

Številka: 007-97/2015

Ljubljana, dne 28. 12. 2016

EVA 2014-2030-0001

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o državnem odvetništvu – predlog za obravnavo – redni postopek

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o državnem odvetništvu (EVA 2014-2030-0001) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

mag. Lilijana KOZLOVIČ
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Državno pravobranilstvo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje,
- Tina Brecej, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje,
- Darko Stare, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje.
- dr. Ciril Keršmanc, v. d. generalnega direktorja Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja na Ministrstvu za pravosodje

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Pri pripravi dela ali celotnega gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje,

- Tina Brecelj, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje,
- Darko Stare, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje,
- dr. Ciril Keršmanc, v. d. generalnega direktorja Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja na Ministrstvu za pravosodje.

5. Kratek povzetek gradiva:

Predlog Zakona o državnem odvetništvu predstavlja temeljito prenovu institucije Državnega pravobranilstva. Z njim se na novo ustanavlja Državno odvetništvo Republike Slovenije kot poseben državni organ, ki bo opravljal strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja v sodnih in drugih postopkih pred domačimi, tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami. Državno odvetništvo bo opravljal tudi naloge pravnega svetovanja, mirnega reševanja sporov v predhodnem postopku in druge naloge, določene s tem ali z drugimi zakoni.

Državno odvetništvo bo navedene naloge opravljal samostojno in avtonomno, Ministrstvo za pravosodje pa bo skladno z določbami tega zakona nadzorovalo njegovo delo, vendar pri tem ne bo smelo posegati v odločitve državnih odvetnikov v posameznih zadevah.

V državnem odvetništvu bodo delovali generalni državni odvetnik in njegov namestnik kot funkcionarja ter višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike, ki bodo imeli status javnih uslužbencev. Z namenom preprečitve političnega kadrovanja je v postopku izbire generalnega državnega odvetnika in višjih državnih odvetnikov predvideno mnenje t. i. komisije za presojo ustreznosti kandidatov, sestavljene iz neodvisnih strokovnjakov.

S predlogom zakona se po oceni predlagatelja ustvarja pravna podlaga za bolj učinkovito, fleksibilno in transparentno opravljanje temeljnih pristojnosti državnega odvetništva. Na novo se določajo subjekti, ki jih državno odvetništvo (lahko) zastopa, večji poudarek kot doslej je namenjen svetovalni funkciji državnega odvetništva, podrobneje se opredeljuje predhodni postopek mirne rešitve spora, ustrezneje se urejajo vprašanja zastopanja države pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. Velik poudarek je v predlagani ureditvi namenjen zagotavljanju javnosti dela, saj bo državno odvetništvo na svoji spletni strani objavljalo in redno posodabljal podatke o izvajanju nalog, ki jih bo opravljal v okviru svojih pristojnosti.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Zaradi predvidenega postopnega prehoda na novo ureditev bodo finančne posledice predlaganega zakona nastajale postopno in v obdobju nekaj let. Poleg tega zaradi predlagane odložene uporabe določb zakona (šest mesecev po njegovi uveljavitvi) v letu 2017 ne bo treba zagotoviti dodatnih

sredstev iz državnega proračuna.

V letu 2018 predvidene stroške, ki so povezani z oblikovanjem celostne podobe novega državnega organa, predlagatelj ocenjuje v skupni višini približno 21.000,00 eurov.

Glede zneska za maso plač subjektov, ki bodo opravljali naloge državnega odvetništva, ni predvidenih bistvenih odstopanj od veljavnega stanja. Tudi zaradi dodatnega zagotavljanja ustavno zavarovane pravice do uporabe jezika narodnih skupnosti ter zaradi ustanovitve Sveta Vlade RS za poravnave se ne predvideva dodatnih finančnih obremenitev.

Sejnine članov komisije za presojo ustreznosti kandidatov predlagatelj v nadaljnjih treh letih ocenjuje v skupni višini približno 7.000,00 eurov.

Sejnine članov disciplinskih komisij prve in druge stopnje predlagatelj ocenjuje v skupni višini približno 2.500,00 eurov v vsakem nadaljnjem letu.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: **NE**
- Združenju občin Slovenije ZOS: **NE**
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: **NE**

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Datum objave: 5. 7. 2016

Gradivo predloga zakona je v pripravi že dobro leto dni. V tem času je bila njegova vsebina večkrat in zelo obširno usklajevana z Državnim pravobranilstvom, ki ima predvsem z vidika institucionalnega položaja državnega odvetništva in statusa državnih odvetnikov drugačne poglede kot predlagatelj zakona.

Prva dva sestanka med predstavniki Ministrstva za pravosodje in Državnega pravobranilstva glede reforme državnega pravobranilstva sta potekala dne 13. 3. 2015 in 28. 9. 2015. Na podlagi ugotovitev navedenih sestankov je Ministrstvo za pravosodje pripravilo Analizo stanja na področju državnega pravobranilstva v Republiki Sloveniji in Funkcijsko analizo v povezavi z idejo o statusnem preoblikovanju Državnega pravobranilstva. Osnovne teze načrtovane reforme državnega pravobranilstva so bile državnim pravobranilcem predstavljene na pravobranilski šoli v Portorožu dne 19. 11. 2015 in jim tudi pisno posredovane dne 21. 12. 2015. Izhodišča predvidene reforme je na

Dnevu državnih pravobranilcev v Podčetrtku dne 1. 6. 2016 predstavil minister za pravosodje. Sledil je obsežen delovni sestanek med predstavniki Ministrstva za pravosodje in Državnega pravobranilstva na Brdu pri Kranju dne 13. 6. 2016. Naslednjega dne, 14. 6. 2016, je minister za pravosodje na Dnevu javnega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani ponovno javno predstavil izhodišča načrtovane reforme.

Dne 5. 7. 2016 je bilo delovno gradivo predloga zakona objavljeno na spletni strani Ministrstva za pravosodje in poslano v strokovno usklajevanje naslednjim subjektom:

- Državnemu pravobranilstvu,
- Odvetniški zbornici Slovenije,
- Vrhovnemu državnemu tožilstvu,
- Uradu Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov,
- Upravnemu sodišču Republike Slovenije,
- Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani,
- Pravni fakulteti Univerze v Mariboru,
- Evropski Pravni fakulteti v Novi Gorici.

Pripombe so podali vsi zgoraj navedeni naslovniki, razen treh pravnih fakultet. Poleg tega smo prejeli načelno pripombo Slovenskega sodniškega društva, da si pri sojenju kot zastopnika države sodniki želijo strokoven, kompetenten in samostojen organ, ki bo lahko prispeval k učinkovitemu teku sodnega postopka.

Vsebinsko najobsežnejše pripombe je podalo Državno pravobranilstvo. Glavno področje nestrinjanja predstavlja vprašanje organizacijske oblike državnega odvetništva in statusa državnih odvetnikov. Sicer pa so v gradivu v največji možni meri upoštevane pripombe Državnega pravobranilstva glede pristojnosti državnega odvetništva, kot npr. zožanje nabora subjektov zastopanja, črtanje instituta prenosa pooblastila za zastopanje na odvetnike oz. odvetniške družbe, upoštevanje pripomb v zvezi s predhodnim postopkom poskusa mirne rešitve spora, uvedba razširjenega kolegija kot strokovno posvetovalnega telesa ter črtanje izvajanja nadzora Ministrstva za pravosodje nad delom državnega odvetništva.

Med predstavniki Državnega pravobranilstva in Ministrstva za pravosodje sta v sklopu strokovnega usklajevanja potekala še dva sestanka, in sicer splošni sestanek dne 13. 9. 2016 ter poseben sestanek glede pristojnosti mednarodnega oddelka državnega odvetništva dne 16. 9. 2016.

V gradivu so v celoti upoštevane pripombe Upravnega sodišča RS, Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov in Vrhovnega državnega tožilstva.

Pripomb Odvetniške zbornice Slovenije ni bilo mogoče v celoti upoštevati, saj se večinoma nanašajo na institut prenosa pooblastila za zastopanje na odvetnike oziroma odvetniške družbe, ki je bil tekom strokovnega usklajevanja v celoti črtan.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
<i>mag. Goran KLEMENČIČ minister</i>	
Priloge: <ul style="list-style-type: none"> – predlog Zakona o državnem odvetništvu, – obrazložitev členov. 	

ZAKON O DRŽAVNEM ODVETNIŠTVU
(ZDOdv)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Ocena stanja

Državno pravobranilstvo v Republiki Sloveniji ni ustavna kategorija. Položaj, pravice in dolžnosti državnih pravobranilcev, ki jih poznamo danes, ureja Zakon o državnem pravobranilstvu (ZDPra)¹, ki je bil sprejet leta 1997. Državno pravobranilstvo je v skladu s pravno tradicijo bivših jugoslovanskih držav umeščeno v izvršilno vejo oblasti s poudarjeno zastopniško in svetovalno funkcijo ter ohranja ločitev pravobranilske in tožilske funkcije. Eden temeljnih razlogov, ki so tekom postopka sprejemanja ZDPra vodili k odločitvi za tako ureditev je bil tudi ta, da se uveljavi ureditev, po kateri Državno pravobranilstvo postane organ, ki varuje premoženjske pravice in koristi države z ex lege zastopanjem. Poleg temeljne zastopniške funkcije je državno pravobranilstvo prevzelo tudi funkcijo svetovanja za državo, njene organe in upravne organizacije v sestavi, ki so pravne osebe.

Glede organizacije Državnega pravobranilstva je ZDPra uveljavil rešitev, po kateri Državno pravobranilstvo deluje na ozemlju celotne države. Veliko število zadev in njihova razpršenost po sodiščih in upravnih organih je narekovala uveljavitev dekoncentrirane organizacije. Delo Državnega pravobranilstva je bilo poleg sedeža v Ljubljani tako določeno za osem zunanjih oddelkov, v krajih, kjer je bil sedež okrožnih sodišč (Maribor, Celje, Koper, Kranj, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto in Ptuj).

Naloge Državnega pravobranilstva opravljajo generalni državni pravobranilec, državni pravobranilci in pomočniki državnega pravobranilca. Generalnega državnega pravobranilca za dobo šestih let imenuje Državni zbor Republike Slovenije izmed državnih pravobranilcev. V pristojnost generalnega državnega pravobranilca sodijo zadeve pravobranilske uprave, gre za odločanje in druga opravila, s katerimi se zagotavljajo pogoji za redno in učinkovito delo tega organa.

Državne pravobranilce in pomočnike državnih pravobranilcev na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem mnenju generalnega državnega pravobranilca, imenuje Vlada

¹ Uradni list RS, št. 94/07 – UPB, 77/09, 46/13 in 95/14 – ZUPPJS15.

Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) za dobo osmih let z možnostjo ponovnega imenovanja.

Osnovni ZDPra je bil od svoje uveljavitve (25. 4. 1997) do danes štirikrat dopolnjen, vendar nikoli s temeljitimi vsebinskimi posegi. Prva novela leta 2006 (ZDPra-A)² je bila potrebna zaradi celovite reforme na področju plač državnih pravobranilcev in javnih uslužbencev. V letu 2002 je bil namreč sprejet Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS)³, ki je vzpostavil novo normativno podlago za ureditev plač v javnem sektorju. Z njegovo uveljavitvijo se je pričela priprava novega plačnega sistema v javnem sektorju, katerega ključni cilj je bil vzpostavitev skupnega plačnega sistema za funkcionarje in javne uslužbence. Ostale spremembe in dopolnitve zakona pa so omogočile učinkovitejšo in preglednejšo organizacijo dela.

Druga novela (ZDPra-B)⁴ je bila posledica odprave ugotovljenega neskladja z Ustavo

² Uradni list RS, št. 17/06.

³ Uradni list RS, št. 108/09 – UPB, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15 in 82/15).

⁴ Uradni list RS, št. 57/07.

⁵ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90,97,99.

⁶ Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-60/06-200, U-I-214/06-22 in U-I-228/06-16.

⁷ Uradni list RS, št. 77/09.

⁸ Ugotovitevna odločba št. U-I-159/08 z dne 11.12.2008.

⁹ Uradni list RS, št. 46/13.

¹⁰ Uradni list RS, št. 113/05 – UPB, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14 in 90/14).

¹¹ Funkcijska analiza – Ideje o statusnem preoblikovanju Državnega pravobranilstva Republike Slovenije.

¹² Sklep Vlade Republike Slovenije št. 41003-1/2016/2 z dne 7. 1. 2016, s katerim je bilo Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za finance naloženo spremljanje odprtih sodnih, izvensodnih, arbitražnih in drugih postopkov v vrednosti nad 1 milijon evrov.

¹³ Glej, *inter alia*, Recommendation No. R /2000 on the re-examination or reopening of certain cases at domestic level following judgements of the European Court of Human Rights, Recommendation Rec (2002) 13 on the publication and dissemination in the member states of the text of the European Convention of Human Rights, Recommendation Rec (2004) 4 on the European Convention on Human Rights in university education and professional training, Recommendation Rec (2004) 6 on the improvement of domestic remedies, Recommendation CM/Rec (2008) 2 on efficient domestic capacity for rapid execution of judgments of the European Court of Human Rights, Recommendation CM/Rec (2010) 3 on effective remedies for excessive length of proceedings.

¹⁴ Uradni list RS, št. 90/14.

¹⁵ Glej, *inter alia*, Odl. US RS, št. U-I-42/12-15, z dne 7. 2. 2013, 21. odstavek.

¹⁶ Poročilo o delu Državnega pravobranilstva za leto 2015, str. 26, dostopno na spletnem naslovu:

<http://www.dp->

rs.si/fileadmin/dp.gov.si/pageuploads/LETNO_POROCILO/Letno_porocilo_2015_za_splet.pdf

¹⁷ Poročilo o delu Državnega pravobranilstva za leto 2015, str. 29, dostopno na spletnem naslovu:

<http://www.dp->

rs.si/fileadmin/dp.gov.si/pageuploads/LETNO_POROCILO/Letno_porocilo_2015_za_splet.pdf

¹⁸ Npr. Državno pravobranilstvo je leta 2015 v predhodnem postopku po 14. členu ZDPra prejelo 397 zadev.

¹⁹ dr. B. Tratar, Državno pravobranilstvo kot pravosodni državni organ, Pravosodni bilten, letnik XXXV, št. 3, Ljubljana 2014, str. 93 - 118.

²⁰ Uradni list RS, št. 63/07 – UPB, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF.

Republike Slovenije (Ustava RS)⁵. V postopku za oceno ustavnosti, začetem na pobudo sodnikov, državnih tožilcev in državnih pravobranilcev, je namreč Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo, da so posamezne izpodbijane določbe predpisov, ki urejajo plače funkcionarjev, med njimi tudi prva alineja 35. člena ZDPra-A, kolikor se nanaša na državne pravobranilce, ki so bili na funkcijo imenovani pred začetkom uporabe nove plačne ureditve, v neskladju z Ustavo RS⁶. Ustavno sodišče je Državnemu zboru Republike Slovenije naložilo, da neskladnosti z Ustavo odpravi v roku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu. Osnovna plača državnega pravobranilca je bila določena ustrezno plačnemu razredu, ki je bil predpisan v ZSPJS. Pogoji za redno delovno uspešnost in delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela kot dela plače ter višina le-teh je bila urejena v ZSPJS, prav tako pa tudi vrste, pogoji in višina dodatkov do katerih je upravičen državni pravobranilec oziroma pomočnik državnega pravobranilca. Poleg navedenih sprememb in dopolnitev je bil ZDPra dopolnjen z določbo, ki je Državnemu pravobranilstvu omogočila učinkovitejši neposreden elektronski dostop do podatkov v informatiziranih vpisnikih sodišč, do registrov in drugih uradnih evidenc državnih organov.

Poglaviti razlog za sprejem tretje novele (ZDPra-C)⁷ je bila uskladitev posamičnih rešitev z odločbo Ustavnega sodišča RS⁸, ki je ocenilo (ne)ustavnost zakonske ureditve, ki ureja sodniške plače in tako položaj sodstva kot tretje, enakovredne veje oblasti. Tudi za državne pravobranilce se namreč glede posameznih pravic, vezanih na plače, smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja pravice in dolžnosti sodnikov, posledično je bilo treba uskladiti plače državnih funkcionarjev s plačami funkcionarjev drugih vej oblasti.

Četrta novela (ZDPra –D)⁹ je uveljavila novo XII.a poglavje (Posebna določba) in novi 68.a člen, ki določa, da se pri določanju osnovnih plač pomočnikov državnih pravobranilcev in državnih pravobranilcev uporabljajo določbe o plačni lestvici in določbe, v skladu s katerimi se uskladijo vrednosti plačnih razredov.

Ker Ustava RS ne vsebuje posebnih določb glede organa, ki državo in njene organe zastopa pred domačimi in mednarodnimi sodišči ter drugimi organi, je zakonodajalcu prepuščena odločitev, kako bo področje uredil oziroma kako bo tak organ poimenoval in kakšne bodo njegove pristojnosti.

Po določbah Zakona o državni upravi (ZDU-1)¹⁰ v delovno področje Ministrstva za pravosodje sodi tudi opravljanje nalog na področju državnega pravobranilstva. Zato je ministrstvo v lanskem letu intenzivno pristopilo k analizi veljavnega stanja s ciljem, da se naloge, ki jih Državnemu pravobranilstvu nalagajo različni zakoni, opravljajo bolj učinkovito ter bolj transparentno.¹¹

Opravljen je bila tudi analiza glede odprtih sodnih, izvensodnih, arbitražnih in drugih postopkov v vrednosti nad en milijon evrov, v katerih je Republika Slovenija udeležena kot stranka postopka¹². Ugotovljeno je bilo, da je naša država izpostavljena postopkom, katerih vrednost skupaj presega milijardo evrov, kar je predlagatelja zakona dodatno prepričalo k nujnosti oblikovanja ustreznih normativnih podlag, ki bodo omogočile čim bolj učinkovito

zastopanje premoženjskih in drugih interesov države.

ZDPra med pristojnostmi Državnega pravobranilstva določa tudi zastopanje Republike Slovenije pred tujimi in mednarodnimi sodišči. Pravno podlago za tovrstno delovanje predstavlja veljavni 11. člen ZDPra, ki določa, da Državno pravobranilstvo zastopa Republiko Slovenijo pred tujimi in mednarodnimi sodišči, Vlada pa lahko na predlog generalnega državnega pravobranilca za zastopanje pred tujimi in mednarodnimi sodišči pooblasti drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo osebo. Po mnenju predlagatelja je potrebno navedeni normativni okvir ustrezno nadgraditi, saj ne predstavlja celovite ureditve zastopanja Republike Slovenije pred tujimi in mednarodnimi sodnimi organi.

Na podlagi preteklih praks je bilo ugotovljeno, da je potrebno v večji meri upoštevati razlike med zastopanjem pred tujimi sodišči in zastopanjem pred mednarodnimi sodišči, smiselno pa bi bilo tudi izrecno opredeliti zastopanje pred tujimi in mednarodnimi arbitražami. Zastopanje pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami se namreč po svoji naravi bistveno razlikuje od zastopanja pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

Glede zastopanja Republike Slovenije pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: ESČP) je Vlada decembra 2015 sprejela sklep, naj se preuči ukrepe za učinkovitejše zastopanje pred ESČP s ciljem preučiti potrebo po (postopni) centralizaciji aktivnosti izvršilne veje oblasti glede zastopanje Republike Slovenije pred ESČP in glede izvrševanja sodb tega sodišča. Sklep Vlade je izrecno določil, naj Ministrstvo za pravosodje po predhodnem posvetovanju z Državnim pravobranilstvom preuči potrebne ukrepe, ki bodo okrepili učinkovitost zastopanja Republike Slovenije pred ESČP. Po pregledu stanja in ob izmenjavi mnenj z Državnim pravobranilstvom, predvsem njegovim evropskim oddelkom, je bilo ugotovljeno, da je smiselno izhajati iz obstoječe strukture zastopanja, izhodišča za njeno nadgradnjo pa naj izhajajo iz dobre prakse drugih držav članic Sveta Evrope in različnih priporočil, sprejetih s strani Odbora ministrov in Parlamentarne skupščine Sveta Evrope¹³.

Ugotovljeno je bilo, da je smiselno ohraniti vzporedni sistem glede zastopanja pred ESČP in izvrševanja sodb, po katerem zastopanje ureja področni zakon, za izvrševanje sodb ESČP pa je predvsem pristojna Vlada. Z dopolnitvijo ZDU-1 iz leta 2014¹⁴ je bila med nalogami Ministrstva za pravosodje na novo določena tudi pristojnost za usmerjanje ministrstev glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč. Ugotovljeno je bilo še, da bi bilo treba glede na dobre prakse in priporočila Odbora ministrov Sveta Evrope kljub temu okrepiti vlogo zastopnika države pred ESČP tudi glede izvrševanja sodb.

1.2 Položaj in pristojnosti Državnega pravobranilstva po veljavni ureditvi

- Položaj Državnega pravobranilstva

V sistemu delitve oblasti na zakonodajno, sodno in izvršilno oblast se pravobranilstvo uvršča v izvršilno vejo oblasti. Ustavno sodišče RS je v svojih odločbah že večkrat jasno povedalo, da sodno oblast v Republiki Sloveniji izvršuje le sodišče.¹⁵ Jasno je treba razlikovati med

sodno oblastjo in med pravosodnimi organi, kamor kot del pravosodja v širšem smislu sodi tudi Državno pravobranilstvo. Iz navedenega izhaja, da je pravobranilstvo nosilec določenega dela izvršilne državne funkcije, hkrati pa tudi pravosodni organ, podobno kot državno tožilstvo, odvetništvo in notariat.

Državno pravobranilstvo je danes organizirano kot enoten organ, ki opravlja naloge na sedežu v Ljubljani in na zunanjih oddelkih, ki so organizacijske enote Državnega pravobranilstva. Z letnim razporedom dela se delo znotraj Državnega pravobranilstva deli na več področij: civilnopravno in gospodarsko, delovnopravno in socialnopravno, nepravdno ter na evropske zadeve.

Po podatkih iz Letnega poročila o delu Državnega pravobranilstva za leto 2015 je imelo Državno pravobranilstvo ob koncu leta 2015 155 zaposlenih, od tega 60 funkcionarjev (51 državnih pravobranilcev in devet pomočnikov državnih pravobranilcev) in 95 javnih uslužbencev (88 za nedoločen čas in sedem za določen čas). Število funkcionarjev se leta 2015 ni bistveno spreminjalo, v tem obdobju so se upokojile tri državne pravobranilke, na novo so bili imenovali trije državni pravobranilci in en pomočnik državnega pravobranilca¹⁶.

Državno pravobranilstvo je leta 2015 prejelo 40.986 zadev, skupno je imelo v delu 84.756 zadev. Leta 2015 je Državno pravobranilstvo zaključilo 43.092 zadev¹⁷.

- Pristojnosti Državnega pravobranilstva

Po veljavni ureditvi je Državno pravobranilstvo zastopnik Republike Slovenije in drugih subjektov, določenih z ZDPra, pred domačimi, tujimi in mednarodnimi sodišči. Subjektom, katere zastopa, tudi pravno svetuje.

V teoriji na splošno velja, da naj bi imele vse pristojnosti Državnega pravobranilstva (državnega odvetništva) cilj uresničevanja in varstva premoženjskih pravic in interesov države. Poleg zastopanja države in dajanja pravnih mnenj državi so lahko državnemu odvetništvu zaupane še razne druge naloge, vendar le, če je njihov cilj pravno varstvo premoženjskih pravic in interesov države.

Funkcijska analiza veljavne ureditve glede posameznih pristojnosti Državnega pravobranilstva je pokazala, da je v slovenskem pravnem sistemu izrazito poudarjena zastopniška funkcija Državnega pravobranilstva (to na podlagi usmeritvenih navodil zastopanega pred sodišči zastopa državo, njene organe in upravne organizacije v sestavi, ki so pravne osebe, poleg tega Državno pravobranilstvo zastopa državo pred tujimi in mednarodnimi sodišči). Manj poudarjena oziroma v praksi manj pogosto izvajana je svetovalna funkcija (subjektom, ki jih zastopa, Državno pravobranilstvo pravno svetuje pri sklepanju pogodb, s katerimi za te subjekte nastajajo premoženjske pravice in obveznosti, pri sklepanju pogodb, s katerimi se ustanovljajo, spreminjajo ali ukinjajo stvarne pravice na nepremičninah ter pri reševanju drugih premoženjskih vprašanj).

Še manj pogosto pa se v praksi izvajata posredniška oziroma pogajalska funkcija (predhodni postopki) in institucionalna funkcija (zastopanje javnega interesa). Npr. iz podatkov posameznih letnih poročil Državnega pravobranilstva izhaja, da je predhodnih postopkov po veljavnem 14. členu ZDPra približno 300 na leto¹⁸, kar je ob letnem pripadu več deset tisoč zadev po oceni predlagatelja zakona relativno malo.

Navedeno izhaja tudi iz analize vrste letnih poročil Državnega pravobranilstva ter nekaterih objavljenih strokovnih prispevkov.¹⁹

1.3 Razlogi za sprejem predloga zakona

Kot je bilo že uvodoma navedeno, institucijo Državnega pravobranilstva, njegove pristojnosti in status državnih pravobranilcev ureja ZDPra, ki vse od leta 1997 ni bil deležen (pre)potrebnih sprememb in dopolnitev, na katere že vrsto let opozarja pravna stroka. Prav tako je Vlada seznanjena z vsakoletnim porastom števila sporov z državo, ki je razviden iz letnih poročil Državnega pravobranilstva.

Zaradi navedenega je predlagatelj zakona pristopil k temeljiti prenovi institucije, da bi oblikovali organ, ki se bo v praksi sposoben spopasti s stalnim naraščanjem zadev.

Po mnenju številnih avtorjev v praksi primerjalnopravno čedalje bolj prihaja v ospredje preventivno delovanje državnih pravobranilcev in dajanje pravnih mnenj subjektom, ki jih zastopajo. Pri preventivnem delovanju ima posebno mesto tudi pravno-svetovalna vloga in Državno pravobranilstvo se v večini pravnih ureditev iz izrazito zastopniškega organa vse bolj transformira v organ s širokim področjem delovanja, ki daleč presega klasično zastopanje. Predlagatelj zakona je pri oblikovanju rešitev zato izhajal iz ideje, da bi z večjim poudarkom na svetovalni in pogajalski funkciji lahko bistveno prispevali k razjasnitvi pravno konfliktnih situacij še pred začetkom sodnih postopkov.

Statistični podatki kažejo, da so mehanizmi predhodnega reševanja spornih razmerij izredno koristni, saj veliko zahtevkov zaradi predhodne sklenitve poravnave ali umika zahtevka po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva ne pride v sodne dvorane. Njihov namen je tako v razbremenitvi sodišč, predvsem pa v razbremenitvi države kot potencialnega dolžnika.

Enega pomembnejših razlogov za oblikovanje predlaganega zakona predstavlja tudi analiza izpostavljenosti države pred sodnimi in drugimi postopki, ki kaže, da je Republika Slovenija izpostavljena postopkom, katerih vrednost skupaj presega milijardo eurov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

– bolj učinkovito izvajanje pristojnosti,

- optimizacija poslovanja,
- večja fleksibilnost pri opravljanju dela,
- večja transparentnost poslovanja,
- ustrežnejši karierni sistem zaposlitve za mlade in uspešne pravnike,
- preprečitev političnega kadrovanja.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- načelo krepitve zaupanja v pravosodje,
- načelo ustanovitve Državnega odvetništva kot posebnega državnega organa, ki je pri izvrševanju svojih pristojnosti samostojen in avtonomen,
- načelo spodbujanja mirnega reševanja sporov z državo,
- načelo odgovornosti državnih odvetnikov,
- načelo javnosti delovanja državnih odvetnikov,
- načelo krepitve sodelovanja različnih organov pri izvrševanje sodb ESČP,
- načelo notranjega nadzora.

2.3 Poglavitne rešitve

Pregled temeljnih rešitev po vsebinskih sklopih:

– Ustanovitev državnega odvetništva kot posebnega državnega organa

Predlog zakona uvaja izraz »državno odvetništvo«, pri čemer gre za nov pojem v slovenskem pravnem redu, ki predstavlja izhodišče predloga zakona.

S predlogom zakona se ustanavlja državno odvetništvo kot poseben državni organ. S tem se zasleduje cilj zagotovitve čim bolj optimalnih možnosti delovanja državnega odvetništva, da bo lahko kljub povečanju števila zadev še naprej opravljalo svoje delo skladno z načeli strokovnosti in kakovosti. Državno odvetništvo bo pri izvajanju strokovnih nalog s področja varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države samostojno in avtonomno v skladu z določbami zakona, Ministrstvo za pravosodje pa bo skladno z določbami tega zakona nadzorovalo njegovo delovanje.

– Preimenovanje državnih pravobranilcev v državne odvetnike, ki bodo javni uslužbenci

Z uvedbo novega izraza »državno odvetništvo« predlog zakona določa, da bodo naloge državnega odvetništva opravljali generalni državni odvetnik in njegov namestnik kot funkcionarja ter višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike. Število in vrste teh delovnih mest bodo določeni v skladu s predpisi, ki urejajo kadrovske načrte državnih organov.

V sistem javnih uslužbencev (Zakon o javnih uslužbencih; ZJU)²⁰ so vgrajene ustrezne varovalke, ki zagotavljajo strokovno in neodvisno delo državnih uslužbencev. Npr. javni uslužbenec izvršuje javne naloge na podlagi in v mejah ustave, ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, zakonov in podzakonskih predpisov (8. člen ZJU), javne naloge izvršuje strokovno, vestno in pravočasno, pri svojem delu ravna po pravilih stroke in se v ta namen stalno usposablja in izpopolnjuje, pri čemer pogoje za strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje zagotavlja delodajalec (9. člen ZJU), pri izvrševanju javnih nalog ravna častno v skladu s pravili poklicne etike (10. člen ZJU), odgovarja za kvalitetno, hitro in učinkovito izvrševanje zaupanih javnih nalog (13. člen ZJU), javne naloge izvršuje v javno korist, politično nevtralnno in nepristransko (28. člen ZJU).

– Ustanovitev neodvisne komisije za presojo ustreznosti kandidatov

V postopku izbire najustrežnejših kandidatov za mesto generalnega državnega odvetnika in višjih državnih odvetnikov je predvideno mnenje *sui generis* komisije za presojo ustreznosti kandidatov, katere člani bodo neodvisni strokovnjaki. Komisijo bodo sestavljali višji ali vrhovni sodnik, višji ali vrhovni državni tožilec, višji državni odvetnik in pravni strokovnjak, ki ga bo predlagal minister za pravosodje. Predlagatelj zakona je bil namreč v preteklosti večkrat pozvan (tudi s strani Državnega pravobranilstva) k vnosu varovalk pred zlorabami politične oblasti, ki so se dogajale v preteklosti pri imenovanju državnih pravobranilcev.

– Ustreznjša določitev subjektov zastopanja

Predlagatelj ocenjuje, da je veljavna določba ZDPra glede določitve subjektov zastopanja, po kateri Državno pravobranilstvo zastopa državo, njene organe in upravne organizacije v sestavi, ki so pravne osebe, zastarela. Predlog zakona zato določa, da državno odvetništvo pred sodišči v Republiki Sloveniji zastopa državo in državne organe.

Z namenom učinkovitejšega zastopanja premoženjskih koristi države pa se dodatno določa, da bodo javne agencije, javni skladi, javni zavodi, javni gospodarski zavodi, samoupravne lokalne skupnosti, javna podjetja in gospodarske družbe, ki so v celoti v lasti države, lahko predlagale, da jih v posameznem postopku pred sodišči v Republiki Sloveniji, ki je zanje ali za Republiko Slovenijo izjemnega pomena, zastopa državno odvetništvo. Ker bo predlagano zastopanje lahko le v izjemnih primerih, bo lahko generalni državni odvetnik prevzem zastopanja navedenih subjektov z obrazloženim mnenjem odklonil.

Do zastopanja posameznega od navedenih subjektov s strani državnega odvetništva bo torej lahko prišlo le ob izpolnitvi dveh kumulativno izpolnjenih pogojev: da gre za zastopanje v posameznem primeru in da gre za postopek, ki je za navedene subjekte ali za Republiko Slovenijo izjemnega pomena.

– Krepitev svetovalne funkcije

Svetovalni funkciji se namenja več poudarka kot v veljavni zakonodaji, saj bo ta bistveno

prispevala k preprečitvi določenih konfliktnih situacij še pred uvedbo sodnih in drugih postopkov.

V vseh zadevah, ki so povezane z varstvom premoženjskih pravic in interesov Republike Slovenije z vrednostjo predmeta nad 100.000 EUR in v zadevah, ki vsebujejo zahtevnejša pravna vprašanja, je predvidena proaktivnost Vlade, ki bo morala v teh zadevah pridobiti predhodno mnenje državnega odvetništva, razen če bi bilo nevarno odlašati.

– Podrobnejša opredelitev postopka mirne rešitve spora

Po mnenju predlagatelja 14. člen ZDPra predhodnega postopka ne normira v zadostni meri, zato je s ciljem razbremenitve državnih odvetnikov pomemben poudarek v predlagani ureditvi namenjen iskanju rešitev spornih razmerij pred uvedbo pravnega ali drugega postopka.

Predlog zakona jasno določa, da je poskus mirne rešitve spora v predhodnem postopku pogoj za uvedbo pravnega ali drugega postopka, sicer se tožba ali drug predlog za začetek postopka s sklepom zavrže.

– Ustreznejša ureditev zastopanja pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami

V veljavni ureditvi je zastopanje pred tujimi in mednarodnimi sodišči urejeno skupaj in zelo na splošno. S predlogom tega zakona pa se ločeno ureja vprašanje zastopanja pred tujimi in mednarodnimi sodišči, saj gre po svoji naravi za dva zelo različna vidika zastopanja. Medtem ko bo za zastopanje pred mednarodnimi sodišči pristojen mednarodni oddelek (sedaj evropski oddelek), bodo za zastopanje pred tujimi sodišči še naprej pristojni drugi vsebinsko pristojni oddelki. Temeljna razlika je, da se v postopkih pred mednarodnimi sodišči uporablja mednarodno pravo, v postopkih pred tujimi sodišči pa pravo tuje države.

Pristojnost državnega odvetništva je v primerjavi z veljavno ureditvijo izrecno razširjena na zastopanje pred tujimi arbitražami in mednarodnimi arbitražami. *Mutatis mutandis* je ločeno urejeno zastopanje pred tujimi arbitražami in mednarodnimi arbitražami, pri čemer je postopkovno zastopanje pred tujimi arbitražami urejeno enako kot zastopanje pred tujimi sodišči, zastopanje pred mednarodnimi arbitražami pa enako kot zastopanje pred mednarodnimi sodišči.

V okviru zastopanja pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami je podobno kot v veljavni ureditvi urejeno vprašanje prenosa pooblastila za zastopanje, pri čemer je dodatno določeno, da je lahko zastopnik samo slovenski državljan. Za pomoč pri zastopanju lahko vlada na predlog generalnega državnega odvetnika pritegne k sodelovanju tudi drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo.

Na novo je podrobneje urejeno zastopanje pred ESČP, konkretno sozastopanje pred tem sodiščem, plačilo pravičnega zadoščenja in sodelovanje državnega odvetništva pri

izvrševanju sodb ESČP.

– Krepitev avtonomije državnih odvetnikov

Predlagatelj zakona izhaja iz okrepljene vloge državnega odvetnika, zato se s predlogom zakona predlaga odmik od uveljavljenih usmeritvenih navodil, na podlagi katerih zastopajo državni pravobranilci po veljavni ureditvi (7. člen ZDPra). Po predlagani ureditvi bodo državni odvetniki od zastopanih strank predvidoma prejeli vse razpoložljive podatke o zadevi, vendar zastopani subjekti ne bodo več dolžni podati usmeritvenih navodil. V skladu s tem bodo državni odvetniki pri opravljanju nalog pravnega zastopanja v posamezni zadevi samostojni in vezani na pravila pravne stroke.

Ustrezneje kot doslej se določa, da bo potrebno soglasje državnega odvetnika in zastopane stranke glede posameznih ključnih procesnih dejanj, kot sta npr. začetek postopka ali umik tožbe. S tem se ustrezno zagotavlja strokovna samostojnost državnega odvetnika in njegovo varstvo pravne države v primeru prevlade morebitnih interesnih razlogov na strani zastopanega subjekta.

– Zagotavljanje javnosti dela

Bistven doprinos k večji transparentnosti izvajanja pristojnosti državnega odvetništva po oceni predlagatelja predstavlja določba, po kateri bo državno odvetništvo vodilo in na svoji spletni strani javno objavljalo in redno posodabljal podatke o izvajanju nalog, ki jih bo opravljalo v okviru svojih pristojnosti.

Druga pomembnejša novost glede zagotavljanja javnosti dela je uvajanje natančnejših določb glede letnih poročil, saj dosedanja letna poročila Državnega pravobranilstva kljub pomembnosti in uporabnosti svojih podatkov po ocenah predlagatelja niso imela prave teže. Odslej bo letno poročilo državnega odvetništva poleg statističnih podatkov vsebovalo tudi analize in ocene zahtevnejših primerov ter strateške usmeritve za nadaljnje delo. Podrobnejšo obliko letnega poročila o poslovanju državnega odvetništva bo na predlog generalnega državnega odvetnika določil minister s podzakonskim predpisom.

– Možnostčasne napotitve državnega odvetnika v drug državni organ

Predlog zakona z namenom učinkovitejšega zastopanja koristi države predvideva možnostčasne napotitve državnega odvetnika v drug organ (npr. na določeno ministrstvo), kjer bo v daljšem časovnem obdobju opravljal zahtevnejše strokovne naloge.

– Disciplinska odgovornost državnih odvetnikov

Predlog zakona celoviteje kot doslej ZDPra za državne pravobranilce ureja disciplinsko odgovornost državnih odvetnikov. S predlogom zakona se taksativno določajo dejanja, ki pomenijo kršitev službenih dolžnosti državnega odvetnika. Gre za 23 vrst kršitev norm o

službenih dolžnostih, od katerih jih je 13 (+1) opredeljenih kot hujših. Predlog zakona loči med disciplinskimi sankcijami za lažje disciplinske kršitve (pisni opomin in denarna kazen v višini največ 50% plače državnega odvetnika za polni delovni čas) in disciplinskimi sankcijami za težje disciplinske kršitve (denarna kazen v višini največ 80% plače državnega odvetnika za polni delovni čas), poleg tega so jasno opredeljeni disciplinski organi (disciplinski tožilec in njegov namestnik, disciplinska komisija prve stopnje in disciplinska komisija druge stopnje) in potek disciplinskega postopka.

– Ustreznejša določitev nadzora nad delovanjem državnega odvetništva

Področje nadzora nad delom Državnega pravobranilstva doslej zakonsko ni bilo posebej urejeno. V zvezi s tem veljavni ZDPra v 5. členu določa le, da Ministrstvo za pravosodje nadzoruje opravljanje zadev pravobranilske uprave, med katere sodijo odločanje in druga opravila, s katerimi se zagotavljajo pogoji za redno opravljanje nalog Državnega pravobranilstva.

Ministrstvo za pravosodje je z namenom nadzora pravobranilske uprave zaprosilo državno pravobranilstvo za podatke, ki so v letih od 2010 do 2015 narekovali izdajo zamudnih sodb zaradi neaktivnosti državnega pravobranilstva. Iz obrazložitve odgovora državnega pravobranilstva izhaja, da je v večini primerov te neaktivnosti pripisati napačnemu evidentiranju podatkov v posamezne vpisnike ter neaktivnosti posameznih funkcionarjev v zvezi z vlaganjem tožb. Poleg tega tudi Varuh človekovih pravic v svojih letnih poročilih opozarja, da bi se državni pravobranilec v zadevah, v katerih njegovo poslovanje ni vezano na roke posameznih postopkov, moral odzvati v rokih, ki jih določa Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP).

S predlogom zakona se ureja ustrezen nadzorni mehanizem nad delom državnega odvetništva, ki se bo izvajal v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Po veljavni ureditvi se sredstva za delo državnega pravobranilstva zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. Tudi po predlagani ureditvi Državno odvetništvo ohranja status samostojnega proračunskega uporabnika, revidiranje njegovega poslovanja po bo izvajalo Računsko sodišče Republike Slovenije.

3.1 Celostna podoba novega državnega organa

Ocenjeni stroški preoblikovanja Državnega pravobranilstva Republike Slovenije v Državno odvetništvo Republike Slovenije bodo v prvi fazi povezani z oblikovanjem nove celostne podobe novega organa. S tem povezani stroški so predvideni kot enkratni stroški.

– Nove označbe prostorov:

Predlog zakona določa preimenovanje organa, zato se načrtuje zamenjava tabel na sedežu organa v Ljubljani in pri osmih zunanjih oddelkih, kar predlagatelj zakona ocenjuje v skupni vrednosti približno 1.000,00 eurov.

– Strošek izdelave novih službenih izkaznic:

Uradna izkaznica državnih pravobranilcev, pomočnikov državnih pravobranilcev, višjih strokovnih sodelavcev ter strokovnih sodelavcev je plastificirana izkaznica, ki jo izda Ministrstvo za pravosodje. Predlagatelj ocenjuje, da cena izdelave ene izkaznice znaša približno 3,00 EUR.

Tudi po predlagani ureditvi bodo imeli višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike službeno izkaznico, s katero se bodo izkazali pri izvrševanju svojih pristojnosti (75. člen predloga zakona), kar pomeni izdelavo približno 70 novih izkaznic. Navedeni strošek se ocenjuje v višini približno 210,00 EUR.

– Izdelava nove spletne strani Državnega odvetništva:

Ker se s predlogom zakona predvideva preimenovanje organa in razširitev nekaterih njegovih pristojnosti, bo potrebno izdelati novo spletno stran državnega organa. Ta strošek se glede na možnost migracije nekaterih trenutnih vsebin ocenjuje na približno 15.000,00 EUR.

– Ostalo (celostna podoba pisanj, vizitke, štampljke in podobno):

Ostali stroški, ki so povezani z oblikovanjem nove celostne podobe novega državnega organa, se ocenjujejo v višini približno 5.000,00 eurov.

3.2 Prostor Državnega odvetništva

Državno odvetništvo bo z dnem začetka uporabe tega zakona začelo z delovanjem v

prostorih, kjer deluje Državno pravobranilstvo. Navedeno velja za sedež državnega odvetništva ter tudi za vse zunanje oddelke državnega odvetništva, ki bodo predvidoma ostali na enakih lokacijah, kot po veljavni ureditvi: zunanji oddelki v Mariboru, Celju, Kopru, Kranju, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Ptujju.

Zaradi navedenega posebni stroški iz naslova najema novih prostorov niso predvideni.

3.3 Masa plač

Glede zneska za maso plač subjektov, ki bodo opravljali naloge državnega odvetništva, ni predvidenih bistvenih odstopanj od veljavnega stanja. Je pa predvideno, da bo zaradi zamejenega števila višjih državnih odvetnikov po zaključku prehodnega obdobja prišlo do povečanje števila zaposlitev na mestih državnih odvetnikov in predvsem kandidatov za državne odvetnike, kar bo pomenilo tudi boljšo možnost obvladovanja vse večjega pripada zadev in s tem večjo učinkovitost organa.

Predvideno pa je tudi ponovno zaposlovanje pripravnikov pri državnem odvetništvu, saj se predvideva, da bo pri Državnem odvetništvu zaposlenih do 5 pripravnikov v 24. plačnem razredu, kar mesečno znaša 5.427,15 eurov bruto. Poleg tega bo iz tega naslova mesečno izplačanih tudi maksimalno pet dodatkov za mentorstvo. Kolektivna pogodba za javni sektor v 36. členu glede dodatka za mentorstvo določa, da javnemu uslužbencu, ki je ob svojem rednem delovnem času določen za uvajanje pripravnikov, pripada za vsako mentorsko uro dodatek za mentorstvo. Dodatek za mentorstvo znaša 20% urne postavke osnovne plače mentorja in se obračunava le za čas, ko javni uslužbenec opravlja delo mentorja. V Pravilniku o trajanju pripravnštva, načinu, poteku in programu usposabljanja pripravnikov je določeno, da je mentor na razpolago za konzultacijo enkrat ali večkrat v skupnem trajanju štirih ur tedensko pripravniku s VI. ali VII. stopnjo strokovne izobrazbe. Glede na navedeno bo znesek dodatka iz naslova mentorstva minimalen.

3.4 Pravica do uporabe jezika narodne skupnosti

Ena izmed novosti, ki jo prinaša predlog zakona, je dodatno zagotavljanje ustavno zavarovane pravice do uporabe jezika narodnih skupnosti (določanje ustreznega števila državnih odvetnikov na teh območjih). Gre za ustavno zavarovano pravico, ki se v praksi že izvaja, saj po podatkih MFERAC dodatek za dvojezičnost prejema en pravobranilski funkcionar za italijanski jezik ter trije javni uslužbenci, prav tako za italijanski jezik. Glede na navedeno se ne predvideva dodatnih finančnih obremenitev.

3.5 Sejnine članov Sveta vlade za poravnave

S predlogom zakona se ustanavlja Svet vlade za poravnave, v katerega bodo imenovani trije javni uslužbenci (predstavnik Ministrstva za finance, predstavnik Ministrstva za pravosodje in predstavnik Državnega odvetništva). Predlagana ureditev ne bo prinesla dodatnih finančnih obremenitev, saj člani sveta kot javni uslužbenci za sodelovanje v Svetu ne bodo prejeli

posebne sejnine, temveč bo to predstavljalo del njihovih rednih delovnih obveznosti.

3.6 Sejnine članov Komisije za presojo ustreznosti kandidatov

S predlogom zakona se ustanavlja *sui generis* komisija za presojo ustreznosti kandidatov, ki bo sodelovala v postopkih izbire generalnega državnega odvetnika in višjih državnih odvetnikov, ter tudi kot disciplinski organ druge stopnje. S predlaganim zakonom se določa, da imajo predsednik in člani komisije pravico do povrnitve potnih stroškov in sejnine v višini, ki jo na predlog državnega odvetništva določi minister, pristojen za pravosodje.

Predvideva se, da bodo predsednik in člani komisije upravičeni do povračila potnih stroškov glede na razdaljo od kraja bivališča do kraja seje, če ta razdalja znaša več kot dva kilometra. Pripada jim povračilo stroškov prevoza na kraj in s kraja seje v višini stroškov najcenejšega prevoza z javnim prevoznim sredstvom.

Za udeležbo na seji komisije bo vsakemu članu komisije predvidoma pripadala sejnina v bruto znesku 100 eurov, predsedniku komisije pa v bruto znesku 150 eurov.

3.7 Delovanje disciplinskih organov

– Disciplinska komisija prve stopnje:

Disciplinska komisija prve stopnje bo v posameznem primeru odločala v senatu treh članov. Predsedniku senata bo za udeležbo na disciplinski obravnavi predvidoma pripadala sejnina v bruto znesku 150 EUR, članoma senata pa sejnina v bruto znesku 100 eurov. Predlagatelj zakona predvideva, da bo disciplinska komisija prve stopnje letno obravnavala do pet disciplinskih postopkov, zato se letni stroški iz naslova sejin članom disciplinske komisije prve stopnje ocenjujejo v višini 1.750 eurov bruto.

– Disciplinska komisija druge stopnje:

Predlog zakona predvideva, da bodo člani komisije za presojo ustreznosti kandidatov odločali tudi kot člani disciplinske komisije druge stopnje. Predsedniku senata bo za udeležbo na disciplinski seji predvidoma pripadala sejnina v bruto znesku 150 eurov, članoma senata pa sejnina v bruto znesku 100 eurov. Predlagatelj zakona predvideva, da bo disciplinska komisija druge stopnje letno obravnavala do dva disciplinska postopka, zato se letni stroški iz naslova sejin članom disciplinske komisije 2. stopnje ocenjujejo v višini 900 eurov bruto.

3.8 Zaključno

Predlagatelj pojasnjuje, da bodo zaradi predvidenega postopnega prehoda na novo ureditev finančne posledice predlaganega zakona nastajale postopno in v obdobju nekaj let. Državni pravobranilci in pomočniki državnih pravobranilcev, ki so bili imenovani po določbah Zakona o državnem pravobranilstvu, bodo do konca svojih 8-letnih mandatov ohranili doseženi plačni razred.

Poleg tega zaradi predlagane odložene uporabe določb zakona (šest mesecev po njegovi uveljavitvi) v letu 2017 ne bo treba zagotoviti dodatnih sredstev iz državnega proračuna.

Predlog zakona nima posledic za druga javna finančna sredstva.

ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena na proračunski postavki številka 4514 Državno pravobranilstvo RS.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

V nadaljnjem besedilu je z vidika organizacije in statusa prikazana ureditev pravobranilstva v osmih državah, od katerih je sedem držav članic Evropske unije. Po pregledu primerjalnopravnih ureditev je mogoče ugotoviti, da je organizacija pravobranilstva po državah izjemno različna, zato jo je težko primerjati, mnogokrat zaradi zgodovinskega razvoja pravosodja v posamezni državi. Skupno vsem ureditvam pa je, da gre za organe, katerih temeljna funkcija je varstvo premoženjskih pravic in interesov države. Glede na različne ureditve, ki bodo podrobneje predstavljene v nadaljevanju, lahko sprejmemo stališče, da ni le ene »prave« ureditve, ki bi predstavljala najboljši primer dobre prakse.

V Franciji, Španiji, Grčiji, Nemčiji, Avstriji, na Norveškem in na Kosovu je pravobranilstvo organizirano kot organ, ki se naslanja na izvršilno vejo oblasti v sistemu državne uprave, z večjo ali manjšo stopnjo neodvisnosti in samostojnosti.

Na Švedskem, v Srbiji, Italiji in na Cipru je pravobranilstvo organizirano kot neodvisen in samostojen organ pravosodja, vendar nikjer s tako stopnjo samostojnosti, kot jo pozna veljavna ureditev v Republiki Sloveniji.

Na Hrvaškem je pravobranilstvo organizacijska enota tožilstva.

Na Danskem in na Nizozemskem naloge zastopanja države opravlja zasebna odvetniška pisarna.

Glede na različnost posameznih ureditev so tudi razmerja med organom, ki opravlja pravobranilsko funkcijo, in ministrstvom, ki je pristojno za pravosodje, različna. Pomembne razlike so tudi v položaju zaposlenih, v nekaterih državah so samostojni in vezani le na ustavo in zakon (npr. Italija, Bosna in Hercegovina, Ciper), v drugih državah pa imajo položaj javnih uslužbencev (npr. Avstrija, Španija, Francija, Grčija, Kosovo, Nemčija, Švedska).

V nadaljevanju so podrobneje predstavljene posamezne primerjalnopravne ureditve.²¹

5.1 Avstrija

²¹ Ureditev v posameznih državah je delno povzeta po prispevku dr. B. Tratar, Primerjalnopravna ureditev organov, ki izvajajo pravobranilsko funkcijo ter Državno pravobranilstvo kot pravosodni državni organ, Pravosodni bilten, letnik XXXV, št. 3, Ljubljana 2014, str. 93 - 145.

Organ, ki zastopa finančne interese Republike Avstrije, se imenuje Finančna prokuratura ali Finanzprokuratur. Njegova zgodovinska vloga izhaja že iz 13. stoletja. Iz zgodovinskih razlogov je Finančna prokuratura organizirana kot zvezni organ pod ministrstvom za finance. Ministrstvo za finance nad njenim delom praktično nima nadzora, odobri pa vsakokratno število novega osebja. Kot javni organ je Finančna prokuratura zavezana načelom učinkovitosti, smotrnosti in gospodarnosti, ki so zapisana že v avstrijski ustavi.

Pristojnosti Finančne prokurate vključujejo predvsem zagotavljanje pravnega svetovanja javnim organom in drugim pravnim osebam ter zastopanje javnih organov in drugih pravnih oseb, ki so podrobno navedene v 3. členu Zakona o finančni prokuraturi (Finanzprokuratorgesetz; ProkG) ki je bil sprejet leta 2008. Stranke Finančne prokurate so: Republika Avstrija (federacija, zvezna vlada, ministrstva, zvezni kancler in drugi zvezni organi), pravne osebe, ki so tesno povezane z državo (podjetja, v katerih ima država večinski delež; družbe, v katerih je pretežno kapitalsko udeležena Avstrija in podobno) ter državni vladni in lokalni organi. Ne sme pa zastopati nobene pravne osebe pred sodiščem ali svetovati posameznikom.

Med navedenimi subjekti izstopa Republika Avstrija. Ta ne sme najemati zasebnih odvetnikov za zastopanje pred sodišči splošne pristojnosti brez pristanka Finančne prokurate. Republika Avstrija je obvezana k zastopanju pred nacionalnimi sodišči splošne pristojnosti prek Finančne prokurate, sicer so vsa pravna dejanja neveljavna. Vročitev pisanj, sodnih pisanj in dokumentov je pravno veljavna ter vzpostavlja učinke samo z vročitvijo Finančni prokuraturi. Rok za obrambo oziroma odgovor na vlogo začne teči šele z vročitvijo Finančni prokuraturi. Republika Avstrija je t.i. »obligatorna« stranka Finančne prokurate, medtem ko so drugi navedeni subjekti t.i. »fakultativne« stranke. Slednji imajo možnost posvetovati se s Finančno prokuraturo, niso pa k temu zavezani. Če je potrebno pravno svetovanje izven aktivnosti sodišč ali zastopanje izven sodišč splošne pristojnosti (npr. pred višjim upravnim sodiščem), Republika Avstrija lahko najame tudi zasebnega odvetnika. V tem primeru Finančna prokuratura konkurira zasebnim odvetnikom. Toda glede na izredno kvalitetno delo Finančne prokurate država in ostali subjekti zastopanja vedno pogosteje zapošajo za njena pravna mnenja, tudi zato, ker Republiki Avstriji ni treba posebej plačati za njene pravne storitve. Če bi prišlo do spora med Republiko Avstrijo in ostalimi fakultativnimi strankami Finančne prokurate, kar bi vodilo do konflikta interesov, ima prednost Republika Avstrija.

Pod določenimi pogoji je Finančna prokuratura tudi zastopnik javnega interesa. Za preprečitev škode za Republiko Avstrijo mora Finančna prokuratura ukrepati nemudoma v nujnem primeru, dokler se ne ugotovi pristojni organ. Varovati mora javni interes na najboljše možni način.

Predsednik Finančne prokurate je javni uslužbenec, ki ga za pet let imenuje minister za pravosodje po priporočilu posebne komisije. Njegov mandat se samodejno podaljša še za pet let, v kolikor pri njegovem delu ni posebnih kršitev. Na čelu Finančne prokurate je prezidij, ki ga vodi predsednik in je odgovoren za organizacijo, upravljanje človeških virov, usklajevanje dejavnosti pravnikov ter predstavljanje Finančne prokurate.

Finančna prokuratura pri vsakodnevnem opravljanju svojih pristojnosti ni vezana na navodila Ministrstva za finance, njeni uslužbenci pa sledijo navodilom zastopanih subjektov. Zelo pomembno je, da Finančna prokuratura kot pravni svetovalec za vsa ministrstva in javno upravo deluje politično nevtralnno. Ker je prosta vplivov in vmešavanja političnih strank, so njene pravne odločitve nepristranske.

Vsi zaposleni v Finančni prokuraturi so javni uslužbenci. Rezultat njihove visoke usposobljenosti (še posebej glede javnega prava) in politične nevtralnosti je visok ugled, ki ga prokuratura uživa v javnosti. Zato predstavlja zelo pomemben javni organ v Avstriji. Število zaposlenih določi prokuratura in odobri avstrijska vlada. Pri novih zaposlitvah gre za zaposlitve za določen čas enega leta, da se dokažejo. Po tej preizkusni dobi enega leta jih je mogoče stalno zaposliti. Pripravniki morajo v petih letih uspešno opraviti t.i. prokuraturni (Prokuratursprüfung) in pravniški državni izpit, sicer jim zaposlitev samodejno preneha.

Pred posredovanjem svojega pravnega mnenja ali zastopanjem pred sodišči Finančna prokuratura potrebuje posebno navodilo oziroma odredbo (t.i. Auftrag). Ob podajanju navodila subjekt zastopanja Finančno prokuraturo seznanji z vsemi odločilnimi dejstvi primera. Edina izjema od tega pravila je v primeru grozeče nevarnosti ali če gre za posebno nujno zadevo. V teh primerih mora Finančna prokuratura v dobro javne koristi ukrepati nemudoma. Navodilo oziroma odredba Republike Avstrije je neke vrste interno navodilo, ki ga je treba spoštovati, odredbe drugih strank pa se štejejo kot zasebna navodila, ki se lahko zavrnejo ali zavrnejo.

Glede vseh zadev, ki jih obravnava Finančna prokuratura, velja uradna tajnost. Vsi primeri se dosledno obravnavajo zaupno.

Glede tarife obstaja razlika med Republiko Avstrijo in drugimi strankami Finančne prokurature. Medtem ko državi ni treba posebej plačevati pravnih storitev, morajo druge stranke, vključno z organi državne ali lokalne vlade, plačati za izvajanje pravnih storitev v skladu z veljavno odvetniško tarifo.

Finančna prokuratura ima veliko pristojnosti. Svoje stranke zastopa v pravnih postopkih pred vsemi nacionalnimi in mednarodnimi sodišči, upravnimi organi in tribunali, predvsem v civilnih in upravnih, deloma pa tudi v kazenskih zadevah. Poleg zastopanja je pravno svetovanje njena najpomembnejša pristojnost. Zajema sestavljanje osnutkov pogodb, pogajanja, sklepanje pogodb v imenu svojih strank, sestavljanje osnutkov pravnih dokumentov, dajanje pravnih mnenj, udeležbo na srečanjih in podobno. Finančna prokuratura letno izda okoli 8.000 pravnih mnenj in čeprav ta niso obvezna, imajo zaradi svoje kakovosti velik pomen. Finančna prokuratura ima pristojnost tudi v mediaciji in lahko pomaga, da se doseže mirna rešitev spora s poravnavo zunaj sodišča. Vedno bolj je vključena tudi v pripravo zakonodaje. Kadar posameznik zahteva odškodnino od Republike Avstrije, mora upoštevati zakonska pravila o predhodnem postopku, za katerega je izključno pristojna Finančna prokuratura.

5.2 Češka

Na Češkem deluje poseben Urad za zastopanje vlade v premoženjskopравnih zadevah, ki opravlja naloge zastopanja države pred sodišči, arbitražami in drugimi organi v zadevah, ki so v zvezi z državnim premoženjem, sestavlja pravna mnenja in opravlja druge naloge v skladu z zakonom. Generalnega direktorja imenuje minister za finance.

5.3 Francija

Splošni organ za zastopanje države v premoženjskopравnih zadevah se od leta 2012 imenuje Pravosodni zastopnik države (L'Agent Judiciaire de l'Etat), ki je upravni organ in spada pod ministrstvo za finance in gospodarstvo. Pravosodni zastopnik države je pristojen za zastopanje države v civilnih in gospodarskih zadevah pred vsemi domačimi rednimi sodišči in sodišči Evropske Unije. Pred Evropskim sodiščem za človekove pravice in drugimi mednarodnimi sodišči in arbitražami pa Francijo zastopa direktor za pravne zadeve na ministrstvu za zunanje zadeve.

Zadeve iz pristojnosti Pravosodnega zastopnika države se opravljajo v Direktoratu za pravne zadeve ministrstva, pristojnega za zadeve državnega proračuna. Direktor tega direktorata je hkrati nosilec funkcije, pravosodni zastopnik države.

Pri delu pravosodnega zastopnika države je posebej poudarjena njegova obveznost, da spore rešuje po mirni poti s ciljem zaščite prizadetih strank, varovanja ugleda države, zmanjšanja stroškov postopka in preprečevanja obremenjevanja sodišč z nepotrebni stroški pravnega postopka.

5.4 Grčija

V Grčiji pravobranilsko funkcijo opravlja t. i. Pravni državni svet (gr. Nomiko Symboulío tou Kratous), enoten organ, ki spada neposredno pod ministrstvo, pristojno za finance. Ustanovljen je bil že leta 1882 in je eden od glavnih državnih organov. Gre za ustavno kategorijo, saj 100. a člen grške ustave določa, da je Pravni državni svet pristojen za pravno podporo, zastopanje države, priznavanje državnih terjatev ter reševanje sporov z državo. Naloge sveta so pravno svetovanje in zastopanje države v sodnih in izvensodnih postopkih, tudi v arbitražah in v oblikah mirne rešitve sporov z državo, pomoč upravnim organom pri sklepanju pogodb, pomoč pri sestavi zakonodaje, zastopanje države pred ESČP in pred Sodiščem EU.

5.5 Kosovo

Državno pravobranilstvo na Kosovu ureja Zakon o državnem pravobranilstvu iz leta 2013 (Ligji për advokaturën shtetërore, številka zakona 04/4-157).

Zakon ustanavlja urad državnega pravobranilstva Republike Kosovo kot neodvisni in trajnostni mehanizem pravnega zastopanja javnih organov Republike Kosovo v sodnih, arbitražnih in upravnih postopkih. Urad državnega pravobranilstva, ki je centralni organ znotraj Ministrstva za pravosodje in ima

status pravne osebe s sedežem v Prištini, opravlja svoje naloge v skladu z ustavo, zakoni in podzakonskimi akti.

Pristojnosti urada državnega pravobranilstva izvajajo glavni državni pravobranilec, ki vodi urad, in državni pravobranilci. Glavni državni pravobranilec in državni pravobranilci so pri opravljanju svojih pristojnosti neodvisni in samostojni. Število državnih pravobranilcev in organizacijska struktura urada je določena s podzakonskim aktom, ki ga odobri Ministrstvo za pravosodje.

Glavni državni pravobranilec predstavlja in vodi urad državnega pravobranilstva, opravlja naloge v skladu s tem in drugimi zakoni in je za svoje delo odgovoren ministru za pravosodje. Glavni državni pravobranilec dodeljuje naloge in daje državnim pravobranilcem splošna navodila za delo, v skladu s pravili notranje organizacije urada državnega pravobranilstva in sistemizacije delovnih mest. Navodila državnim pravobranilcem vključujejo splošna navodila za delo ter usmeritve za delovanje v konkretnih primerih. Glavni državni pravobranilec lahko pooblasti osebo s pravniškim državnim izpitom, ki je zaposlena v uradu državnega pravobranilstva, da nastopa pred sodišči in drugimi organi.

Državni pravobranilci odgovarjajo glavnemu državnemu pravobranilcu za svoje delo. Državni pravobranilec obvešča glavnega državnega pravobranilca o stanju posamezne zadeve. Nihče nima pravice na kakršenkoli način vplivati na opravljanje funkcij urada.

V postopku zastopanja urad glavnega državnega pravobranilca lahko izvede vse ukrepe, ki so skladni z zakonodajo Republike Kosovo.

Glavni državni pravobranilec in državni pravobranilci so imenovani na podlagi javnega razpisa, skladno s pravili za imenovanje višjih uradnikov Republike Kosovo. Profesionalno komisijo za presojo ustreznosti kandidatov sestavljajo predstavniki Ministrstva za pravosodje, sodnik apelacijskega sodišča, državni tožilec, predstavnik civilne družbe in profesor pravne fakultete.

Vsak državljan Republike Kosovo, ki izpolnjuje naslednje kriterije, je lahko imenovan za glavnega državnega pravobranilca ali državnega pravobranilca:

- državljan Republike Kosovo;
- diplomirani pravnik;
- opravljen pravniški državni izpit;
- visoka moralna integriteta in izkušnje s področja prava;
- ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje;
- ni razrešen s funkcije državnega uradnika ali druge javne funkcije v Republiki Kosovo zaradi kršitve dolžnosti ali nesposobnosti za opravljanje dolžnosti;

Oseba je lahko imenovana za glavnega državnega pravobranilca, če ima poleg izpolnjevanja osnovnih pogojev vsaj 10 let izkušenj z delom v pravosodnem organu, odvetniški pisarni ali drugih institucijah.

Oseba je lahko imenovana za državnega pravobranilca, če ima poleg izpolnjevanja osnovnih pogojev vsaj 5 let izkušenj z delom v pravosodnem organu, odvetniški pisarni ali drugih institucijah.

5.6 Nemčija

V Zvezni Republiki Nemčiji je izvajanje funkcije zastopanja države različno na zvezi ravni in na ravni posameznih zveznih držav. Na zvezni ravni so pristojnosti razdeljene na več oddelkov Zveznega ministrstva za finance, Predstavnik interesov Zveze pred Zveznim upravnim sodiščem in Vrhovnega zveznega državnega tožilca.

Na ravni posameznih držav pa je ureditev različna od države do države.

5.7 Norveška

Na Norveškem zastopa državo pred sodišči pisarna generalnega državnega pravobranilca (t.i. Regjeringsadvokaten), ki je podrejena uradu predsednika vlade. Pristojnosti državnega pravobranilca ureja Kraljevi dekret z dne 9.5.1962, zastopanje pred ESČP pa Kraljevi dekret z dne 18.7.1997, ki je dopolnil prvo navedenega. Generalni državni pravobranilec ter ostali pravniki, ki delujejo pod njegovo oblastjo, so državni uradniki.

Generalni državni pravobranilec je odvetnik države, ministrstev in državnih agencij v sporih ter jim pomaga tudi pri različnih pravnih vprašanjih. Njegovi glavni pristojnosti sta torej zastopanje v sporih pred sodišči in pravno svetovanje v zadevah iz področja ustavnega prava, javnega upravnega prava, civilnega in delovnega prava. V njegovo pristojnost pa ne sodijo zadeve s področja kazenskega prava. V navedenih zadevah delujejo po navodilih svojih strank, torej zastopajo mnenje svoje stranke.

V pisarni pod nadzorom in odgovornostjo generalnega državnega pravobranilca delujejo pravobranilci (t.i. advokater) in mlajši pravniki (t.i. advokatfullmektiger). Pravobranilce imenuje kabinet predsednika vlade na predlog generalnega pravobranilca. Imajo ustrezno izobrazbo in izpolnjujejo druge pogoje za opravljanje odvetniškega poklica.

5.8 Španija

V Španiji državno pravobranilstvo ni ustavna kategorija, temveč zgolj zakonska. Abogacia General del Estado deluje kot poseben organ pri ministrstvu za pravosodje (Ministero de Justicia) in državo zastopa pred civilnimi sodišči, upravnimi sodišči in Evropskim sodiščem za človekove pravice.

Gre za organ v katerem delujejo pravni uradniki, ki zagotavljajo pravne storitve kot so svetovanje in zastopanje države in drugih javnih institucij. Pristojnosti in dolžnosti Urada državnega pravobranilstva so določene v zakonu št. 52/1997 o pravni pomoči državi in javnim

institucijam ter uredbi o državnih pravnih storitvah, odobreni s kraljevim odlokom št. 997/2003 z dne 25. julija 2003. O svojem delu neposredno poroča ministru, pristojnemu za pravosodje.

Državno pravobranilstvo vodi generalni državni pravobranilec, direktor državne pravne službe, ki je državni funkcionar v rangu pomočnika ministra.

Državni pravobranilci morajo pred nastopom službe opraviti zahteven izpit, ki je organiziran s strani Ministrstva za pravosodje. Izpitno komisijo sestavljajo višji sodniki, notarji, doktorji prava in višji državni pravobranilci, ki kandidate ocenjujejo na ustnem preverjanju znanja glede posameznih pravnih vprašanj iz vseh področij prava, na dveh pisnih preverjanjih znanja s področja civilnega prava in pravnega svetovanja ter na koncu pri preverjanju znanja tujega jezika.

Skladno s špansko zakonodajo državni pravobranilci za najvišje državne organe pripravljajo pravna stališča s področja nacionalnega prava, prava Evropske unije in mednarodnega prava, oblikujejo osnutke predpisov in skrbijo, da so administrativni postopki skladni z ustavo in zakoni.

5.9 Švedska

Funkcije državnega pravobranilstva na Švedskem opravlja Urad kanclerja za pravosodje (*Justitiekanslern*), ki kot institucija obstaja že od leta 1713. Kancler za pravosodje je nepolitični javni uslužbenec (*non-political civil servant*), imenovan s strani vlade za nedoločen čas.

Urad kanclerja za pravosodje je neodvisen organ, ki pri izvrševanju svojih pristojnosti upošteva zgolj pravni vidik. Njegove pristojnosti so določene v dveh predpisih iz leta 1975. Najpomembnejše izmed njih so naslednje:

- nadzor nad delom organov in javnih uslužbencev (vključno z nadzorom nad sistemom pravne pomoči),
- zastopanje države v pravnih sporih, predvsem v odškodninskih postopkih zoper državo,
- zagotavljanje svobode tiska in drugih medijev ter izključna pristojnost za vlaganje tožb v primerih, ki se nanašajo na prestopke zoper svobodo tiska in svobodo izražanja.

Kancler za pravosodje lahko začne postopek nadzora organov po lastni presoji ali na podlagi pritožbe prizadete osebe. V praksi se večina nadzornih postopkov začne na podlagi pisne pritožbe, s katero posameznik opozori na zlorabo ali malomarno opravljanje dolžnosti javne uprave.

Kancler za pravosodje lahko sklepa sodne poravnave za račun države v odškodninskih postopkih zoper državo (t. i. prostovoljna določitev oz. priznava zahtevka). V ta namen se lahko posameznik s pisnim zahtevkom za odškodnino obrne neposredno na kanclerja za pravosodje. Če kancler za pravosodje zahtevek zavrne, lahko posameznik uveljavlja odškodnino v sodnem postopku.

V letu 2015 je kancler za pravosodje obravnaval 7.800 primerov. Izmed teh je bilo 3.000 odškodninskih zahtevkov, v približno 1.200 primerih je šlo za pritožbe zoper javno upravo, 2.600 primerov se je nanašalo na nadzorne postopke na področju pravne pomoči, 340 pa je bilo domnevnih kršitev s področja svobode govora in svobode izražanja.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejet zakon bo predstavljen prek spletne predstavitve.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja predpisa bo zagotovljeno predvsem prek spremljanja odzivov državnega odvetništva.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

- osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firma in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi zakona.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Gradivo predloga zakona je v pripravi že dobro leto dni. V tem času je bila njegova vsebina večkrat in zelo obširno usklajevana z Državnim pravobranilstvom, ki ima predvsem z vidika institucionalnega položaja državnega odvetništva in statusa državnih odvetnikov nekoliko

drugačne poglede kot predlagatelj zakona.

Prva dva sestanka med predstavniki Ministrstva za pravosodje in Državnega pravobranilstva glede reforme državnega pravobranilstva sta potekala dne 13.3.2015 in 28.9.2015. Na podlagi ugotovitev navedenih sestankov smo na Ministrstvu za pravosodje pripravili Analizo stanja na področju državnega pravobranilstva v Republiki Sloveniji in Funkcijsko analizo v povezavi z idejo o statusnem preoblikovanju Državnega pravobranilstva. Osnovne teze načrtovane reforme državnega pravobranilstva so bile državnim pravobranilcem predstavljene na pravobranilski šoli v Portorožu dne 19.11.2015 in jim tudi pisno posredovane dne 21.12.2015. Izhodišča predvidene reforme je na Dnevu državnih pravobranilcev v Podčetrtku dne 1.6.2016 predstavil minister za pravosodje. Sledil je obsežen delovni sestanek med predstavniki Ministrstva za pravosodje in Državnega pravobranilstva na Brdu pri Kranju dne 13.6.2016. Naslednjega dne, 14.6.2016, je minister za pravosodje na Dnevu javnega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani ponovno javno predstavil izhodišča načrtovane reforme.

Dne 5. 7. 2016 je bilo delovno gradivo predloga zakona objavljeno na spletni strani Ministrstva za pravosodje in poslano v strokovno usklajevanje naslednjim subjektom:

- Državnemu pravobranilstvu,
- Odvetniški zbornici Slovenije,
- Vrhovnemu državnemu tožilstvu,
- Uradu Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov,
- Upravnemu sodišču Republike Slovenije,
- Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani,
- Pravni fakulteti Univerze v Mariboru,
- Evropski Pravni fakulteti v Novi Gorici.

Pripombe so podali vsi zgoraj navedeni naslovniki, razen treh pravnih fakultet. Poleg tega smo prejeli načelno pripombo Slovenskega sodniškega društva, da si pri sojenju kot zastopnika države sodniki želijo strokoven, kompetenten in samostojen organ, ki bo lahko prispeval k učinkovitemu teku sodnega postopka.

Vsebinsko najboljše pripombe je podalo Državno pravobranilstvo. Glavno področje nestrinjanja predstavlja vprašanje organizacijske oblike državnega odvetništva in statusa državnih odvetnikov. Sicer pa so v gradivu v največji možni meri upoštevane pripombe Državnega pravobranilstva glede pristojnosti državnega odvetništva, kot npr. zožanje nabora subjektov zastopanja, črtanje instituta prenosa pooblastila za zastopanje na odvetnike oz. odvetniške družbe, upoštevanje pripomb v zvezi s predhodnim postopkom poskusa mirne rešitve spora, uvedba razširjenega kolegija kot strokovno posvetovalnega telesa ter črtanje izvajanja nadzora Ministrstva za pravosodje nad delom državnega odvetništva.

Med predstavniki Državnega pravobranilstva in Ministrstva za pravosodje sta v sklopu strokovnega usklajevanja potekala še dva sestanka, in sicer splošni sestanek dne 13.9.2016 ter poseben sestanek glede pristojnosti mednarodnega oddelka državnega odvetništva dne 16.9.2016.

V gradivu so v celoti upoštevane pripombe Upravnega sodišča RS, Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov in Vrhovnega državnega tožilstva.

Pripomb Odvetniške zbornice Slovenije ni bilo mogoče v celoti upoštevati, saj se večinoma nanašajo na institut prenosa pooblastila za zastopanje na odvetnike oziroma odvetniške družbe, ki je bil tekom strokovnega usklajevanja v celoti črtan.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje,
- Tina Brecej, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje,
- Darko Stare, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje,
- dr. Ciril Keršmanc, v.d. generalnega direktorja Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja na Ministrstvu za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

I. poglavje SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(vsebina)**

Ta zakon ureja položaj, pristojnosti in organizacijo državnega odvetništva, pristojnosti ter posebnosti delovno-pravnih razmerij državnih odvetnikov, nadzor nad delom državnega odvetništva in druga vprašanja, povezana z delovanjem državnega odvetništva.

2. člen **(Državno odvetništvo Republike Slovenije)**

(1) S tem zakonom se ustanavlja Državno odvetništvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državno odvetništvo) kot državni organ, ki je pri opravljanju svojih nalog in pristojnosti samostojen in avtonomen v skladu z določbami tega zakona.

(2) Državno odvetništvo opravlja strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja pred sodišči, upravnimi organi in drugimi organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

(3) Državno odvetništvo opravlja tudi naloge pravnega svetovanja, mirnega reševanja sporov v predhodnem postopku in druge naloge, določene s tem ali z drugimi zakoni.

(4) Naloge državnega odvetništva opravljajo generalni državni odvetnik oziroma generalna državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: generalni državni odvetnik), namestnik generalnega državnega odvetnika oziroma namestnica generalnega državnega odvetnika (v nadaljnjem besedilu: namestnik generalnega državnega odvetnika), višji državni odvetnik oziroma višja državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: višji državni odvetnik), državni odvetnik oziroma državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: državni odvetnik) in kandidat za državnega odvetnika oziroma kandidatka za državnega odvetnika (v nadaljnjem besedilu: kandidat za državnega odvetnika).

(5) Ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), skladno z določbami tega zakona nadzoruje delo državnega odvetništva.

3. člen **(načela delovanja državnega odvetništva)**

(1) Državno odvetništvo ščiti premoženjske in druge pravice in interese Republike Slovenije in s tem krepi delovanje pravne države.

(2) Državno odvetništvo deluje strokovno ter ob upoštevanju interesov stranke, ki jo zastopa, v skladu z načelom medsebojnega zaupanja.

(3) Državno odvetništvo se z namenom razbremenitve dela sodišč zavzema za mirno reševanje sporov v predhodnem postopku.

(4) Državno odvetništvo z ustrezno teritorialno organizacijo zunanjih oddelkov zagotavlja enakomerno izvajanje pristojnosti na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

(5) Ministrstvo upošteva samostojnost izvajanja pristojnosti državnega odvetništva in ne sme posegati v odločitve državnih odvetnikov v posameznih zadevah.

4. člen (vodenje)

Predstojnik državnega odvetništva je generalni državni odvetnik.

5. člen (predpis o poslovanju državnega odvetništva)

Poslovanje državnega odvetništva ureja podzakonski predpis, ki ga sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra.

6. člen (jezik poslovanja)

(1) Državno odvetništvo posluje v slovenskem jeziku.

(2) Na območjih občin, v katerih živita avtohtoni italijanska ali madžarska narodna skupnost, državno odvetništvo posluje tudi v jeziku narodne skupnosti, če stranka v postopku, ki živi na tem območju, uporablja ta jezik.

(3) Stroški, povezani z uporabo jezika pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti pri poslovanju državnega odvetništva, se izplačajo iz sredstev za delo državnega odvetništva.

7. člen (dostop do zbirk osebnih podatkov, evidenc in registrov)

(1) Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo brezplačno dajati državnemu odvetništvu na njegovo zahtevo uradne podatke in obvestila, potrebna za

zastopanje v posamezni zadevi. V ta namen lahko državno odvetništvo zahteva od pristojnega organa na vpogled spis o posamezni zadevi.

(2) Državno odvetništvo ima na podlagi tega zakona ali drugih zakonov, ki določajo njegove pristojnosti, zaradi obravnavanja in reševanja posamezne zadeve, pravico do brezplačnega dostopa oziroma do brezplačnega neposrednega elektronskega dostopa do informatiziranih vpisnikov sodišč in vseh javnih knjig, registrov in drugih uradnih evidenc, ki jih upravljajo organi javnega sektorja v informatizirani obliki. V navedene zbirke podatkov dostopa z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča obdolženca, obtoženca, stranke ali udeleženca sodnega ali drugega postopka, navedbo namena dostopa ter opravilne številke zadeve državnega odvetništva. Državno odvetništvo lahko v podatke iz zbirk podatkov vpogleda, jih kopira, prepíše ali izpiše ter nadalje obdeluje v postopkih, kjer izvršuje svoje zakonsko določene pristojnosti.

(3) Pri dostopu do zbirk osebnih podatkov, evidenc ali registrov, ki vsebujejo občutljive osebne podatke, se način dostopa in sistem zavarovanja osebnih podatkov določi v podzakonskem predpisu, ki ureja poslovanje državnega odvetništva, po pridobitvi predhodnega soglasja informacijskega pooblaščenca.

8. člen **(stroški zastopanja)**

(1) Stroški zastopanja državnega odvetništva se v postopkih pred sodišči in drugimi organi obračunavajo po tarifi, ki ureja odvetniške storitve.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka so prihodek proračuna Republike Slovenije.

9. člen **(sredstva za delo)**

(1) Sredstva za delo državnega odvetništva se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

(2) Revidiranje poslovanja državnega odvetništva izvaja računsko sodišče.

II. poglavje **PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA ODVETNIŠTVA**

10. člen **(nasprotje interesov)**

Če bi morale državno odvetništvo izvrševati svoje zakonsko določene pristojnosti v določeni zadevi za subjekte, katerih koristi in interesi si nasprotujejo, opravlja strokovne naloge za Republiko Slovenijo.

11. člen
(zastopanje javnega interesa)

Državno odvetništvo varuje javni interes v upravnem sporu in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

1. oddelek
Zastopanje pred sodišči, upravnimi organi in drugimi organi v Republiki Sloveniji

12. člen
(zastopanje pred sodišči v Republiki Sloveniji)

(1) Državno odvetništvo pred sodišči v Republiki Sloveniji zastopa državo in državne organe.

(2) V postopku zaradi insolventnosti pri prijavi terjatev iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katere zakon določa, da jih je pristojna pobirati Finančna uprava Republike Slovenije, državno odvetništvo zastopa tudi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, razen če se temu odpovesta.

(3) Javna agencija, javni sklad, javni zavod, javni gospodarski zavod, samoupravna lokalna skupnost, javno podjetje ali gospodarska družba, ki je v celoti v lasti države, lahko predlaga, da jo v posameznem postopku pred sodišči v Republiki Sloveniji, ki je zanjo ali za Republiko Slovenijo izjemnega pomena, izjemoma zastopa državno odvetništvo. Državno odvetništvo lahko zastopanje navedenih subjektov odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

(4) Pri zastopanju subjektov iz tega člena državni odvetnik opravlja vsa procesna dejanja, kot jih je v postopku upravičena opravljati stranka ali udeleženec.

13. člen
(zastopanje pred upravnimi in drugimi organi v Republiki Sloveniji)

(1) Pred upravnimi in drugimi organi v Republiki Sloveniji državno odvetništvo zastopa subjekte iz prejšnjega člena na podlagi pooblastila za zastopanje.

(2) Državno odvetništvo mora sprejeti pooblastilo za zastopanje subjektov iz prvega odstavka prejšnjega člena pred upravnimi organi. Državno odvetništvo lahko sprejem pooblastila za zastopanje subjektov iz drugega odstavka prejšnjega člena pred upravnimi organi odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

(3) Državno odvetništvo lahko sprejem pooblastila za zastopanje subjektov iz 12. člena pred drugimi organi odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

14. člen
(spor o prevzemu zastopanja)

Če državno odvetništvo odkloni zastopanje po drugem odstavku 12. člena tega zakona ali prevzem pooblastila za zastopanje po prejšnjem členu (spor o prevzemu zastopanja), o vprašanju, ali naj državno odvetništvo prevzame zastopanje posameznega subjekta, odloči Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) na predlog tega subjekta.

15. člen
(sodelovanje strokovnjakov)

(1) Državni odvetnik sme v posamezni zadevi pritegniti k sodelovanju zunanje strokovnjake, če oceni, da potrebuje njihovo pomoč glede posameznih strokovnih vprašanj ter bo to pripomoglo k hitrejši razjasnitvi zadeve.

(2) Državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani redno objavlja evidenco zadev iz prejšnjega odstavka z navedbo strokovnjakov, ki so sodelovali z državnim odvetnikom v posamezni zadevi.

16. člen
(posredovanje podatkov o zadevi)

(1) Državni odvetnik samostojno opravlja naloge pravnega zastopanja v posamezni zadevi.

(2) Zastopani subjekti državnemu odvetniku nemudoma posredujejo informacije o zadevi, s katerimi razpolagajo, zlasti poročila, pojasnila in ostale podatke po kronološkem vrstnem redu nastanka.

(3) Za začetek postopka ali vključitev v postopek, pripoznanje zahtevka, odpoved zahtevku, poravnava, umik tožbe ali drugega začetnega procesnega akta, vložitev, odpoved ali umik pravnega sredstva je potrebno soglasje državnega odvetnika in zastopanelega subjekta.

(4) Če državni odvetnik in zastopani subjekt ne dosežeta soglasja glede procesnih dejanj iz prejšnjega odstavka, državni odvetnik zastopanelemu subjektu poda pisno obrazložitev nameravanega procesnega dejanja.

(5) Po prejemu obrazložitve iz prejšnjega odstavka lahko zastopani subjekt nemudoma zahteva obrazloženo mnenje vlade, na katero je državni odvetnik vezan.

(6) Če zastopani subjekt v 7 dneh po prejemu pisne obrazložitve državnega odvetnika ne zahteva obrazloženega mnenja vlade, državni odvetnik po lastni presoji opravi procesno dejanje iz tretjega odstavka tega člena.

17. člen
(poročanje v zadevah zastopanja)

Državno odvetništvo zastopanim subjektom redno in na njihovo zahtevo poroča v zadevah njihovega zastopanja.

18. člen
(vročanje)

(1) Sodišča in drugi organi, pred katerimi državno odvetništvo zastopa po določbah tega zakona, vročajo vsa pisanja organizacijski enoti državnega odvetništva, ki je v obravnavanem primeru pristojna za zastopanje.

(2) Vročitev, ki ni opravljena po prejšnjem odstavku, nima pravnega učinka.

2. oddelek
Zastopanje pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami

19. člen
(zastopanje pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami)

(1) Državno odvetništvo zastopa Republiko Slovenijo pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami.

(2) V primerih, ko državno odvetništvo zaradi dejanskih ali pravnih ovir ne more opravljati nalog zastopanja, vlada na predlog generalnega državnega odvetnika za zastopanje v posamezni zadevi pooblasti drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo.

(3) Oseba iz prejšnjega odstavka redno obvešča državno odvetništvo o poteku postopka ter se z njim posvetuje.

3. oddelek
Zastopanje pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami

20. člen
(zastopanje pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami)

(1) Državni odvetnik zastopa Republiko Slovenijo pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

(2) V primerih, ko državni odvetnik zaradi dejanskih ali pravnih ovir ne more opravljati nalog zastopanja, na predlog generalnega državnega odvetnika vlada v posamezni zadevi za zastopanje pooblasti drugo strokovno usposobljeno fizično osebo, ki je državljan Republike Slovenije.

(3) Oseba iz prejšnjega odstavka redno obvešča državno odvetništvo o poteku postopka ter se z njim posvetuje.

(4) Vlada lahko v posamezni zadevi iz prvih dveh odstavkov tega člena na predlog generalnega državnega odvetnika za pomoč pri zastopanju pritegne k sodelovanju drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo.

(5) Vodja mednarodnega oddelka skrbi za enotnost zastopanja Republike Slovenije pred mednarodnimi sodišči in mednarodnim arbitražami.

21. člen **(sozastopanje pred Evropskim sodiščem za človekove pravice)**

(1) V skladu z usmeritvami državnega odvetnika, ki zastopa Republiko Slovenijo v posamezni zadevi pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, državo sozastopa tudi pravni svetovalec na stalnem predstavništvu Republike Slovenije, akreditiranem pri Svetu Evrope, ki je s strani vlade imenovan za sozastopnika pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: sozastopnik).

(2) Sozastopnik opravlja naslednje naloge:

- sodeluje pri pripravi stališč za zastopanje pred Evropskim sodiščem za človekove pravice;
- pomaga pri posredovanju informacij ali gradiv na Evropsko sodišče za človekove pravice;
- dostopa do vsebine dokumentov na Evropskem sodišču za človekove pravice v okviru navodil zastopnika v posamezni zadevi in
- sodeluje s sekretariatom Sveta Evrope, Evropskim sodiščem za človekove pravice in Odborom ministrskih namestnikov Sveta Evrope glede izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice po navodilu ministrstva, pristojnega za izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice.

(3) Sozastopnik ima dostop do vsebine pisanj med zastopnikom in tajnikom Evropskega sodišča za človekove pravice.

22. člen **(izvrševanje finančnih obveznosti v zvezi s postopki pred Evropskim sodiščem za človekove pravice)**

Državno odvetništvo izvršuje finančne obveznosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, enostranskih izjav, prijateljskih in izvensodnih poravnav, podanih oziroma sklenjenih z namenom zaključka postopka pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, razen če zakon določa drugače.

23. člen **(sodelovanje v postopkih izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice)**

Državno odvetništvo sodeluje z ministrstvom, pristojnim za usmerjanje ministrstev, glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč. To sodelovanje vključuje zlasti sodelovanje pri pripravi akcijskih načrtov in poročil, svetovanje glede zagotavljanja skladnosti zakonodaje in prakse organov s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, sodelovanje pri zagotavljanju prevodov odločitev tega sodišča proti Republiki Sloveniji ter sodelovanje pri objavljanju in razširjanju sodne prakse tega sodišča.

4. oddelek

Pravno svetovanje in oblikovanje pravnih mnenj

24. člen (splošno)

Državno odvetništvo državi in državnim organom svetuje pri premoženjskopravnih zadevah.

25. člen (oblikovanje pravnega mnenja na zahtevo vlade in drugih državnih organov)

(1) Na zahtevo vlade ali drugega državnega organa državno odvetništvo oblikuje pravno mnenje, povezano z varstvom premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije, pravno mnenje glede osnutkov mnenj vlade ali drugih državnih organov o skladnosti predpisov z ustavo in zakoni ter o skladnosti predpisov ali ravnanju organov s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, Sodišča Evropske unije in drugih mednarodnih sodišč in mednarodnih arbitraž.

(2) Državno odvetništvo v postopku priprave predpisov oblikuje pravno mnenje glede vpliva predlaganega predpisa na posamezne zadeve, ki so v teku pri državnem odvetništvu.

(3) V zadevah, ki so povezane z varstvom premoženjskih pravic in interesov Republike Slovenije, z vrednostjo predmeta nad 100.000 eurov, ki se smiselno ugotavlja po določbah o vrednosti predmeta postopka po zakonu, ki ureja sodne takse, in v zadevah, ki vsebujejo zahtevnejša pravna vprašanja, mora vlada pridobiti predhodno mnenje državnega odvetništva glede vsebine iz prvega odstavka tega člena, razen če bi bilo nevarno odlašati.

(4) Iz razlogov smotrnosti ali boljše usposobljenosti za določeno področje lahko vlada ali drug državni organ po predhodnem mnenju generalnega državnega odvetnika za oblikovanje posameznega mnenja v zadevah iz prejšnjega odstavka pooblasti drugo strokovno usposobljeno osebo.

26. člen (oblikovanje pravnega mnenja na predlog drugih subjektov)

(1) Javna agencija, javni sklad, javni zavod, javni gospodarski zavod, samoupravna lokalna skupnost, javno podjetje ali gospodarska družba, ki je v celoti v lasti države, lahko predlaga, da državno odvetništvo oblikuje posamezno pravno mnenje, povezano z varstvom njenih premoženjskih in drugih pravic in interesov, če gre za zadevo, ki ima neposredne posledice za javna sredstva.

(2) Državno odvetništvo lahko z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika odkloni oblikovanje pravnega mnenja iz prejšnjega odstavka.

(3) Po prejemu mnenja iz prejšnjega odstavka lahko subjekt iz prvega odstavka tega člena v pomembnejših zadevah zahteva, naj o obveznosti oblikovanja mnenja državnega odvetništva odloči vlada.

5. oddelek

Predhodni postopek poskusa mirne rešitve spora

27. člen

(splošno)

(1) Kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu, mora državnemu odvetništvu predhodno predlagati, da se sporno razmerje na miren način reši pred uvedbo pravnega ali drugega postopka.

(2) Predhodni postopek po tem zakonu je postopek poskusa mirne rešitve spora (v nadaljnjem besedilu: predhodni postopek), v katerem sta stranki država ali državni organ in kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu.

(3) Predhodni postopek se začne z dnem, ko državno odvetništvo prejme predlog iz prvega odstavka tega člena.

(4) Predhodni postopek je pogoj za uvedbo pravnega ali drugega postopka. Kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu pristojnemu sodišču ali drugemu organu predloži potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora v predhodnem postopku, sicer se tožba ali drug predlog za začetek postopka s sklepom zavrže.

(5) Državno odvetništvo vodi evidenco vloženi predlogov za mirno rešitev spora in sklenjenih sporazumov v predhodnem postopku.

(6) Določbe glede predhodnega postopka ne veljajo za upravne postopke in upravne spore, postopke motenja posesti, postopke izvršbe na podlagi izvršilnega naslova, postopke uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja, postopke uveljavljanja socialnovarstvenih pravic ter nepravdne postopke za določitev odškodnine ali če drug zakon predhodni postopek pred začetkom sodnega postopka določa kot procesno predpostavko.

28. člen
(načelo vestnosti in poštenja)

Stranke predhodnega postopka so se dolžne vestno in pošteno udeleževati postopka.

29. člen
(zaupnost podatkov)

Vsi podatki, ki izvirajo iz predhodnega postopka ali so z njim povezani, so zaupni, razen če so se stranke sporazumele drugače, če njihovo razkritje zahteva zakon ali če je njihovo razkritje potrebno za izpolnitev ali prisilno izvršitev sporazuma o rešitvi spora.

30. člen
(dopustnost dokazov v drugem postopku)

(1) Stranke in tretje osebe, ki so sodelovale v predhodnem postopku, se v arbitražnem, sodnem ali drugem podobnem postopku ne smejo sklicevati na oziroma predložiti kot dokaz ali pričati o:

- mnenjih in predlogih glede možne rešitve spora, ki so jih stranke izrazile med predhodnim postopkom,
- izjavah ali priznanjih dejstev, ki so jih stranke dale med predhodnim postopkom,
- predlogih državnega odvetnika,
- dejstvu, da je stranka pokazala pripravljenost sprejeti predlog za mirno rešitev spora,
- listinah, pripravljenih izključno za potrebe predhodnega postopka.

(2) Določba prejšnjega odstavka velja ne glede na obliko podatkov in dokazov.

(3) Podatki iz prvega odstavka tega člena se v postopku pred arbitražo, sodiščem ali drugim državnim organom lahko razkrijejo ali uporabijo v dokazne namene samo pod pogoji in v obsegu, ki ga zahteva zakon, zlasti zaradi razlogov javnega reda ali kolikor je potrebno za izpolnitev ali prisilno izvršitev sporazuma o rešitvi spora.

(4) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo ne glede na to, ali je arbitražni, sodni ali drug podoben postopek povezan s sporom, glede katerega je potekal ali poteka predhodni postopek.

(5) Razen v primerih iz prvega odstavka tega člena dokazi, ki so sicer dopustni v arbitražnem, sodnem ali drugem podobnem postopku, ne postanejo nedopustni samo zato, ker so bili uporabljeni v predhodnem postopku.

31. člen
(učinek predhodnega postopka na zastaralne in prekluzivne roke)

(1) Zastaranje zahtevka, ki je predmet predhodnega postopka, med trajanjem predhodnega postopka ne teče.

(2) Če se predhodni postopek konča brez sporazuma o rešitvi spora, se zastaranje nadaljuje od trenutka, ko je postopek končan. Čas, ki je pretekel pred začetkom predhodnega postopka, se všteje v zastaralni rok, ki ga določa zakon.

(3) Če je s posebnim predpisom določen rok za vložitev tožbe, se ta rok v zvezi z zahtevkom, ki je predmet predhodnega postopka, ne izteče prej kot 15 dni po koncu predhodnega postopka.

32. člen **(svet vlade za poravnave)**

(1) Če državni odvetnik in zastopani subjekt ne dosežeta soglasja o sklenitvi sporazuma v predhodnem postopku, lahko državni odvetnik ali zastopani subjekt zahtevata mnenje sveta vlade za poravnave (v nadaljnjem besedilu: svet).

(2) Svet sestavljajo trije člani, ki jih imenuje vlada za dobo petih let. Predstavnik državnega odvetništva izmed višjih državnih odvetnikov predlaga generalni državni odvetnik. Predstavnik ministrstva, pristojnega za pravosodje, ki ima najmanj devet let delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, predlaga minister za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: minister). Predstavnik ministrstva, pristojnega za finance, ki ima najmanj devet let delovnih izkušenj ter izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustreza izobrazbi druge stopnje, predlaga minister, pristojen za finance.

(3) Člani sveta iz prejšnjega odstavka imajo po enega namestnika, za katerega veljajo enaki pogoji kot za člana, ki ga nadomešča.

33. člen **(način delovanja sveta)**

(1) Svet deluje na sejah, ki jih sklicuje in vodi predstavnik državnega odvetništva, ki mora sejo sklicati najpozneje v 30 dneh po prejemu zahteve iz prvega odstavka prejšnjega člena.

(2) Sej sveta se lahko udeležita generalni državni odvetnik in predstojnik zastopanega subjekta, ki lahko podata svoja stališča in predloge o obravnavni zadevi.

(3) Administrativno-tehnična opravila za svet opravlja državno odvetništvo.

34. člen **(mnenje sveta)**

(1) Člani sveta na seji sveta oblikujejo mnenje glede smotrnosti mirne rešitve spora v predhodnem postopku, s katerim seznanijo državno odvetništvo.

(2) V zadevah z vrednostjo predmeta nad 100.000 eurov ali v pomembnejših zadevah lahko generalni državni odvetnik ali predstojnik zastopanega subjekta, ki se z mnenjem sveta ne strinja, zahteva, da o sklenitvi sporazuma odloči vlada.

35. člen **(konec predhodnega postopka)**

(1) Predhodni postopek se konča:

- z dnem sklenitve sporazuma o mirni rešitvi spora,
- z dnem, ko državno odvetništvo prejme pisno izjavo osebe, ki je začela pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu, da predhodnega postopka ne želi nadaljevati,
- z dnem, ko predlagatelj prejme pisno izjavo državnega odvetnika, da nadaljevanje postopka ni smiselno,
- po poteku treh mesecev od dneva začetka predhodnega postopka, če stranke niso sklenile sporazuma o mirni rešitvi spora.

(2) Državni odvetnik v skladu z drugo, tretjo in četrto alinejo prejšnjega odstavka v roku osmih dni od dne, ko se je postopek končal, izda potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora v predhodnem postopku.

36. člen **(stroški predhodnega postopka)**

Vsaka stranka nosi svoje stroške predhodnega postopka.

37. člen **(izvršilni naslov)**

Sporazum, sklenjen v predhodnem postopku, je izvršilni naslov, če je terjatev iz sporazuma zapadla.

III. poglavje ORGANIZIRANOST, SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST IN ZAGOTAVLJANJE JAVNOSTI DELA

1. oddelek Organiziranost državnega odvetništva

38. člen **(zagotavljanje pogojev za delovanje državnega odvetništva)**

(1) Državno odvetništvo opravlja naloge, s katerimi se zagotavljajo splošni pogoji za njegovo delovanje.

(2) Posamezne naloge iz prejšnjega odstavka lahko zaradi gospodarnejšega in učinkovitejšega opravljanja prevzame ministrstvo.

39. člen **(generalni sekretar)**

(1) Državno odvetništvo ima generalnega sekretarja, ki je uradniški položaj.

(2) Generalni sekretar državnega odvetništva opravlja, usklajuje in nadzoruje splošna administrativna in kadrovska dela, finančno-računovodska opravila ter tehnična in druga spremljajoča dela za potrebe državnega odvetništva.

(3) Generalnega sekretarja državnega odvetništva imenuje in razrešuje generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra. Na položaj je imenovan z odločbo o imenovanju za pet let.

(4) Najkasneje tri mesece pred potekom obdobja imenovanja iz prejšnjega odstavka mora biti zaključen postopek javnega natečaja za položaj generalnega sekretarja državnega odvetništva. V istem roku lahko generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra ponovno imenuje generalnega sekretarja na isti položaj brez javnega natečaja.

(5) Z osebo, ki je bila za položaj iz prvega odstavka tega člena izbrana na javnem natečaju in pred tem ni imela statusa uradnika, se sklene pogodba o zaposlitvi za obdobje petih let.

40. člen **(kolegij državnega odvetništva)**

(1) Kolegij državnega odvetništva je strokovno posvetovalno telo, ki sprejema zlasti stališča o vprašanih, pomembnih za enotno uporabo zakonov in enotno izvrševanje pristojnosti državnega odvetništva.

(2) Člani kolegija državnega odvetništva so generalni državni odvetnik, njegov namestnik, vodje oddelkov na sedežu in zunanjih oddelkov ter generalni sekretar državnega odvetništva.

(3) Podrobnejša pravila o pristojnostih, sestavi in organiziranju dela kolegija državnega odvetništva se določijo v podzakonskem predpisu, ki ureja poslovanje državnega odvetništva.

41. člen **(organiziranost državnega odvetništva)**

(1) Državno odvetništvo opravlja naloge iz svoje pristojnosti na sedežu in zunanjih oddelkih.

(2) Sedež državnega odvetništva je v Ljubljani. Delo na sedežu se organizira v oddelkih, ki so notranje organizacijske enote. Mednarodni oddelek je stalni specializirani oddelek državnega odvetništva.

(3) Zunanji oddelki so zunanje organizacijske enote državnega odvetništva, ki delujejo v okviru svoje krajevne pristojnosti.

(4) Stvarno in krajevno pristojnost sedeža in zunanjih oddelkov državnega odvetništva na predlog generalnega državnega odvetnika določi minister s podzakonskim predpisom.

42. člen **(izključna pristojnost sedeža)**

Sedež državnega odvetništva je izključno pristojen za:

- zastopanje javnega interesa v upravnih sporih,
- zastopanje pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami,
- zastopanje v postopkih za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic oseb, ki so bile neupravičeno obsojene ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost po zakonu, ki ureja kazenski postopek, oziroma so jim bile neupravičeno izrečene sankcije ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost po zakonu, ki ureja prekrške,
- zastopanje v postopkih za revizijo postopkov javnega naročanja in
- opravljanje nalog, ki jih iz razlogov smotrnosti ali boljše usposobljenosti sedeža državnega odvetništva določi generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra.

43. člen **(pristojnost za zastopanje pred upravnimi organi)**

V upravnih postopkih je za zastopanje subjektov po tem zakonu pristojna organizacijska enota državnega odvetništva, ki na območju, kjer odloča upravni organ, zastopa te subjekte pred sodišči.

2. oddelek
Sistemizacija delovnih mest in letni razpored

44. člen **(akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest)**

(1) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri državnem odvetništvu, v katerem so v skladu z notranjo organizacijo določena delovna mesta, potrebna za izvajanje nalog državnega odvetništva, sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra.

(2) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določa:

- sistemizacijo uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest, s katero so določeni opisi nalog na posameznih delovnih mestih in
- pogoje za zasedbo delovnih mest ter strukturo vseh uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest po organizacijskih enotah.

(3) Pri zunanjih oddelkih državnega odvetništva, ki poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, se posebej določi število mest višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega oziroma madžarskega jezika po evropski jezikovni lestvici.

45. člen **(letni raspored dela)**

(1) Generalni državni odvetnik z letnim rasporedom dela določi letni raspored državnih odvetnikov na določena pravna področja ter vodje notranjih in zunanjih oddelkov.

(2) Letni raspored dela mora biti na spletni strani državnega odvetništva objavljen najpozneje do 15. decembra za naslednje koledarsko leto.

(3) Spremembe letnega rasporeda dela med letom so dovoljene, če se pri državnem odvetništvu izprazni ali zasede eno ali več delovnih mest, če jih narekujejo spremembe v pripadu zadev in v drugih primerih, določenih v podzakonskem predpisu, ki ureja poslovanje državnega odvetništva.

(4) Spremembe iz prejšnjega odstavka ne morejo začeti veljati prej kakor v petih dneh po njihovi objavi na spletni strani državnega odvetništva.

3. oddelek Zagotavljanje javnosti dela

46. člen **(javnost dela)**

(1) Državno odvetništvo obvešča javnost o svojem delu. Obvestila javnosti morajo biti sestavljena tako, da varujejo ugled, zasebnost, tajnost in druge zakonite interese strank ter drugih udeležencev v postopku oziroma da ne škodujejo interesom postopka.

(2) Državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani javno objavlja in redno posodablja podatke o izvajanju nalog, ki jih opravlja v okviru svojih pristojnosti.

(3) Podrobnejša pravila o obveščanju javnosti se določijo v podzakonskem predpisu, ki ureja poslovanje državnega odvetništva.

47. člen

(letno poročilo)

(1) Državno odvetništvo do 28. februarja tekočega koledarskega leta predloži ministrstvu predlog poročila o svojem delu za preteklo koledarsko leto. Minister lahko po prejemu predloga letnega poročila zahteva, da generalni državni odvetnik najpozneje v 15 dneh v letnem poročilu navede dodatne podatke, pojasnila ali oceno stanja.

(2) Letno poročilo vsebuje zlasti podatke o številu državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva, ki so dejansko opravljali delo v preteklem letu, številu prenesenih nerešenih zadev iz prejšnjih let, številu zadev, ki predstavljajo letni pripad, skupnem številu zadev v delu, številu rešenih zadev in načinu rešitve, številu nerešenih zadev, udeležbi državnih odvetnikov na narokih, opravljenih procesnih dejanjih in vloženi predlogih, ki niso zajeti med rešenimi zadevami, številu zadev, v katerih je bilo vloženo pravno sredstvo in odločitev o pravnem sredstvu. V letnem poročilu se navedejo tudi analize in ocene zahtevnejših primerov ter strateške usmeritve za nadaljnje delo državnega odvetništva.

(3) Podrobnejšo obliko letnega poročila s podzakonskim predpisom predpiše minister na predlog generalnega državnega odvetnika.

(4) Letno poročilo obravnava vlada najpozneje do konca maja tekočega koledarskega leta. Vlada lahko na predlog ministra poda obvezne usmeritve za prihodnje delo državnega odvetništva.

(5) Letno poročilo se po obravnavi na vladi objavi na spletni strani državnega odvetništva.

48. člen (obveščanje ministrstva)

(1) Državno odvetništvo z navedbo izvršenih in načrtovanih ukrepov redno obvešča ministrstvo o zadevah, v katerih opravlja naloge zastopanja pred mednarodnimi sodišči, arbitražnimi sodišči ter v pomembnejših zadevah pred sodišči v Republiki Sloveniji ali tujimi sodišči.

(2) Državno odvetništvo ministrstvo nemudoma obvesti o:

- izdani odločbi mednarodnega sodišča, s katero se je končal postopek pred mednarodnim sodiščem, v katerem državno odvetništvo zastopa Republiko Slovenijo,
- izdani odločbi sodišča v Republiki Sloveniji ali tujega sodišča, s katero se je končal postopek pred tem sodiščem, v katerem državno odvetništvo zastopa subjekte po tem zakonu in gre za pomembnejšo zadevo in
- izdani odločbi sodišča v Republiki Sloveniji, tujega ali mednarodnega sodišča, s katero je bil postopek končan zaradi očitnih postopkovnih napak državnega odvetnika ali drugega javnega uslužbenca državnega odvetništva.

(3) Podrobnejša pravila glede obveščanja v zadevah iz prvega odstavka tega člena se predpišejo s splošnimi navodili in podzakonskim predpisom, ki ureja poslovanje državnega odvetništva.

49. člen

(posvetovanja s posameznim državnim organom ali drugim subjektom)

(1) Generalni državni odvetnik lahko ob zaznavi večjih težav v zvezi z opravljanjem pristojnosti državnega odvetništva pri posameznem državnem organu ali drugem subjektu, ki ga lahko zastopa po določbah tega zakona, izvede področno predstavitev dela državnega odvetništva in v tem okviru predstavi predloge možnih ukrepov na določenem delovnem področju.

(2) Predstojnik organa, kateremu je generalni državni odvetnik predstavil predloge možnih ukrepov, najpozneje v enem mesecu od izvedbe posvetovanja posreduje vladi in generalnemu državnemu odvetniku povzetek poročila o izvedbi posvetovanja.

IV. poglavje

GENERALNI DRŽAVNI ODVETNIK

1. oddelek

Generalni državni odvetnik in namestnik generalnega državnega odvetnika

50. člen

(generalni državni odvetnik)

(1) Generalni državni odvetnik je funkcionar, ki vodi in predstavlja državno odvetništvo, organizira in usklajuje delo državnih odvetnikov ter odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela državnega odvetništva.

(2) Generalnega državnega odvetnika imenuje vlada na obrazložen predlog ministra po predhodni pridobitvi mnenja komisije za presojo ustreznosti kandidatov za šest let z možnostjo ponovnega imenovanja.

(3) Generalni državni odvetnik daje splošna navodila za delo, s katerimi se zagotavlja enotna uporaba predpisov in enotno opravljanje nalog državnega odvetništva.

(4) Generalni državni odvetnik redno spremlja poslovanje državnega odvetništva in na tej podlagi sprejema ukrepe za obvladovanje pripada zadev. Če pride do povečanega števila nerešenih zadev, generalni državni odvetnik skladno s pravili podzakonskega akta, ki ureja poslovanje državnega odvetništva, sprejme program reševanja teh zadev.

(5) Generalni državni odvetnik ministru redno in na njegovo zahtevo poroča o izvrševanju pristojnosti in o vseh pomembnejših vprašanjih z delovnega področja državnega odvetništva.

(6) Generalni državni odvetnik lahko sodeluje na sejah vlade in njenih delovnih teles glede vprašanj, povezanih z izvrševanjem pristojnosti državnega odvetništva. O obravnavnih zadevah lahko poda svoja stališča in predloge.

51. člen
(namestnik generalnega državnega odvetnika)

(1) Generalni državni odvetnik ima namestnika, ki je funkcionar in ga za enako obdobje mandata na predlog generalnega državnega odvetnika s soglasjem ministra imenuje vlada.

(2) Namestnik generalnega državnega odvetnika se imenuje izmed višjih državnih odvetnikov.

(3) Namestnik generalnega državnega odvetnika v primeru odsotnosti generalnega državnega odvetnika opravlja naloge iz njegove pristojnosti. V drugih primerih lahko namestnik generalnega državnega odvetnika opravlja naloge iz pristojnosti generalnega državnega odvetnika na podlagi in v okviru pooblastila, ki ga za obravnavanje posameznih zadev izda generalni državni odvetnik.

(4) Namestnik generalnega državnega odvetnika ima v času opravljanja nalog iz pristojnosti generalnega državnega odvetnika vse pravice in obveznosti generalnega državnega odvetnika.

(5) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na generalnega državnega odvetnika, se smiselno uporabljajo za njegovega namestnika, razen če ta zakon določa drugače.

52. člen
(pravice in obveznosti generalnega državnega odvetnika in njegovega namestnika)

Generalni državni odvetnik in njegov namestnik imata poleg pravic in obveznosti iz prejšnjih dveh členov tudi pravice in obveznosti, ki veljajo za višje državne odvetnike.

53. člen
(začasno vodenje državnega odvetništva)

(1) Če nihče ni imenovan na mesto generalnega državnega odvetnika, če je generalnemu državnemu odvetniku funkcija prenehala, če je bil razrešen ali začasno odstranjen z dela, opravlja naloge iz pristojnosti generalnega državnega odvetnika njegov namestnik kot začasni vodja.

(2) Začasno vodenje se določi s sklepom vlade za dobo šestih mesecev in se lahko podaljša za največ šest mesecev.

2. oddelek
Pogoji za imenovanje in postopek imenovanja generalnega državnega odvetnika

54. člen
(pogoji za imenovanje)

Za generalnega državnega odvetnika je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za izvolitev na sodniško mesto na višjem sodišču po zakonu, ki ureja sodniško službo.

55. člen
(objava)

(1) Prosto mesto generalnega državnega odvetnika objavi ministrstvo po uradni dolžnosti najpozneje šest mesecev pred iztekom mandata iz prvega odstavka 50. člena tega zakona.

(2) Razpis se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, razpisni rok za prijave ne sme biti krajši od 15 dni.

56. člen
(prijava na razpis)

(1) Kandidati morajo prijavi priložiti dokazila o izpolnjevanje pogojev, življenjepis z opisom svoje strokovne dejavnosti ter šestletni strateški program dela državnega odvetništva.

(2) Šestletni strateški program dela državnega odvetništva mora vsebovati zlasti oceno stanja, oceno tveganj in priložnosti za izboljšanje delovanja, način zagotavljanja javnosti in preglednosti dela ter navedbo ukrepov in rokov za doseg zastavljenih ciljev.

57. člen
(komisija za presojo ustreznosti kandidatov)

(1) Komisija za presojo ustreznosti kandidatov (v nadaljnjem besedilu: komisija) sodeluje v postopkih imenovanja generalnega državnega odvetnika in v postopkih izbire višjih državnih odvetnikov.

(2) Komisijo sestavljajo predsednik in trije člani. Predsednik komisije je višji ali vrhovni sodnik, ki ga z njegovim soglasjem predlaga Sodni svet. Člani komisije so višji ali vrhovni državni tožilec, ki ga z njegovim soglasjem predlaga Državnotožilski svet, višji državni odvetnik, ki ga z njegovim soglasjem predlaga generalni državni odvetnik ter pravni strokovnjak, ki ga z njegovim soglasjem predlaga minister.

(3) Komisija odločitve sprejema z večino glasov. V primeru neodločenega izida prevlada stališče predsednika komisije.

(4) Komisijo imenuje minister za dobo petih let.

(5) Predsednik in člani komisije imajo pravico do povrnitve potnih stroškov in sejnine v višini, ki jo na predlog državnega odvetništva s sklepom določi minister. Sredstva se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

(6) Administrativno-tehnična opravila za komisijo opravlja ministrstvo.

58. člen **(postopek imenovanja generalnega državnega odvetnika)**

(1) Po obravnavanju vseh kandidatur in po opravljenem razgovoru s kandidati minister izbere kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro predloži v mnenje komisiji, ki s predlaganim kandidatom opravi razgovor in poda oceno o njegovi primernosti oziroma neprimernosti.

(2) Če komisija v svojem mnenju poda oceno o neprimernosti izbranega kandidata, lahko minister izbiro kandidata dodatno pisno obrazloži ali izbere drugega kandidata in njegovo izbiro predloži v mnenje komisiji, ki tudi z novim predlaganim kandidatom opravi razgovor in poda oceno o njegovi primernosti oziroma neprimernosti.

(3) Če komisija kljub dodatni obrazložitvi ministra poda oceno o neprimernosti izbranega kandidata, se razpis šteje za neuspešen.

(4) Minister kandidata, za katerega komisija v svojem mnenju poda oceno o primernosti, predlaga vladi v imenovanje.

(5) Če vlada na razpisano mesto ne imenuje predlaganega kandidata, lahko minister opravi ponovno izbiro med prijavljenimi kandidati ali pa odloči, da se razpis ponovi.

(6) Zoper odločbo vlade, s katero ta ne imenuje kandidata iz prejšnjega odstavka na mesto generalnega državnega odvetnika, je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od dneva vročitve odločbe.

(7) Pristojno sodišče mora odločiti v upravnem sporu v 30 dneh od prejema tožbe iz prejšnjega odstavka.

59. člen **(prisega)**

(1) Generalni državni odvetnik pred nastopom funkcije pred predsednikom vlade izreče naslednjo prisego: "Prisegam, da bom svoje delo opravljal/-a vestno in v skladu z ustavo in zakoni ter pri tem varoval/-a premoženjske in ustavne interese Republike Slovenije, javni interes ter ugled države in državnega odvetništva."

(2) Po pooblastilu predsednika vlade lahko generalni državni odvetnik izreče prisego pred ministrom.

3. oddelek

Prenehanje funkcije in razrešitev generalnega državnega odvetnika

60. člen

(prenehanje funkcije generalnega državnega odvetnika)

(1) Generalnemu državnemu odvetniku funkcija preneha:

- če se odpove funkciji generalnega državnega odvetnika,
- če izgubi državljanstvo Republike Slovenije,
- v primeru smrti, če izgubi poslovno sposobnost ali zdravstveno zmožnost za opravljanje službe,
- po poteku obdobja, za katerega je bil imenovan.

(2) Funkcija generalnega državnega odvetnika iz razloga po prvi alineji prejšnjega odstavka preneha 60. dan po prispetju odpovedi na vlado.

(3) Šteje se, da je razlog iz druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena nastopil z dnem pravnomočnosti odločbe pristojnega organa, razlog iz četrte alineje prvega odstavka tega člena pa z dnem, ko poteče obdobje, za katerega je bil imenovan.

(4) O prenehanju funkcije iz prejšnjega odstavka vlada na obrazložen predlog ministra izda ugotovitveno odločbo.

61. člen

(razrešitev generalnega državnega odvetnika iz razloga nesposobnosti)

(1) Generalni državni odvetnik se razreši v primeru ugotovljene nesposobnosti za opravljanje funkcije.

(2) Generalni državni odvetnik je nesposoben za opravljanje funkcije, če državno odvetništvo ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, ki bi zagotavljali kakovostno in učinkovito delovanje v skladu s programom dela, ali če na delovnem področju državnega odvetništva prihaja do ponavljajočih napak pri poslovanju oziroma če pride do hujše strokovne napake pri poslovanju.

(3) Generalnega državnega odvetnika se ne razreši s funkcije, če dokaže, da je s skrbnostjo dobrega strokovnjaka storil vse, kar je bilo v njegovi pristojnosti, da bi preprečil, odpravil oziroma odvrnil strokovne napake ali slabo delovanje državnega odvetništva.

(4) Šteje se, da državno odvetništvo ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, če iz razlogov, ki so na strani državnega odvetništva, ne opravlja dela v določenih ali dogovorjenih rokih oziroma naloženega dela ne opravlja strokovno in kakovostno.

62. člen
(razrešitev generalnega državnega odvetnika iz krivdnega razloga)

(1) Generalni državni odvetnik se razreši, če je pravnomočno obsojen:

- za kaznivo dejanje, storjeno z zlorabo funkcije ali
- za naklepno kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šestih mesecev.

(2) Generalni državni odvetnik se lahko razreši, če je pravnomočno obsojen:

- za naklepno ali nenaklepno kaznivo dejanje na kazen zapora do šestih mesecev ali na drugo kazen ali mu je bila izrečena pogojna obsodba ali
- za nenaklepno kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šestih mesecev.

(3) Sodišče mora v primerih iz prejšnjih odstavkov pravnomočno sodbo nemudoma poslati ministrstvu.

63. člen
(odločba o razrešitvi in prepoved razrešitve)

(1) O razrešitvi generalnega državnega odvetnika na predlog ministra odloči vlada po predhodnem mnenju komisije iz 57. člena tega zakona, ki opravi razgovor z generalnim državnim odvetnikom.

(2) Zoper odločbo o razrešitvi je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od dneva vročitve odločbe.

(3) Pristojno sodišče mora odločiti v upravnem sporu v 30 dneh od prejema tožbe iz prejšnjega odstavka.

V. poglavje
VIŠJI DRŽAVNI ODVETNIKI, DRŽAVNI ODVETNIKI, KANDIDATI ZA DRŽAVNE ODVETNIKE
IN PRIPRAVNIKI

1. oddelek
Splošne določbe

64. člen
(splošno)

(1) Naloge državnega odvetništva opravljajo višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike v nazivih, ki jih določa akt o sistemizaciji delovnih mest.

(2) Za višje državne odvetnike veljajo določbe tega zakona, ki veljajo za državne odvetnike, če ta zakon ne določa drugače.

(3) Za sklenitev, trajanje in prenehanje delovnega razmerja državnih odvetnikov in kandidatov za državne odvetnike ter za njihove pravice in dolžnosti iz delovnega razmerja se uporabljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in sistem javnih uslužbencev, če ta zakon ne določa drugače.

65. člen **(višji državni odvetniki in državni odvetniki)**

(1) Višji državni odvetniki in državni odvetniki opravljajo vse strokovne naloge v okviru pristojnosti državnega odvetništva, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Državni odvetniki zastopajo subjekte po določbah tega zakona v zadevah, ki sodijo v pristojnost splošnih sodišč prve stopnje, delovnih in socialnih sodišč ter upravnih organov. V drugih zadevah zastopajo subjekte po določbah tega zakona le v okviru pooblastila generalnega državnega odvetnika ali višjega državnega odvetnika.

(3) Višji državni odvetniki zastopajo subjekte tudi pred višjimi sodišči, Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije, tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami, lahko pa tudi pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije.

66. člen **(kandidati za državne odvetnike)**

Kandidati za državne odvetnike pripravljajo strokovne podlage za delo državnih odvetnikov, nadomeščajo državne odvetnike pri zastopanju pred splošnimi sodišči prve stopnje, delovnimi in socialnimi sodišči prve stopnje ter upravnimi organi prve stopnje, spremljajo in proučujejo prakso sodišč in arbitraž ter opravljajo druge strokovne naloge po navodilu državnih odvetnikov.

67. člen **(pripravniki)**

(1) Pri državnem odvetništvu se določi ustrezno število mest za pripravnike, ki imajo pravno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustreza izobrazbi druge stopnje.

(2) Število mest iz prejšnjega odstavka določi minister na predlog generalnega državnega odvetnika.

(3) V času pripravništva se pripravnik usposablja po določenem programu pod mentorstvom mentorja, ki ga določi generalni državni odvetnik.

(4) Po opravljenem pripravništvu se lahko s pripravnikom brez javnega natečaja sklene delovno razmerje za mesto kandidata za državnega odvetnika, če je bil pripravnik izbran na javnem natečaju ali če gre za pripravnika štipendista, ki je bil izbran na javnem natečaju.

2. oddelek

Pogoji za sklenitev delovnega razmerja

68. člen

(pogoji za sklenitev delovnega razmerja v državnem odvetništvu)

(1) Delovno razmerje za opravljanje nalog višjega državnega odvetnika, državnega odvetnika in kandidata za državnega odvetnika lahko sklene oseba, ki poleg pogojev, ki jih določa zakon, ki ureja javne uslužbenke, izpolnjuje tudi naslednja pogoja:

- da ima v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali strokovna naslova diplomirani pravnik (UN) in magister prava oziroma je v tujini končal primerljivo izobraževanje s področja prava, ki se dokazuje s tujo listino o izobraževanju in priloženim mnenjem o izobraževanju ali z odločbo o priznavanju izobraževanja za namen zaposlitve ali z odločbo o nostrifikaciji in
- da je opravil pravniški državni izpit.

(2) Delo v mednarodnem oddelku lahko opravlja oseba iz prvega odstavka, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da izkazuje višjo raven znanja angleškega ali francoskega jezika po evropski jezikovni lestvici in
- da ima znanja ali tri leta delovnih izkušenj s področja mednarodnega prava, evropskega prava človekovih pravic ali prava Evropske unije.

69. člen

(posebni pogoji)

(1) Kandidat, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena, lahko sklene delovno razmerje za opravljanje nalog višjega državnega odvetnika, če ima najmanj devet let delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu ali je najmanj tri leta opravljal naloge državnega odvetnika.

(2) Kandidat, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena, lahko sklene delovno razmerje za opravljanje nalog državnega odvetnika, če ima najmanj tri leta delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu.

3. oddelek

Sklenitev in prenehanje delovnega razmerja

70. člen

(objava prostega delovnega mesta)

Prosto delovno mesto državnega odvetnika razpiše ministrstvo najpozneje v 15 dneh po prejemu obrazloženega predloga generalnega državnega odvetnika.

71. člen
(postopek izbire višjega državnega odvetnika)

(1) Po obravnavanju vseh kandidatur in opravljenem razgovoru s kandidati za višje državne odvetnike generalni državni odvetnik izbere kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro predloži v mnenje komisiji iz 57. člena tega zakona, ki s predlaganim kandidatom opravi razgovor in poda oceno o njegovi primernosti.

(2) Če komisija v svojem mnenju poda oceno o neprimernosti izbranega kandidata, lahko generalni državni odvetnik izbere kandidata dodatno pisno obrazloži ali izbere drugega kandidata in njegovo izbiro predloži v mnenje komisiji, ki tudi z novim predlaganim kandidatom opravi razgovor in poda oceno o njegovi primernosti.

(3) Če komisija tudi po dodatni obrazložitvi generalnega državnega odvetnika poda oceno o neprimernosti izbranega kandidata, se razpis šteje za neuspešen.

72. člen
(sklenitev delovnega razmerja)

Izbrani kandidat za mesto višjega državnega odvetnika, državnega odvetnika in kandidata za državnega odvetnika se imenuje v naziv najkasneje v osmih dneh od dokončnosti sklepa o izbiri in se mu najkasneje v nadaljnjih osmih dneh ponudi sklenitev pogodbe o zaposlitvi.

73. člen
(prisega)

Državni odvetnik pred nastopom dela pred ministrom izreče naslednjo prisego: "Prisegam, da bom svoje delo opravljal/-a vestno, pošteno in odgovorno, v skladu z ustavo in zakoni ter pri tem varoval/a premoženjske in ustavne interese Republike Slovenije ter javni interes."

4. oddelek
Začasna premestitev v drug državni organ

74. člen
(začasna napotitev)

(1) Državni odvetnik je za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog lahko napoten na delo v drug državni organ, vendar najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev.

(2) Odločba o začasni napotitvi mora biti državnemu odvetniku vročena najmanj sedem dni pred nastopom dela in mora vsebovati obrazložitev, zakaj bo z napotitvijo zagotovljeno učinkovitejše opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog. Odločba je dokončna.

(3) Za začasno napotitev po določbah tega člena ne veljajo omejitve zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev, glede oddaljenosti kraja opravljanja dela od dotedanjega kraja opravljanja dela.

(4) Neposredno po zaključku začasne napotitve po prvem odstavku tega člena je državni odvetnik lahko ponovno začasno napoten le, če s tem soglaša.

5. oddelek
Pravice in obveznosti državnih odvetnikov

75. člen
(službeno oblačilo)

(1) Državnemu odvetniku pripada službeno oblačilo (toga).

(2) Obliko in način nošenja službenega oblačila določi minister s podzakonskim predpisom.

76. člen
(službena izkaznica)

(1) Državni odvetnik in kandidat za državnega odvetnika imata službeno izkaznico, s katero se izkažeta pri izvrševanju svojih pristojnosti.

(2) Obrazec, postopek izdajanja in uničevanja ter evidentiranja službene izkaznice državnega odvetnika ter kandidata za državnega odvetnika določi minister s podzakonskim predpisom.

77. člen
(omejitev uporabe informacij)

(1) Državni odvetnik ne sme v neslužbene namene uporabljati informacij, podatkov ali spoznanj, do katerih ima dostop pri opravljanju nalog državnega odvetništva, razen v raziskovalne ali izobraževalne namene s soglasjem generalnega državnega odvetnika, pri čemer ne sme razkriti osebnih podatkov, podatkov, ki so davčna tajnost, poslovnih skrivnosti in drugih varovanih podatkov.

(2) Državni odvetnik ne sme uporabljati in dajati informacij, podatkov in spoznanj za doseganje kakršne koli premoženjske ali druge koristi zase ali drugo osebo.

(3) Obveznost iz tega člena velja tudi za kandidate za državne odvetnike, druge javne uslužbence državnega odvetništva in druge osebe, ki jih državni odvetnik po tem zakonu pritegne v postopek.

(4) Državni odvetnik, ki mu preneha delovno razmerje, mora podatke iz prejšnjih odstavkov varovati tudi po prenehanju delovnega razmerja.

78. člen **(opravljanje nalog med stavko)**

(1) Državno odvetništvo zaradi posebnega pomena nemotenega delovanja tudi med stavko zagotavlja opravljanje del in nalog iz svoje pristojnosti, s katerimi se v skladu s tem in drugimi zakoni ščiti javna korist.

(2) O podrobnem načinu opravljanja delovnih nalog iz prejšnjega odstavka se pred nastopom stavke dogovorita generalni državni odvetnik in stavkovni odbor s pisnim sporazumom. Če dogovora ni, generalni državni odvetnik z upoštevanjem pravice do stavke s splošnim aktom določi način opravljanja nalog iz prejšnjega odstavka, ki jih mora državno odvetništvo opravljati med stavko, da se ne ogrozijo premoženjske in druge pravice in interesi države.

6. oddelek **Disciplinska odgovornost državnih odvetnikov**

79. člen **(splošno)**

(1) Državnemu odvetniku se lahko izrečejo disciplinske sankcije ob pogojih in po postopku, predpisanem v tem zakonu.

(2) Kazenska odgovornost in odgovornost za prekršek ne izključujeta disciplinske odgovornosti državnega odvetnika.

(3) V okviru disciplinskega postopka ni dovoljeno posegati v samostojnost državnega odvetnika pri izvrševanju pristojnosti državnega odvetništva.

(4) Disciplinski postopek je hiter.

80. člen **(disciplinske kršitve)**

(1) Državnemu odvetniku, ki je naklepno ali iz malomarnosti kršil službene dolžnosti, predpisane z zakonom ali podzakonskim predpisom, se lahko izreče disciplinska sankcija.

(2) Dejanja, ki pomenijo kršitev službenih dolžnosti državnih odvetnikov, so:

1. dejanje, ki ima zakonske znake kaznivega dejanja, storjenega pri izvrševanju pristojnosti državnega odvetništva,
2. neizpolnitev ali odklonitev izpolnitve službenih dolžnosti brez zakonitega razloga,
3. nevestno, nepravočasno, neustrezno ali malomarno izvrševanje pristojnosti državnega odvetništva,
4. ravnanje v nasprotju s splošnimi navodili generalnega državnega odvetnika,
5. nezakonito ali nesmotrno razpolaganje s finančnimi ali materialnimi sredstvi državnega odvetništva,
6. kršitev dolžnosti varovanja in obravnavanja uradne in druge tajnosti, določene s predpisom,
7. zloraba položaja ali prekoračitev uradnih pooblastil,
8. zloraba pravice do odsotnosti z dela,
9. nedoseganje pričakovanih delovnih dosežkov po obsegu, kakovosti ali uspešnosti več kakor tri mesece zaporedoma iz neopravičenih razlogov,
10. kršitev vrstnega reda oziroma prednostnega obravnavanja zadev, določenega z zakonom ali podzakonskim predpisom, ki ureja poslovanje državnega odvetništva,
11. opravljanje funkcij, dela ali dejavnosti, ki so nezdružljive z nalogami državnega odvetništva ali pomenijo nasprotje interesov,
12. kršitev določb o omejitvi pravice do stavke,
13. vedenje ali ravnanje državnega odvetnika, s katerim se krši ugled državnega odvetništva,
14. neprimerno, nedostojno ali žaljivo obnašanje ali izražanje do posameznikov, državnih organov in pravnih oseb v zvezi z izvrševanjem pristojnosti državnega odvetništva,
15. oviranje delovanja državnega odvetništva zaradi uveljavljanja lastnih pravic,
16. sprejemanje daril ali drugih koristi v zvezi z izvrševanjem pristojnosti državnega odvetništva oziroma izraba položaja ali ugleda državnega odvetništva zaradi uveljavljanja pravic ali koristi,
17. zanemarjanje ali opustitev mentorskih nalog,
18. nespoštovanje izdanih odločb o premestitvi ali dodelitvi državnega odvetnika,
19. poslovanje z drugimi organi, strankami, njihovimi pooblaščenici in drugimi osebami v nasprotju z določbami zakona ali podzakonskega predpisa,
20. neupoštevanje ukrepov za redno in učinkovito opravljanje nalog državnega odvetništva oziroma kršitev ali opustitev ukrepov po posebnih programih reševanja zadev,
21. neizpolnjevanje dolžnosti strokovnega izobraževanja,
22. kršitev predpisov o varstvu in zdravju pri delu ter o varstvu pred požarom in eksplozijo ali ukrepov za zagotavljanje varnosti v skladu s podzakonskim predpisom, ki ureja poslovanje državnega odvetništva in drugimi podzakonskimi predpisi,
23. kršitev določb podzakonskega predpisa o uporabi službenega oblačila.

(3) Hujše disciplinske kršitve po tem zakonu so dejanja po 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11., 12., 16., 18. in 20. točki prejšnjega odstavka, dejanje po 5. točki prejšnjega odstavka pa le, če gre za nezakonito razpolaganje s finančnimi ali materialnimi sredstvi.

81. člen **(disciplinske sankcije)**

(1) Disciplinski sankciji za lažje disciplinske kršitve sta:

- pisni opomin,
- denarna kazen, ki se sme izreči v višini največ 50 % plače državnega odvetnika za polni delovni čas, izplačane za mesec, v katerem je bila storjena lažja kršitev.

(2) Disciplinska sankcija za težje disciplinske kršitve je denarna kazen, ki se sme izreči v višini 80 % plače državnega odvetnika za polni delovni čas, izplačane za mesec, v katerem je bila storjena težja kršitev,

(3) Disciplinske sankcije se izrekajo kot glavne sankcije, denarna kazen pa se lahko izreče kot glavna ali kot stranska sankcija.

(4) Disciplinska sankcija odpovedi pogodbe o zaposlitvi se lahko izreče le v primeru, da je bila kršitev storjena naklepno ali iz hude malomarnosti.

(5) Disciplinska sankcija se izreče sorazmerno teži storjene disciplinske kršitve.

(6) Pravnomočni sklep o izrečeni disciplinski sankciji se pošlje ministrstvu in generalnemu državnemu odvetniku, ki disciplinsko sankcijo izvrši.

82. člen **(disciplinski organi)**

(1) V disciplinskih postopkih zoper državne odvetnike delujejo disciplinski tožilec in njegov namestnik, disciplinska komisija prve stopnje in disciplinska komisija druge stopnje.

(2) Disciplinski organi se imenujejo za štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

83. člen **(disciplinski tožilec)**

(1) Disciplinski postopek uvede in zastopa disciplinski tožilec, ki ga v njegovi odsotnosti nadomešča njegov namestnik.

(2) Disciplinski tožilec in njegov namestnik sta višja državna odvetnika, ki ju z njunim soglasjem imenuje generalni državni odvetnik.

84. člen **(disciplinska komisija prve stopnje)**

(1) Disciplinska komisija prve stopnje ima devet članov:

- tri sodnike, ki jih na predlog predsednika disciplinskega sodišča prve stopnje po zakonu, ki ureja sodniško službo, izmed članov tega sodišča z njihovim soglasjem imenuje generalni državni odvetnik,
- tri višje državne odvetnike, ki jih z njihovim soglasjem imenuje generalni državni odvetnik in

– tri uslužbenke ministrstva, ki jih izmed univerzitetnih diplomiranih pravnikov ali magistrów prava z najmanj tremi leti praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu imenuje minister.

(2) Generalni državni odvetnik izmed višjih državnih odvetnikov določi predsednika disciplinske komisije in dva namestnika ter vrstni red, po katerem namestnika nadomeščata predsednika v njegovi odsotnosti.

(3) Sestavo senata v posameznem primeru določi predsednik disciplinske komisije prve stopnje.

(4) Disciplinska komisija prve stopnje v posameznem primeru odloča v senatu treh članov. Predsednik senata v posamezni zadevi je višji državni odvetnik ali njegov namestnik, drugi in tretji član senata pa sta sodnik in uslužbenec ministrstva.

85. člen **(disciplinska komisija druge stopnje)**

Disciplinska komisija druge stopnje je sestavljena iz članov komisije iz 57. člena tega zakona.

86. člen **(uvedba disciplinskega postopka)**

(1) Disciplinski tožilec mora uvesti disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ko prejme pisno zahtevo generalnega državnega odvetnika ali ministra.

(2) Disciplinski tožilec lahko uvede disciplinski postopek, če je na kakršenkoli način izvedel za dejstva ali dokaze, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da je državni odvetnik kršil službene dolžnosti.

(3) Sklep o uvedbi disciplinskega postopka se vroči državnemu odvetniku.

87. člen **(potek disciplinskega postopka)**

(1) V disciplinskem postopku na prvi stopnji se opravi obravnava, na kateri ima državni odvetnik pravico do zagovora.

(2) Za vabljenje, vročanje, izvedbo obravnave in zapisnik se v disciplinskem postopku smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja kazenski postopek.

(3) Če se v disciplinskem postopku ugotovi, da so podani razlogi za sum, da je državni odvetnik storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, mora oseba, ki odloča o disciplinski odgovornosti, nemudoma podati ovadbo pristojnemu državnemu tožilcu.

(4) Zoper odločbo disciplinske komisije prve stopnje je dovoljena pritožba v roku 15 dni, ki jo lahko vložijo državni odvetnik, zoper katerega poteka disciplinski postopek, generalni državni odvetnik ali minister.

(5) O pritožbi na seji brez obravnave odloči disciplinska komisija druge stopnje, ki svoje odločitve sprejema z večino glasov. V primeru neodločenega izida prevlada stališče predsednika komisije.

88. člen (zastaralni roki)

(1) Disciplinskega postopka zoper državnega odvetnika ni mogoče uvesti, ko pretečeta dve leti od dneva kršitve. Zastaralni rok začne teči s prenehanjem ravnanja ali opustitve, ki pomenita disciplinsko kršitev.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ki je bil pravnomočno obsojen, uvede najpozneje v treh mesecih od dneva pravnomočnosti kazenske obsodilne odločbe.

(3) Zastaranje pretrga vsako procesno dejanje pristojnega organa za pregon državnega odvetnika zaradi storjene disciplinske kršitve. Zastaranje se pretrga tudi, če državni odvetnik v času, ko teče zastaralni rok, stori novo disciplinsko kršitev.

(4) Disciplinski pregon zastara v vsakem primeru, ko pretečejo štiri leta od storitve disciplinske kršitve.

(5) Izrečena disciplinska sankcija se ne sme začeti izvrševati, po preteku enega leta od dneva, ko je disciplinska odločba postala pravnomočna.

7. oddelek Začasna odstranitev z dela

89. člen (suspenz)

(1) Če je zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju službe državnega odvetnika, ki se preganja po uradni dolžnosti, mora generalni državni odvetnik državnemu odvetniku izreči začasno odstranitev z dela (v nadaljnjem besedilu: suspenz).

(2) Če je zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, lahko generalni državni odvetnik izreče suspenz po predhodnem mnenju komisije iz 57. člena tega zakona.

(3) O suspenzu generalnega državnega odvetnika v primerih iz prejšnjih odstavkov odloči vlada na obrazložen predlog ministra po predhodnem mnenju komisije iz 57. člena tega zakona.

(4) Odločitev o suspenzu mora biti obrazložena.

(5) Državno tožilstvo nemudoma obvesti pristojne osebe po prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena o uvedbi kazenskega postopka zoper državnega odvetnika ali generalnega državnega odvetnika.

90. člen **(pritožba zoper suspenz)**

(1) Zoper odločitev o suspenzu se lahko državni odvetnik v 15 dneh od prejema odločbe pritoži na vlado.

(2) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

VI. poglavje **NADZOR NAD DELOM DRŽAVNEGA ODVETNIŠTVA**

91. člen **(izvajanje nadzora)**

(1) Nadzor nad delom državnega odvetništva se izvaja v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije.

(2) Nadzor se uvede z odredbo o nadzoru, ki jo lahko generalni državni odvetnik izda na lastno pobudo, mora pa jo izdati na zahtevo ministra. V odredbi o nadzoru se določi vrsta, obseg in način opravljanja nadzora.

(3) Spise pregledujejo državni odvetniki, vpisnike in drugo dokumentacijo pa tudi drugi uslužbenci državnega odvetništva v skladu s pisnim pooblastilom generalnega državnega odvetnika, ki je sestavni del odredbe o nadzoru.

(4) V okviru nadzora se pregleduje in ocenjuje zakonitost in pravočasnost dela, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili.

(5) O opravljenem nadzoru se izdela poročilo.

(6) Državni odvetniki in drugi uslužbenci državnega odvetništva, katerih delo je bilo pregledano, morajo biti seznanjeni z ugotovitvami nadzora in imajo pravico posredovati pojasnila ali vložiti

ugovor pri generalnem državnem odvetniku v 15 dneh od prejema poročila iz prejšnjega odstavka.

(7) O ugovoru iz prejšnjega odstavka odloča višji državni odvetnik, ki ni opravljal pregleda in ki ga za vsak primer posebej določi generalni državni odvetnik. Odločitev o ugovoru mora biti obrazložena in je dokončna.

(8) Končno poročilo o opravljenem nadzoru se pošlje ministrstvu.

92. člen **(vrste pregledov)**

(1) S splošnim pregledom se opravlja nadzor dela oddelkov na sedežu ali zunanjih oddelkov državnega odvetništva, z delnim pregledom se opravlja nadzor dela v posameznih vrstah zadev, s posamičnim pregledom pa se opravlja nadzor dela v posamezni zadevi.

(2) Splošni pregled dela vsakega posameznega oddelka na sedežu ter vsakega posameznega zunanjega oddelka državnega odvetništva se opravi najmanj enkrat na tri leta.

93. člen **(odprava pomanjkljivosti in napak)**

(1) Če se pri strokovnem pregledu ugotovijo pomanjkljivosti ali večji obseg nepravilnosti, je v končnem poročilu o strokovnem pregledu treba predlagati ustrezne ukrepe in določiti rok za njihovo izvedbo.

(2) Po preteku roka iz prejšnjega odstavka se opravi kontrolni pregled izvršitve ukrepov in preveri njihov učinek.

(3) Na podlagi ugotovitev strokovnih pregledov o pomanjkljivostih in napakah pri delu državnih odvetnikov Center za izobraževanje v pravosodju ter državno odvetništvo izvajata ustrezne izobraževalne oblike.

VII. poglavje PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

94. člen **(začetek dela Državnega odvetništva Republike Slovenije)**

(1) Državno odvetništvo Republike Slovenije začne z delovanjem z dnem začetka uporabe tega zakona v prostorih, kjer deluje Državno pravobranilstvo Republike Slovenije.

(2) Z dnem, ko začne z delovanjem Državno odvetništvo Republike Slovenije po tem zakonu, preneha z delom Državno pravobranilstvo Republike Slovenije po Zakonu o državnem

pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15).

(3) Državno odvetništvo z dnem ukinitve Državnega pravobranilstva Republike Slovenije prevzame dokumentarno in arhivsko gradivo Državnega pravobranilstva Republike Slovenije.

95. člen

(generalni državni pravobranilec, državni pravobranilci, pomočniki državnih pravobranilcev in drugi javni uslužbenci Državnega pravobranilstva)

(1) Generalni državni pravobranilec, ki je bil imenovan po Zakonu o državnem pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15) do poteka mandata nadaljuje delo kot generalni državni odvetnik, pri čemer določen plačni razred velja do poteka mandata generalnega državnega odvetnika.

(2) Državni pravobranilci, ki so bili imenovani po Zakonu o državnem pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15) do poteka mandata nadaljuje delo kot višji državni odvetniki, pri čemer doseženi plačni razred in položaj, pridobljen v nazivu državnega pravobranilca, velja do poteka mandata kot plačni razred in položaj višjega državnega odvetnika.

(3) Pomočniki državnih pravobranilcev, ki so bili imenovani po Zakonu o državnem pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15) do poteka mandata nadaljuje delo kot državni odvetniki, pri čemer doseženi plačni razred in položaj, pridobljen v nazivu pomočnika državnega pravobranilca, velja do poteka mandata kot plačni razred in položaj državnega odvetnika.

(4) Državni pravobranilci, pomočniki državnih pravobranilcev in javni uslužbenci, ki so bili po Zakonu o državnem pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15) in Državnopravobranilskem redu (Uradni list RS, št. 8/15), razporejeni v Oddelek za evropske zadeve Državnega pravobranilstva, z dnem začetka uporabe tega zakona nadaljujejo delo v mednarodnem oddelku po tem zakonu.

(5) Javni uslužbenci Državnega pravobranilstva nadaljujejo delo pri državnem odvetništvu, kamor se premestijo po določbah, ki veljajo za trajne premestitve javnih uslužbencev v okviru istega delodajalca zaradi delovnih potreb.

96. člen

(uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih)

Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09,

11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16 in 58/16) se z določbami tega zakona uskladi v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

97. člen
(sprejem akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest)

Generalni državni odvetnik najpozneje do začetka uporabe tega zakona po predhodnem soglasju ministra sprejme akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest državnega odvetništva.

98. člen
(všetje)

Čas opravljanja funkcije državnega pravobranilca ali pomočnika državnega pravobranilca se glede pravic in dolžnosti po zakonu šteje za čas opravljanja dela višjega državnega odvetnika ali državnega odvetnika.

99. člen
(izrazi v drugih zakonih)

(1) Kjer drug zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »Državno pravobranilstvo«, pomeni ta izraz državno odvetništvo.

(2) Kjer drug zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »generalni državni pravobranilec«, pomeni ta izraz generalnega državnega odvetnika.

(3) Kjer drug zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »državni pravobranilec« oziroma »pravobranilec«, pomenita ta izraza višjega državnega odvetnika.

(4) Kjer drug zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »pomočnik državnega pravobranilca«, pomeni ta izraz državnega odvetnika.

100. člen
(službene izkaznice)

Službene izkaznice, izdane na podlagi Državnopravobranilskega reda (Uradni list RS, št. 8/15), se uporabljajo do izdaje novih izkaznic.

101. člen
(disciplinski organi)

Disciplinski organi se imenujejo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

102. člen
(dokončanje že začelih disciplinskih postopkov)

Disciplinski postopki in postopki za začasno odstranitev z opravljanja funkcije za kršitve oziroma dejanja, ki so bila storjena pred začetkom uporabe tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po dosedanjih predpisih.

103. člen
(dokončanje že začelih nadzorstvenih pregledov)

Nadzorstveni pregledi, odrejeni pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

104. člen
(uskladitev razporejanja dela in dodeljevanja zadev)

Razporedi dela, organizacija oddelkov in notranjih organizacijskih enot ter dodeljevanje zadev pri Državnem pravobranilstvu se uskladijo z določbami tega zakona najpozneje do začetka uporabe tega zakona.

105. člen
(dokončanje začelih zadev)

Zadeve, ki do začetka uporabe tega zakona še niso zaključene, se dokončajo po dosedanjih predpisih, če ta zakon ne določa drugače.

106. člen
(dopolnitev zakona, ki ureja zemljiško knjigo)

Do uveljavitve dopolnitve zakona, ki ureja zemljiško knjigo, velja, da se izvensodna poravnava, sklenjena med državnim odvetnikom in nasprotno stranko v predhodnem postopku poskusa mirne rešitve spora, šteje za listino, ki je podlaga za vknjižbo pravice v zemljiško knjigo.

107. člen
(imenovanje članov sveta vlade za poravnave)

Člane sveta vlade za poravnave imenuje Vlada v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

108. člen
(imenovanje članov komisije za presojo ustreznosti kandidatov)

(1) Člane komisije za presojo ustreznosti kandidatov predstojniki organov iz 57. člena tega zakona predlagajo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Komisija se imenuje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

109. člen
(izdaja podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpisi, določeni s tem zakonom, se izdajo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

110. člen
(prenehanje veljavnosti in uporaba predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o državnem pravobranilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13 in 95/14-ZUPPJS15).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati tudi:

- Državnopravobranilski red (Uradni list RS, št. 8/15),
- Pravilnik o določitvi števila mest državnih pravobranilcev in pomočnikov državnega pravobranilca (Uradni list RS, št. 97/06, 51/08 in 89/08),
- Uredba o pogojih, merilih in obsegu plačila delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela za državne pravobranilce (Uradni list RS, št. 71/07),
- Pravilnik o uradni izkaznici državnega pravobranilca, pomočnika državnega pravobranilca ter višjih strokovnih sodelavcev in strokovnih sodelavcev (Uradni list RS, št. 16/04),
- Pravilnik o obliki in načinu nošenja službenega oblačila državnega pravobranilca in pomočnika državnega pravobranilca (Uradni list RS, št. 5/09).

(3) Določbe zakona iz prvega odstavka tega člena se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona, razen 30. člena.

(4) Podzakonski predpisi iz drugega odstavka tega člena se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

111. člen
(uveljavitev in začetek uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne šest mesecev po njegovi uveljavitvi.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (vsebina):

Gre za napovedni člen, ki kratko in jasno opredeli posamezna področja, ki so predmet urejanja v tem zakonu. Predlog zakona ureja položaj, pristojnosti in organizacijo državnega odvetništva, pristojnosti ter posebnosti delovno-pravnih razmerij državnih odvetnikov, nadzor nad delom državnega odvetništva in druga vprašanja, povezana z delovanjem državnega odvetništva.

K 2. členu (Državno odvetništvo Republike Slovenije):

Po veljavni ureditvi v ZDPra je Državno pravobranilstvo samostojen pravosodni državni organ, katerega pristojnost je uresničevanje določenega dela izvršilne funkcije države, ki pomeni uresničevanje in varstvo premoženjskih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja v sodnih ali upravnih postopkih ter pravno svetovanje državi oziroma njenim organom in organizacijam.

Kot izhaja iz uvodnih obrazložitvev h gradivu, je predlagatelj v zadnjem letu pripravil podroben primerjalnopravni pregled ureditev pravobranilstva v evropskih državah ter ugotovil, da so v Evropi pravobranilstva organizirana na mnogo različnih načinov. V nekaterih državah je zastopnik finančnih interesov države organiziran kot poseben državni organ, drugje je organiziran znotraj finančnega ali pravosodnega ministrstva, marsikje pa je naloga zastopanja države pred sodišči zaupana kar zasebnim odvetniškim družbam.

S predlagano ureditvijo se predvideva, da bo Državno odvetništvo Republike Slovenije (v nadaljevanju: državno odvetništvo) kot poseben državni organ opravljalo strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja pred sodišči, upravnimi organi in drugimi organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. Pri svojem delu bo

državno odvetništvo samostojno in avtonomno po določbah tega zakona, Ministrstvo za pravosodje pa bo skladno z določbami tega zakona nadzorovalo njegovo delo.

S predlogom zakona se tako ustanavlja poseben državni organ, ki ne bo organ v sestavi ali notranja organizacijska enota vlade ali posameznega ministrstva. Državno odvetništvo pa ne bo imelo take samostojnosti kot na primer sodišče (ki je tretja veja oblasti) a bo imelo s tem zakonom zagotovljeno večjo avtonomijo in samostojnost kot katerikoli drug organ, ki je del izvršilne veje oblasti in katerega narava dela zahteva strokovno in funkcionalno avtonomijo in preprečitev nedovoljenega vmešavanja politike (npr. inšpekcijske službe, policija, različne nadzorni in regulacijski organi kot so Agencije ipd...).

Naloge državnega odvetništva bodo opravljali generalni državni odvetnik, namestnik generalnega državnega odvetnika, višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državnega odvetnika.

Po predlagani ureditvi delo državnega odvetništva nadzoruje Ministrstvo za pravosodje nadzoruje. Gre npr. za določbe, ki predpisujejo dolžnost državnega odvetništva, da ministrstvu redno poroča, ter s tem povezano možnost ministrstva, da od generalnega državnega odvetnika kadarkoli zahteva uvedbo disciplinskega postopka. Pomembno pa je izpostaviti, da ministrstvo na podlagi nadzora, kot ga določa predlagani zakon, ne bo smelo posegati v posamezne odločitve v konkretnih zadevah, kot to ustrezno določa tudi 3. člen predloga zakona.

K 3. členu (načela delovanja državnega odvetništva):

S predlogom zakona se kot temeljno načelo delovanja državnega odvetništva predvideva, da ta s svojim delom krepi delovanje pravne države. Kot vsa pravna načela tudi to predstavlja pomemben vrednostni temelj in ni neposredno pravno uporabljivo. Je predmet razlage in normativne interpretacije, ki pa vpliva na vsakodnevno delovanje državnega odvetništva. Konkreten primer, kako načelo predstavlja usmeritev za delovanje državnega odvetništva je npr. v primeru očitne kršitve pravne norme, ko je državno odvetništvo dolžno o tem obvestiti pristojno ministrstvo ali vlado in predlagati poravnavo. Ni torej naloga državnega odvetništva samo avtomatično zastopanje države v vseh sodnih postopkih, temveč mora s svojim delovanjem krepiti delovanje pravne države.

Pravna država je moderna država v kateri je delovanje državnih organov pravno vezano, delovanje organov ni arbitrarno in v kateri so zagotovljene temeljne pravice posameznikov. Opredelitev delovanja državnega odvetništva, kot je zamišljena s predlogom zakona, po mnenju predlagatelja zakona pomeni krepitev pravne države.

V drugem odstavku predlagane določbe se predvideva, da mora državni odvetnik delovati strokovno ter ob upoštevanju interesov stranke, ki jo zastopa, v skladu z načelom medsebojnega zaupanja. Gre za temeljne dolžnosti državnega odvetnika, ki so v posameznih poglavjih na določenih mestih tega zakona še dodatno omenjene, vse pa so se uveljavile kot načela demokratičnih ureditev.

V tretjem odstavku predlagane določbe je določeno, da se državno odvetništvo z namenom razbremenitve sodišč zavzema za mirno reševanje sporov v predhodnem postopku.

Predlagatelj zakona se zaveda, da postopki mirnega reševanja sporov strankam pravnega razmerja zagotavljajo cenejše in hitreje pravno varstvo ter odpravljajo sodne zaostanke, zato je predhodnemu postopku poskusa mirne rešitve spora namenjen celotni 5. oddelek II. poglavja zakona (členi 27 do 37).

V četrtem odstavku je med načeli delovanja državnega odvetništva določeno, da ta z ustrezno teritorialno organizacijo zunanjih oddelkov zagotavlja enakomerno izvajanje njegovih pristojnosti na celotnem ozemlju države. Načelo razpršene teritorialne organiziranosti dela državnega odvetništva se določa iz razloga, ker predvidena nova ureditev na področju državnega odvetništva zunanjih oddelkov ne določa več na zakonski ravni, temveč bodo ustanovljeni s podzakonskim aktom ministra na predlog generalnega državnega odvetnika.

Med temeljnimi načeli delovanja državnega odvetništva je določeno tudi, da Ministrstvo za pravosodje upošteva samostojnost izvajanja pristojnosti državnega odvetništva in ne sme posegati v odločitve državnih odvetnikov v posameznih zadevah. Navedeno izhodišče je po mnenju predlagatelja skladno tudi z drugimi določbami tega zakona, npr. glede disciplinskih postopkov in izvajanja nadzora.

K 4. členu (vodenje):

Po veljavni ureditvi se predstojnik Državnega pravobranilstva imenuje generalni državni pravobranilec, s predlogom obravnavanega zakona (po katerem se Državno pravobranilstvo preimenuje v Državno odvetništvo) pa se predlaga preimenovanje v generalnega državnega odvetnika.

K 5. členu (predpis o poslovanju državnega odvetništva):

Predlagani zakon uvršča določbo o podzakonskem aktu, ki bo urejal poslovanje državnega odvetništva, med splošne določbe. Podzakonski predpis, ki bo urejal poslovanje državnega odvetništva se bo predvidoma imenoval Pravilnik o poslovanju državnega odvetništva. Sprejemal ga bo generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra za pravosodje.

Po mnenju predlagatelja se s to določbo vzpostavlja primerno ravnovesje med državnim odvetništvom in ministrstvom, poleg tega generalni državni odvetnik kot predstojnik organa najboljše pozna njegovo poslovanje v praksi.

K 6. členu (jezik poslovanja):

Določba o jeziku poslovanja državnega odvetništva je uvrščena med splošne določbe in odraža jezik, ki ga govori večinsko prebivalstvo v Republiki Sloveniji. Gre za ustavno varovano pravico iz 11. člena Ustave RS, podobno določbo glede jezika poslovanja (v poglavju med temeljnimi

določbami) pa vsebuje tudi veljavni ZDPra v 6. členu. Slovenščina se kot uradni jezik uporablja na vsem teritoriju države, medtem ko je na območju občin, v katerih živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. Zato se določa, da na območjih občin, v katerih živita avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, državno odvetništvo posluje tudi v jeziku narodne skupnosti, če stranka v postopku, ki živi na tem območju, uporablja ta jezik.

Tretji odstavek, ki izrecno določa, da se stroški, povezani z uporabo jezika pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti, izplačajo iz sredstev za delo državnega odvetništva, predstavlja novost glede na veljavno ureditev. V izogibitev morebitnemu dvomu glede nosilca finančnega bremena v takšnih primerih (npr. stroški tolmačenja, prevodov ipd.) se zdi predlagatelju pomembno, da to uvrsti med splošne določbe.

Določba se v praksi že izvaja, saj po podatkih sistema MFERAC na dan 18. 10. 2016 prejema dodatek za dvojezičnost en pravobranilski funkcionar (za italijanski jezik) ter trije javni uslužbenci (prav tako za italijanski jezik), zato se s predlogom določbe ne pričakuje dodatnih finančnih obremenitev.

K 7. členu (dostop do zbirk osebnih podatkov, evidenc in registrov):

Vsebina predlagane določbe ustreza veljavnemu 12. členu ZDPra. Ta določa, da so državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil dolžni dajati Državnemu pravobranilstvu na njegovo zahtevo uradne podatke in obvestila, potrebna za zastopanje v posamezni zadevi. V ta namen lahko Državno pravobranilstvo zahteva od pristojnega organa na vpogled spis o posamezni zadevi. Navedena določba je bila z novelo ZDPra-B leta 2007²² dopolnjena tako, da je bil Državnemu pravobranilstvu omogočen učinkovitejši neposreden elektronski dostop do podatkov v informatiziranih vpisnikih sodišč, do registrov in drugih uradnih evidenc državnih organov.

S to dopolnitvijo se je Državnemu pravobranilstvu omogočilo, da v posamezni zadevi, ki jo obravnava v okviru svojih zakonskih nalog in pristojnosti (npr. po Zakonu o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja²³ ali po Zakonu o brezplačni pravni pomoči²⁴) pridobi podatke, ki se vodijo v informatiziranih zbirkah državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, pridobiva na podlagi neposrednega elektronskega dostopa.

Zahteva za posredovanje podatkov se posreduje z uporabo aplikacije v obliki neposrednega elektronskega dostopa. Na ta način se na eni strani državnemu odvetništvu omogoča učinkovitejše poslovanje in hitrejše postopanje v posameznih zadevah, na drugi strani pa se državne organe, s tem pa tudi sodišča, razbremenjuje vodenja posamičnih postopkov

²² Uradni list RS, št. 57/07.

²³ Uradni list RS, št. 67/12 – UPB.

²⁴ Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, 23/08, 15/14 – odl. US in 19/15.

posredovanja podatkov, ki jih bo namesto osebja opravila aplikativna oprema oziroma informacijski sistem v skladu z zakonom.

S tem ko se določa, da bo državno odvetništvo dostopalo do informatiziranih vpisnikov sodišč z navedbo opravilne številke zadeve sodišča (le-to ji predhodno posreduje stranka v postopku pred Državnim pravobranilstvom) se hkrati v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov omogoča, da bo za vsak dostop razvidno, kateri podatki so bili vpogledani, kdaj, kakšna je pravna podlaga za vpogled in kakšen je namen njihove obdelave. Navedeno se pri dostopu do podatkov v drugih informatiziranih registrih in uradnih evidencah dosega z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča stranke, ki jih državno odvetništvo prav tako pridobi od stranke, ter opravilno številko zadeve.

Predlagatelj določbo ohranja tudi v predlaganem zakonu, saj meni da bo tudi v prihodnje predstavljala pomemben doprinos k delu državnega odvetništva.

K 8. členu (stroški zastopanja):

Predlagatelj zakona glede višine in plačila stroškov zastopanja predlaga enako določbo, kot jo vsebuje 16. člen veljavnega ZDPPr in ki je bila v zakon vključena že pri njegovem prvem sprejemu leta 1997.

V vsakem obravnavanem primeru sodišče v skladu s pravili procesnega prava odloči, katere stroške je uspešni stranki dolžna povrniti nasprotna stranka. Predlagana določba pa se uporablja v primeru, ko stranka v postopku pred sodiščem ne uspe in mora državi, kot nasprotni stranki, v navedeni višini povrniti stroške odvetniških storitev. Nobenega razloga namreč ni, da bi bila stranka kakorkoli privilegirana, če nasproti njej namesto fizične osebe nastopa država, ki jo zastopa državni odvetnik.

K 9. členu (sredstva za delo):

Določba sledi predlaganemu novemu konceptu na področju državnega odvetništva v Republiki Sloveniji, po katerem bo državno odvetništvo poseben državni organ, ki ohranja status samostojnega proračunskega uporabnika, kot doslej Državno pravobranilstvo. Za nadzor nad smotrno porabo proračunskih sredstev bo pristojno Računsko sodišče Republike Slovenije.

K 10. členu (nasprotje interesov):

Vsebina predlaganega člena ustreza veljavnemu 13. členu ZDPPr, le da velja širše za vse pristojnosti, ki jih državni odvetniki opravljajo na podlagi tega zakona, in ne le v okviru funkcije zastopanja. Določeno je, da v primerih, če bi morale državno odvetništvo izvrševati svoje zakonsko določene pristojnosti v določeni zadevi za subjekte, katerih koristi in interesi si nasprotujejo, opravlja strokovne naloge za Republiko Slovenijo.

Predlagana določba je po oceni predlagatelja še posebej pomembna z vidika predlagane širitve subjektov zastopanja – navedeno pomeni, da če bi na primer državno odvetništvo v neki izjemni zadevi lahko opravljalo svoje pristojnosti za neko javno agencijo in na drugi strani hkrati za Republiko Slovenijo, pa bi bile posamezne koristi in interesi teh dveh subjektov v nasprotju, bi državno odvetništvo moralo opravljati strokovne naloge za Republiko Slovenijo.

K 11. členu (zastopanje javnega interesa):

S to določbo se ureja ena najpomembnejših institucionalnih pristojnosti državnega odvetništva, ki bo (tako kot že doslej Državno pravobranilstvo) varovalo javni interes v upravnem sporu in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Po določbi 17. člena Zakona o upravnem sporu (ZUS-1)²⁵ je stranka v upravnem sporu lahko poleg tožnika in toženca ter drugih oseb, če tako določa zakon, tudi zastopnik javnega interesa. Državno pravobranilstvo je zastopnik javnega interesa (18. člen ZUS-1), ko oceni obstoj kršitve zakona v škodo javnega interesa v konkretnem primeru, in kot stranka lahko vloži tožbo zoper upravni akt, na katerega se obstoj zatrjevane kršitve nanaša. Državno pravobranilstvo je torej zastopnik javnega interesa na podlagi zakona, zato izdaja posebnega pooblastila vlade, ki bi mu dodelila aktivno legitimacijo za vložitev tožbe, ni več potrebna. Cilj, ki se želi s tožbo doseči je odprava upravnega akta oziroma sprememba upravnega akta, ki lahko glede na izkazan javni interes sorazmerno poseže v pravico oziroma pravno korist posameznika, o kateri je dokončno odločil upravni oziroma drug državni organ ali organ lokalne skupnosti.

V skladu z zakonsko določbo pa lahko Vlada Republike Slovenije, ne glede na oceno Državnega pravobranilstva, Državnemu pravobranilstvu tudi odredi, da v posamezni zadevi vloži tožbo, če oceni, da je to potrebno zaradi zaščite javnega interesa. Državno pravobranilstvo je v tem primeru vezano na odredbo Vlade in tožbo zoper domnevno kršitev zakona v škodo javnega interesa mora vložiti.

Iz podatkov v letnih poročilih Državnega pravobranilstva za leto 2015 in 2014 ni razvidno število zadev, v katerih je Državno pravobranilstvo zastopalo javni interes, saj letna poročila vsebujejo le splošen podatek, koliko je bilo skupaj prejetih upravnih zadev (tako v upravnih postopkih, kot v upravnih sporih).

Po mnenju predlagatelja bo državno odvetništvo tudi po novi ureditvi lahko učinkovito zastopalo javni interes. Z vidika vprašanja, ali lahko javni uslužbenci zastopajo javni interes, na primer Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja²⁶ v 6. členu kot zagovornike javnega interesa določa ministrstvo, pristojno za javna naročila, Računsko sodišče Republike Slovenije, organ, pristojen za varstvo konkurence in organ, pristojen za preprečevanje korupcije, kjer so zaposleni javni uslužbenci.

K 12. členu (zastopanje pred sodišči v Republiki Sloveniji):

²⁵ Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US in 109/12.

²⁶ Uradni list RS, št. 43/11, 60/11 – ZTP-D, 63/13 in 90/14 – ZDU-1I.

Predlagatelj ocenjuje, da je veljavna določba ZDPra glede določitve subjektov zastopanja zastarela. Pojem »upravne organizacije v sestavi, ki so pravne osebe«, je leta 1994 definirala Zakon o upravi v 21. členu (upravne organizacije v sestavi so direkcije in agencije), vendar je z dnem uveljavitve Zakona o državni upravi - 1 navedena zakonska določba prenehala veljati

Poleg tega v teoriji ni enotne zakonske opredelitve javnega sektorja. Zato je pri določitvi subjektov zastopanja predlagatelj izhajal iz varstva premoženjskih pravic in koristi tistih subjektov, ki se financirajo iz proračuna Republike Slovenije.

S prvim odstavkom predlaganega člena se določa, da državno odvetništvo pred sodišči v Republiki Sloveniji zastopa državo in državne organe. Gre za zastopanje na podlagi zakona (*ex lege*).

Predlog v drugem odstavku določa, da državno odvetništvo v postopku zaradi insolventnosti prijavlja terjatve iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter obveznega zdravstvenega zavarovanja če jih pobira Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS). Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ) in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) pa imata možnost, da se zastopanju državnega odvetništva odpovesta.

FURS pobira davke²⁷ in prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje. Upoštevajoč veljavno ureditev poteka prijave terjatev v postopku zaradi insolventnosti tako, da FURS obvesti ZPIZ (glede prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje) in ZZZS (glede prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje) o stanju dolga na začetku insolvenčnega postopka za namen prijave teh terjatev v postopku zaradi insolventnosti ter zavodoma pošlje vso dokumentacijo, ki jo potrebujeta za prijavo v insolvenčne postopke in njihovo sodelovanje v postopku. O drugih terjativah iz naslova davkov FURS seznanijo Državno pravobranilstvo, ki prijavi te terjatve v postopku zaradi insolventnosti. Ker FURS tudi med potekom insolvenčnega postopka prejema poplačila za terjatve teh subjektov in vodi knjigovodstvo, to zahteva neprestano koordinacijo med vsemi tremi blagajnami, kar je zamudno za vse udeležence. Zato se predlaga enotno prijavljanje terjatev iz naslova obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obveznih prispevkov za zdravstveno zavarovanje, če jih pobira FURS. Po predlagani določbi bi te terjatve na podlagi podatkov FURS prijavil v insolvenčne postopke državni odvetnik, pri čemer pa ta ne bo za ZPIZ, in ZZZS opravljal drugih nalog, povezanih s pravicami in dolžnostmi upnika v insolvenčnem postopku. Predlagani način bo po oceni predlagatelja olajšal postopke uveljavljanja terjatev udeležencem postopka, predvsem ZPIZ in ZZZS.

²⁷ Po Zakonu davčnem postopku je davek vsak denarni prihodek državnega proračuna, proračuna Evropske unije ali proračuna samoupravne lokalne skupnosti, ki ne predstavlja plačila za opravljeno storitev ali dobavljeno blago in se plača izključno na podlagi zakonov o obdavčenju oziroma predpisov samoupravnih lokalnih skupnosti, izdanih na podlagi zakonov o obdavčenju (drugi odstavek 3. člena Zakona o davčnem postopku).

S tretjim odstavkom predlaganega člena se določa, da bo javna agencija, javni sklad, javni zavod, javni gospodarski zavod, samoupravna lokalna skupnost, javno podjetje ali gospodarska družba, ki je v celoti v lasti države, lahko predlagala, da jo v posameznem postopku pred sodišči v Republiki Sloveniji, ki je zanjo ali za Republiko Slovenijo izjemnega pomena, izjemoma zastopa državno odvetništvo. Ta zastopanje lahko odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

Predlagatelj ob tem poudarja, da bo do zastopanja navedenih subjektov s strani državnega odvetništva lahko prišlo le izjemoma in sicer ob izpolnitvi dveh kumulativno izpolnjenih pogojev: da gre za zastopanje v posameznem primeru in da gre za postopek, ki je za navedene subjekte ali za Republiko Slovenijo izjemnega pomena. Predlagatelj še posebej izpostavlja standard izjemnosti, ko gre za vprašanje zastopanja samoupravnih lokalnih skupnosti s strani državnega odvetništva.

Glede meril za presojo standarda izjemnosti predlagatelj zakona pojasnjuje, da gre za pravni standard, ki ga bo napolnila praksa izvajanja tega zakona. Poleg tega veljavna zakonodaja na več mestih uporablja podoben način normiranja, zgolj z navedbo, da se v izjemnih primerih uporablja določena posebna ureditev brez njihove natančnejše opredelitve (npr. 44. ali 57. člen Zakona o državnem tožilstvu-1, 12. člen Zakona o sodiščih, 43.b in 58. člen Zakona o sodniški službi).

K 13. členu (zastopanje pred upravnimi in drugimi organi v Republiki Sloveniji):

Po vzoru 7. člena veljavnega ZDPra se določa, da pred upravnimi in drugimi organi v Republiki Sloveniji državno odvetništvo zastopa subjekte na podlagi pooblastila za zastopanje.

V zvezi z vprašanjem, kateri »drugi« organi so predvideni v predlaganem členu, predlagatelj pojasnjuje, da v sodobni državi nastajajo vedno novi organi, ki odpirajo vprašanja glede njihove umestitve v izoblikovani sistem oblasti (npr. Računsko sodišče ali Banka Slovenije). Glede na navedeno bi se v prihodnje lahko morebiti pojavila potreba za zastopanje državnega odvetništva pred katerim od »drugih« organov.

V primeru pooblastila za zastopanje države in državnih organov državno odvetništvo pooblastilo mora sprejeti. V primeru ostalih subjektov, ki jih državno odvetništvo po določbah predlaganega zakona lahko zastopa, pa sprejem pooblastila za zastopanje lahko odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

K 14. členu (spor o prevzemu zastopanja):

Predlog člena jasno določa, da v primeru spora o prevzemu zastopanja posameznega pravnega subjekta odloči Vlada Republike Slovenije na predlog subjekta, ki predlaga naj ga državno odvetništvo zastopa.

K 15. členu (sodelovanje strokovnjakov):

S predlogom zakona se določa, da sme državni odvetnik v posamezni zadevi pritegniti k sodelovanju zunanje strokovnjake (npr. izvedence, cenilce in podobno), če oceni, da potrebuje njihovo pomoč glede posameznih strokovnih vprašanj ter bo to pripomoglo k hitrejši razjasnitvi zadeve. Z oblikovanjem navedene določbe je po mnenju predlagatelja podana ustrezna podlaga za možnost sodelovanja strokovnjakov z različnih področjih, kar je bila ena večjih pomanjkljivosti veljavne ureditve.

Z namenom večje transparentnosti, ki je bila eno osnovnih vodil predlagane ureditve) pa se v drugem odstavku predlaganega člena določa, da državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani redno objavlja evidenco vseh zadev, v katerih so sodelovali zunanji strokovnjaki s poimensko navedbo strokovnjakov, ki so sodelovali v posamezni zadevi.

V vsakem obravnavanem primeru sodišče v skladu s pravili procesnega prava odloči o stroških v postopku. Tudi stroški angažiranja strokovnjakov se obračunavajo po načelu uspeha v postopku. Zakon o pravnem postopku²⁸ v 151. členu določa, da so pravdni stroški izdatki, ki nastanejo med postopkom ali zaradi postopka. Stališče pravne teorije je, da stroški izvedenca, ki jih je imela stranka pred pravdo, sodijo med stroške, ki nastanejo zaradi postopka.

K 16. členu (posredovanje podatkov o zadevi):

Predlagatelj zakona izhaja iz okrepljene vloge državnega odvetnika, zato se predlaga odmik od uveljavljenih usmeritvenih navodil, na podlagi katerih zastopajo državni pravobranilci po veljavni ureditvi (glej 7. člen ZDPra).

Zaradi navedenega se s prvim odstavkom predloga določa, da je državni odvetnik pri opravljanju nalog pravnega zastopanja v posamezni zadevi samostojen.

Subjekti, ki jih državno odvetništvo zastopa, državnemu odvetniku nemudoma posredujejo informacije o zadevi, s katerimi razpolagajo, zlasti poročila, pojasnila in ostale podatke po kronološkem vrsten redu nastanka. Navedeno pomeni, da bodo državni odvetniki od zastopanih strank predvidoma prejeli vse razpoložljive podatke o zadevi, vendar zastopani subjekti ne bodo več dolžni podati usmeritvenih navodil.

Ker pa bo državni odvetnik vseeno do določene mere vezan na zastopani subjekt, se ustrezneje kot doslej določa, da bo potrebno njuno soglasje glede posameznih ključnih procesnih dejanja, kot je npr. začetek postopka ali umik tožbe. S tem se po mnenju predlagatelja ustrezno zagotavlja strokovna samostojnost državnega odvetnika in njegovo varstvo v primeru prevlade morebitnih interesnih razlogov.

²⁸ Uradni list RS, št. 73/07 – UPB, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US.

V četrtem, petem in šestem odstavku se ureja tudi postopek za primer, ko državni odvetnik in zastopani subjekt ne dosežeta soglasja glede navedenih procesnih dejanj.

K 17. členu (poročanje v zadevah zastopanja):

Poročanje v zadevah zastopanja je bilo doslej pomanjkljivo urejeno v 8. členu ZDPRa, ki določa da Državno pravobranilstvo subjektom v zadevah njihovega zastopanja poroča le na njihovo zahtevo.

S predlogom določbe se po mnenju predlagatelja ustrežneje in bolj natančno določa, da državno odvetništvo zastopanim subjektom v zadevah njihovega zastopanja poroča redno ter tudi na njihovo zahtevo. Glede natančnejše opredelitve pojma »redno poročanje« predlagatelj pojasnjuje, da gre za poročanje, ki je vezano na pomembnejše procesne točke v vsakem posameznem postopku, npr. prejem pripravljalne vloge in podobno. Kakršnakoli natančnejša časovna opredelitev poročanja bi bila po mnenju predlagatelja neustrezna.

K 18. členu (vročanje):

Vročanje je urejeno v 15. členu veljavnega ZDPRa, ki določa, da morajo sodišča in upravni organi v zadevah, v katerih Državno pravobranilstvo zastopa subjekte, vročati vsa pisanja Državnemu pravobranilstvu, ki je po 19. členu tega zakona pristojno za zastopanje. Vročitev, ki ni opravljena po prejšnjem odstavku, nima pravnega učinka.

S predlagano ureditvijo se določa, da sodišča in drugi organi, pred katerimi državno odvetništvo zastopa, vročajo vsa pisanja organizacijski enoti državnega odvetništva, ki je v obravnavanem primeru pristojna za zastopanje.

Iz razloga večje fleksibilnosti predlog zakona sicer predlaga določitev zunanjih oddelkov državnega odvetništva s podzakonskim aktom, vendar to po mnenju predlagatelja ne bo vplivalo na prihodnji način vročanja (podobno npr. pri drugih državnih organih z razvejano teritorialno organizacijo).

K 19. členu (zastopanje pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami):

Prvi odstavek 19. člen določa, da *ex officio* državno odvetništvo zastopa Republiko Slovenijo tudi pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami. Tuje arbitraže so institucije, kjer se v arbitražnem postopku uporablja dogovorjeno tuje pravo, kot so npr. Londonsko mednarodno arbitražno sodišče (London Court of International Arbitration, LCIA), Arbitražno sodišče Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu (ICC International Court of Arbitration), Dunajski mednarodni arbitražni center (Vienna International Arbitration Centre, VIAC), Stockholmski arbitražni institut (Stockholm Arbitration Institute), Zunanjetrgovinska arbitraža v Beogradu (Spoljnotrgovinska arbitraža u Beogradu) in arbitraža po UNCITRAL arbitražnih pravilih (United Nations Commission on International Trade Law - Komisija Združenih narodov za mednarodno gospodarsko pravo).

Drugi odstavek predstavlja izjemo od splošnega pravila, navedenega v prvem odstavku. Le v primerih, ko državno odvetništvo zaradi omejitev tujega pravnega reda ali zaradi drugih dejanskih ali pravnih ovir (npr. ker nima *locus standi* pred tujim sodiščem ali ker nima dovolj specializiranega znanja glede delovanja in uporabe prava tuje arbitraže) ne more opravljati nalog zastopanja, Vlada na predlog generalnega državnega odvetnika za zastopanje v posamezni zadevi pooblasti drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo. Le generalni državni odvetnik lahko torej formalno predlaga vladi, da Republiko Slovenijo pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami zastopajo tretje osebe. Vlada tudi ne more sprejeti odločitve brez predhodnega predloga generalnega državnega odvetnika.

Tretji odstavek vsebuje dolžnost obveščanja državnega odvetnika o poteku postopka ter tudi dolžnost določenega posvetovanja pooblaščenega zastopnika glede konkretne zadeve z državnim odvetnikom.

K 20. členu (zastopanje pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami):

Prvi odstavek določa, da državni odvetnik zastopa Republiko Slovenijo pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

Mednarodna sodišča so sodišča, ustanovljena z mednarodnim instrumentom, pred katerimi se uporablja mednarodno pravo, je vsaj ena stranka v postopku država ali mednarodna organizacija, pravomočne sodbe so dokončne in mednarodnopravno obvezujoče. Mednarodna sodišča, ki so lahko relevantna za Slovenijo, so predvsem Sodišče Evropske unije v Luxembourg, Sodišče EFTA v Luxembourg, Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourg, Meddržavno sodišče v Haagu, Mednarodno sodišče za pomorsko mednarodno pravo v Hamburgu, pa tudi mednarodna kazenska sodišča.

Mednarodne arbitraže so institucije, kjer se spori rešujejo na podlagi mednarodnega prava, ena od strank je država ali mednarodna organizacija, odločitev takšne arbitraže pa je za državo mednarodnopravno obvezujoča in dokončna. Mednarodna arbitraža poteka predvsem v okviru Stalnega arbitražnega sodišča (*PCA - Permanent Court of Arbitration*), Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov (*ICSID - International Center for Settlement of Investment Disputes*), arbitraže po Aneksu VII in VIII Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), lahko pa tudi *ad hoc* arbitraža, določena v arbitražni klavzuli v mednarodni pogodbi, ki obvezuje Slovenijo ali v arbitražnem sporazumu, ki obvezuje Slovenijo.

Narava sporov pred temi sodišči in arbitražami je različna: lahko gre za tožbe glede kršenja človekovih pravic ali pravnega reda EU, za intervencije države ali za meddržavne spore, spore med državo in tujimi investitorji ali spore glede izvajanja ali razlage UNCLOS. V vseh navedenih primerih gre za spore, kjer ena stran zatrjuje bodisi kršitev mednarodnega prava, bodisi si stranki v sporu le-to različno razlagata, ali pa sta v sporu glede dejanskega vprašanja.

Drugi odstavek določa, da v primerih, ko državni odvetnik zaradi pravnih ali dejanskih ovir (npr. ko državni odvetnik ne razpolaga s posebnim specialističnim znanjem, ki ga ima pristojen resorni organ) ne more opravljati nalog zastopanja, na predlog generalnega državnega odvetnika Vlada v posamezni zadevi za zastopanje pooblasti drugo strokovno usposobljeno fizično osebo, ki je državljan Republike Slovenije. Po dosedanji praksi je do tovrstnih predlogov prišlo predvsem v primeru mednarodnih arbitraž v meddržavnem sporu ali pa v arbitražnem postopku pred ICSID. Pričakovati je, da bo do prenosa zastopanja prišlo predvsem v meddržavnih sporih, lahko tudi še naprej v sporih pred ICSID arbitražo. Pogoj je, da je lahko za zastopanje pooblaščen le strokovno usposobljena fizična oseba, ki je državljan Republike Slovenije, saj gre za izvrševanje suverenosti države pred mednarodnim sodiščem. Takšno ureditev ima tudi velika večina primerljivih držav (npr. Španija, Avstrija, Nemčija, Francija, Nizozemska, Slovaška, Združeno kraljestvo, ZDA).

Oseba, pooblaščen za zastopanje v posamezni zadevi, redno obvešča državnega odvetnika o poteku postopka ter se z njim posvetuje. Namen te določbe je zagotavljati obveščenost državnega odvetnika in omogočiti večjo preglednost vseh mednarodnih postopkov, v katere je vključena Slovenija. S tem ima državno odvetništvo pregled nad vsemi zadevami pred mednarodnimi sodišči in arbitražami, s tem pa tudi obveznost, da omogoči, da se pooblaščen zastopnik posvetuje z državnim odvetnikom.

Četrty odstavek določa, da lahko Vlada v posamezni zadevi iz prejšnjih dveh odstavkov na predlog generalnega državnega odvetnika za pomoč pri zastopanju pritegne k sodelovanju drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo. V zadevah, ki so bodisi zelo obsežne, bodisi zelo strokovno zahtevne, ker zahtevajo posebna znanja in izkušnje s podobnimi mednarodnimi postopki, lahko torej generalni državni odvetnik predlaga, da Vlada dodatno angažira tudi domače ali tuje odvetnike ali odvetniške družbe.

Četrty odstavek določa, da vodja mednarodnega oddelka skrbi za enotnost zastopanja Republike Slovenije pred mednarodnimi sodišči in mednarodnim arbitražami.

K 21. členu (sozastopanje pred Evropskim sodiščem za človekove pravice):

Ta določba opredeljuje položaj in namen sozastopanja Republike Slovenije pred Evropskim sodiščem za človekove pravice. Namen določbe je zagotoviti večje sodelovanje dveh organov pri zastopanju Republike Slovenije pred Evropskim sodiščem za človekove pravice. Sozastopnik, ki je hkrati pravni svetovalec na stalnem predstavništvu Republike Slovenije, akreditiranem pri Svetu Evrope, sozastopa državo v skladu z usmeritvami državnega odvetnika, ki zastopa Republiko Slovenijo v posamezni zadevi pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

Sozastopnik je imenovan s strani vlade in opravlja naslednje naloge:

- sodeluje pri pripravi stališč za zastopanje pred Evropskim sodiščem za človekove pravice;
- pomaga pri posredovanju informacij ali gradiv na Evropsko sodišče za človekove pravice;

- dostopa do vsebine dokumentov na Evropskem sodišču za človekove pravice v okviru navodil zastopnika v posamezni zadevi in
- sodeluje s sekretariatom Sveta Evrope, Evropskim sodiščem za človekove pravice in Odborom ministrskih namestnikov Sveta Evrope glede izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice po navodilu ministrstva, pristojnega za izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice.

Tretji odstavek določa, da ima sozastopnik dostop do vsebine pisanj med zastopnikom in tajnikom Evropskega sodišča za človekove pravice. Ta določba bo omogočila nemoteno izmenjavo informacij, s ciljem povečevanja kakovosti in učinkovitosti zastopanja Slovenije pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, pa tudi glede izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice v Republiki Sloveniji.

K 22. členu (izvrševanje finančnih obveznosti v zvezi s postopki pred Evropskim sodiščem za človekove pravice):

Predlagani člen predstavlja pravno podlago za izvrševanje finančnih obveznosti v zvezi s postopki pred Evropskim sodiščem za človekove pravice s strani državnega odvetništva. Državno odvetništvo bo izvrševalo finančne obveznosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, enostranskih izjav, prijateljskih in izvensodnih poravnav, podanih oziroma sklenjenih z namenom zaključka postopka pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, razen če ni z zakonom določeno drugače.

K 23. členu (sodelovanje v postopkih izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice):

Namen predlagane določbe je zagotoviti večjo učinkovitost glede izvrševanja sodb Evropskega sodišča za človekove pravice.

Državni odvetnik kot zastopnik države pred Evropskim sodiščem za človekove pravice sodeluje z ministrstvom, pristojnim za usmerjanje ministrstev, glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč (po veljavnem Zakonu o državni upravi je to Ministrstvo za pravosodje). To sodelovanje vključuje zlasti sodelovanje pri pripravi akcijskih načrtov in poročil, svetovanje glede zagotavljanja skladnosti zakonodaje in prakse organov s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, sodelovanje pri zagotavljanju prevodov odločitev tega sodišča proti Republiki Sloveniji ter sodelovanje pri objavljanju in razširjanju sodne prakse tega sodišča.

K 24. členu (splošno):

Pri nastajanju pravnih razmerij lahko prihaja do številnih pomanjkljivosti, ki v veliki večini lahko vodijo do nepotrebnih pravnih. Tako bi se morali po mnenju predlagatelja subjekti, ki jih lahko zastopa državno odvetništvo, redno posluževati svetovalne vloge tega organa (posvetovanje o vseh pomembnejših premoženjsko-pravnih vprašanjih).

Zahtevati pravno mnenje od državnega odvetništva je v vsakem primeru, ne samo pri pomembnejših pogodbah, koristno tako s stališča individualnih kot širših interesov, saj sodelovanje državnega odvetništva lahko znatno pripomore, da so sklenjena pravno-poslovna razmerja usklajena z interesi pogodbenih strank, kakor tudi s pozitivnimi predpisi. V tem oziru je delo državnega odvetništva tudi ustvarjalno in pripomore k obogatitvi pravne prakse, še zlasti ker zakoni za marsikatero vprašanje, ki ga je treba v praksi rešiti, ne dajejo odgovora

Glede na vse navedeno in glede na predloge Državnega pravobranilstva predlagatelj meni, da bi z večjim poudarkom na svetovalni funkciji državnega odvetništva lahko bistveno prispevali k razjasnitvi pravno konfliktnih situacij še pred začetkom sodnih postopkov. Vendar pa podatki iz prakse kažejo, da je pravnih mnenj Državnega pravobranilstva le nekaj deset na mesec, kljub temu, da bi ta lahko pomembno pripomogla k utrjevanju pravne države.

S predlogom nove ureditve zato splošna določba glede svetovanja praktično ostaja nespremenjena, vendar pa je pristojnost pravnega svetovanja z namenom zajeti čim širši spekter svetovanja glede premoženjskopравnih zadev določena bolj na splošno (primerjava z 8. členom ZDPra).

K 25. členu (oblikovanje pravnega mnenja na zahtevo vlade in drugih državnih organov):

Ta in naslednji predlagani člen po oceni predlagatelja predstavljata pomembno nadgraditev veljavne normativne ureditve glede svetovalne funkcije državnega pravobranilstva.

S prvim odstavkom predlaganega člena se določa pristojnost državnega odvetništva, da na zahtevo vlade ali drugega državnega organa oblikuje pravno mnenje, povezano z varstvom premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije, pravno mnenje glede osnutkov mnenj vlade ali drugih državnih organov o skladnosti predpisov z ustavo in zakoni, ter pravno mnenje glede skladnosti predpisov ali ravnanja organov s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, Sodišča Evropske unije in drugih mednarodnih sodišč in mednarodnih arbitraž.

Predlagatelj glede pristojnosti državnega odvetništva za oblikovanje pravnih stališč glede osnutkov mnenj vlade ali drugih državnih organov o skladnosti predpisov z ustavo in zakoni meni, da bodo posamezni postopki pred Ustavnim sodiščem RS v prihodnje bolj argumentirani kot doslej.

Predlog v drugem odstavku določa, da državno odvetništvo v postopku priprave predpisov oblikuje pravno mnenje glede vpliva predlaganega predpisa na posamezne zadeve, ki so v teku pri državnem odvetništvu. Gre za novo pristojnost državnega odvetništva, da poda mnenje v postopkih strokovnega ali medresorskega usklajevanja posameznih predpisov v luči že obstoječih postopkov, v katerih državno odvetništvo opravlja naloge po tem zakonu. Po mnenju predlagatelja ima namreč ravno državno odvetništvo najbolj celovit pregled nad odprtimi postopki, v katerih kot stranka nastopa Republika Slovenija. Zato bo predlagana rešitev pomembno pripomogla k večji kvaliteti sprejetih predpisov.

Predvidena je proaktivnost Vlade RS, saj se določa, da bo morala pridobiti predhodno mnenje državnega odvetništva v vseh zadevah, ki so povezane z varstvom premoženjskih pravic in interesov Republike Slovenije z vrednostjo predmeta nad 100.000 eurov in v zadevah, ki vsebujejo zahtevnejša pravna vprašanja, razen če bi bilo nevarno odlašati. Vrednost predmeta se bo smiselno ugotavljala po določbah o vrednosti predmeta v Zakonu o sodnih taksah.²⁹

K 26. členu (oblikovanje pravnega mnenja na predlog drugih subjektov):

Drugi subjekti, ki jih državno odvetništvo lahko zastopa po določbah tega zakona, bodo lahko predlagali, da državno odvetništvo oblikuje posamezno pravno mnenje, povezano z varstvom njihovih premoženjskih in drugih pravic in interesov, le v primeru, če gre za zadevo, ki ima neposredne posledice za javna sredstva (za javnofinančne prejemke in izdatke, prejemke in izdatke uporabnikov proračunov ter premoženje blagajn javnega financiranja in uporabnikov proračunov).

Generalni državni odvetnik bo oblikovanje pravnega mnenja v takem primeru lahko odklonil z obrazloženim mnenjem (npr. če bo ocenil, da bi bilo to nepotrebno ali neekonomično). Vendar pa lahko subjekt, ki je predlagal oblikovanje pravnega mnenja, v pomembnejših zadevah zahteva, naj o obveznosti oblikovanja mnenja s strani državnega odvetništva odloči vlada.

K 27. členu (splošno):

Predlagatelj zakona je seznanjen z vsakoletnim porastom števila sporov z državo, ki je razviden iz letnih poročil Državnega pravobranilstva Republike Slovenije. V veljavni ureditvi je po oceni predlagatelja predhodni postopek v 14. členu ZDPra urejen nezadostno, zato je z razlogom razbremenitve državnih odvetnikov pomemben poudarek v predlagani ureditvi namenjen iskanju rešitev spornih razmerij pred uvedbo pravnega ali drugega postopka. Analiza podatkov za obdobje zadnjih let kaže, da se je število zadev, prejetih v predhodnem postopku po 14. členu ZDPra, v zadnjih treh letih ustalilo na okoli 300 prejetih zadev letno.³⁰

Po oceni predlagatelja so mehanizmi predhodnega reševanja spornih razmerij izredno koristni, saj veliko zahtevkov zaradi predhodne sklenitve poravnave ali umika zahtevka po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva ne pride v sodne dvorane. Njihov namen je tako v razbremenitvi sodišč, predvsem pa v razbremenitvi države kot potencialnega dolžnika.

Predlagana določba jasno opredeljuje stranke predhodnega postopka in sicer sta to država ali državni organ oziroma na drugi strani oseba, ki namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu. V tretjem odstavku se natančno opredeli tudi začetek predhodnega postopka. Ta se začne z dnem, ko državno odvetništvo prejme predlog, da se določeno sporno razmerje proti državi ali državnemu organu na miren način reši še pred

²⁹ Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US in 30/16.

³⁰ Npr. Državno pravobranilstvo je leta 2015 v predhodni postopek po 14. členu ZDPra prejelo 397 zadev.

uvedbo pravnega ali drugega postopka. Jasna opredelitev dneva začetka predhodnega postopka je pomembna zato, ker se v skladu s 35. členom predloga zakona šteje, da se predhodni postopek konča po poteku treh mesecev od dneva začetka postopka, če stranke niso sklenile sporazuma o mirni rešitvi spora.

Državno pravobranilstvo je v svojih predlogih za spremembo zakonodaje že večkrat predlagalo, naj se 14. člen ZDPRa spremeni na način, da bi predhodni postopek jasno predstavljal procesno predpostavko za vložitev tožbe proti subjektu, ki ga zastopa Državno pravobranilstvo, podobno rešitev pa predlagajo tudi številni drugi avtorji.³¹ Glede na navedena izhodišča se s predlogom zakona določa, da je poskus mirne rešitve spora v predhodnem postopku pogoj za uvedbo pravnega ali drugega postopka, sicer se tožba ali drug predlog za začetek postopka s sklepom zavrže. Navedena procesna predpostavka se dokazuje s potrdilom o neuspelem poskusu mirne rešitve spora v predhodnem postopku.

Z namenom večje transparentnosti delovanja državnega odvetništva se določa, da državno odvetništvo vodi evidenco vložjenih predlogov za mirno rešitev spora in sklenjenih sporazumov.

Po predlogu zakona bo predhodni postopek mirne rešitve spora pri državnem odvetništvu omejen le na določene vrste postopkov.

K 28. členu (načelo vestnosti in poštenja):

Kot izhodiščno načelo predhodnega postopka poskusa mirne rešitve spora se določa, da so se stranke predhodnega postopka dolžne vestno in pošteno udeleževati postopka - dolžnost dobrovernega sodelovanja v postopku je predpisana zato, da bi vse stranke predhodnega postopka vložile napor v iskanje sporazumne rešitve spora.

Načelo vestnosti in poštenja, po katerem se morajo ravnati udeleženci predhodnega postopka, napolnjuje razmerje med strankami postopka z moralno vsebino. Iz tega načela izvirajo določene dolžnosti, ki so na primer podobne dolžnostim strank v fazi sklepanja pogodb v obligacijskem pravu. To so dolžnosti strank, da ravnajo druga do druge lojalno, da se vzajemno obveščajo o vseh dogodkih in dejstvih, ki so zanje pomembna, da si pomagajo in sodelujejo pri mirni rešitvi spornega razmerja.

Skladno z naravo pravnega načela predlagana določba ne predvideva posebnih sankcij za stranko, ki se postopka ne udeležuje vestno in pošteno. Vendar pa stranka v tem primeru trpi škodljive posledice in mora povrniti škodo (npr. v primeru, ko bi zaradi neudeležbe ali očitnega zavlačevanja nastale škodljive posledice ali nepotrebni stroški organa).

K 29. členu (zaupnost podatkov):

³¹ Npr. D. Bizjak, Predhodni postopki kot procesna predpostavka za reševanje civilnih sporov z državo, Pravna praksa, 2007, št. 23, str. 20.

S predlagano določbo se ureja splošno pravilo o zaupnosti podatkov, ki izvirajo iz predhodnega postopka ali so z njim povezani. Ta člen zavezuje vse udeležence predhodnega postopka in se ne nanaša le na podatke, razkrite med samim predhodnim postopkom, temveč tudi na vsebino in rezultat tega postopka. S predlagano določbo se ustvarja polje zaupnosti, ki zagotavlja, da se udeleženci predhodnega postopka ne morejo sklicevati na podatke, ki izvirajo iz predhodnega postopka.

Splošno načelo zaupnosti predhodnega postopka temelji na opredelitvi zaupnosti, kot je ta določena v 7. členu Direktive 2008/52/ES³² vendar je pri tem še nekoliko strožje (kot npr. 11. člen Zakona o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah³³), saj se ne omejuje le na izključitev prisile k pričanju, ampak vsem sodelujočim osebam v predhodnem postopku tudi prepoveduje razkritje podatkov, razen v primerih, navedenih v 30. členu predloga tega zakona.

Splošno pravilo popolne zaupnosti podatkov predhodnega postopka pa velja samo, če se stranke ne dogovorijo drugače, pri čemer je drugačen dogovor možen glede posameznih ali glede vseh podatkov. Posamezne podatke, ki izvirajo iz predhodnega postopka ali so z njim povezani, je dopustno razkriti tudi v primerih, kadar to zahteva zakon, na primer ker gre za dokaze v zvezi s kaznivim dejanjem, ker grozi nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali za zdravo življenjsko okolje ali ker so po svoji naravi informacije javnega značaja. Prav tako je razkritje podatkov iz predhodnega postopka dopustno, kolikor je to potrebno za izpolnitev ali prisilno izvršitev sporazuma o rešitvi spora.

K 30. členu (dopustnost dokazov v drugem postopku):

V predhodnem postopku stranke izražajo svoje predloge in poglede v zvezi z mirno rešitvijo spora, priznajo lahko določena dejstva ali izrazijo svojo pripravljenost za sklenitev sporazuma. Če se predhodni postopek ne konča s sklenitvijo sporazuma, bi bilo navedene podatke mogoče uporabiti v kasnejšem sodnem ali drugem postopku. Zato bi bila stranka, ki je sodelovala v predhodnem postopku, lahko v kasnejših postopkih v slabšem položaju, kot če predhodnega postopka ne bi bilo.

Prepoved zavezuje vse osebe, ki so sodelovale v predhodnem postopku in velja v vseh sodnih, arbitražnih, upravnih in drugih podobnih postopkih.

K 31. členu (učinek predhodnega postopka na zastaralne in prekluzivne roke):

Sprožitev sodnega ali arbitražnega postopka stranke varuje pred izgubo pravic zaradi poteka časa, saj se s tem pretrga zastaranje terjatev (365. člen Obligacijskega zakonika)³⁴ oziroma se realizira časovno omejena pravica do vložitve tožbe. Postopki alternativnega reševanja sporov

³² Direktiva 2008/52/EC Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21.2.2008 glede določenih vidikov mediacije v civilnih in gospodarskih sporih.

³³ Uradni list RS, št. 56/08.

³⁴ Uradni list RS, št. 97/07 – UPB.

takega učinka praviloma nimajo (podobno ureja tudi npr. Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah³⁵).

S prvima dvema odstavkoma predlagane določbe se določa, da je med trajanjem predhodnega postopka tek zastaranja zadržan, nadaljuje pa se, če se predhodni postopek konča brez sporazuma o rešitvi spora. Začetek predhodnega postopka torej glede učinka na tek zastaralnih rokov ni izenačen z vložitvijo tožbe pred sodiščem ali arbitražo, saj ima tožba za posledico pretrganje zastaranja, po katerem zastaralni roki ponovno tečejo od začetka, predhodni postopek pa bo tek zastaranja samo zadržal.

Vpliv neuspešnega predhodnega postopka na zastaranje je v drugem odstavku predlagan smiselno enako kot splošna ureditev vpliva vzroka zadržanja na zastaranje po 361. členu Obligacijskega zakonika.

Glede vpliva na roke za vložitev tožbe predlagatelj v tretjem odstavku določa njihovo pogojno podaljšanje – če je s posebnim predpisom določen rok za vložitev tožbe, se ta rok v zvezi z zahtevkom, ki je predmet predhodnega postopka, ne izteče prej kot 15 dni po koncu predhodnega postopka. Prekluzivni rok se torej podaljša samo v primeru, kadar bi bila stranka zaradi njegovega izteka med trajanjem predhodnega postopka sicer prikrajšana za možnost uveljavljanja sodnega varstva. Če se predhodni postopek začne in neuspešno konča znotraj prekluzivnega roka, tako da po njegovem zaključku stranki ostane še več kot 15 dni za pripravo tožbe, potem do prekluzije pride na isti dan, kot če predhodnega postopka ne bi bilo. Če pa bi se prekluzivni rok iztekel med trajanjem predhodnega postopka ali prej kot 15 dni po njegovem koncu, potem se ta rok podaljša tako, da se izteče šele 15 dni po koncu predhodnega postopka. Ocenjuje se, da je to zadosten čas, v katerem lahko stranka pripravi tožbo, ki je potrebna za varstvo njenih pravic zaradi neuspešnega predhodnega postopka.

Določba tretjega odstavka predlaganega člena velja le za roke za vložitev tožbe, ne podaljšuje pa drugih materialnih ali procesnih prekluzivnih rokov (npr. roka za grajanje napak ali roka za vložitev odgovora na tožbo).

K 32. členu (svet vlade za poravnave):

Predlagatelj zakona je bil v preteklosti večkrat seznanjen s primeri, v katerih posamezni subjekti, ki jih je zastopalo Državno pravobranilstvo, niso bili naklonjeni sklepanju izvensodnih poravnav v predhodnih postopkih po 14. členu ZDPra. Državni organi so v praksi odklanjali sodelovanje v predhodnih postopkih z utemeljitvijo, da sporna zadeva ne spada v njihovo delovno področje ali da nimajo dokumentacije ali finančnih sredstev, iz katerih bi se lahko zahtevke poravnal.

Predlagatelj zakona se zaveda, da ima dostopen, hiter, neformalen in učinkovit predpravdni postopek s sodelovanjem državnega odvetništva veliko prednosti in koristi, saj s pravilnim

³⁵ Uradni list RS, št. 56/08.

pristopom vseh udeleženi ustvarja učinkovito zaščito tako individualnih kot širših interesov. S predlogom zakona se zato uvaja *sui generis* organ, Svet vlade za poravnave, ki bo odločal v primeru spora o sklenitvi sporazuma v predhodnem postopku med državnim odvetništvom in zastopanim subjektom. Možnost ustanovitve posebnih svetov vlade predvideva tudi Poslovnik Vlade Republike Slovenije³⁶ ki določa, da vlada na določenem področju lahko (so)ustanavlja svete.

Predvideva se, da bo svet ustanovljen z odločbo vlade za dobo petih let in sicer bo sestavljen iz predstavnika državnega odvetništva, predstavnika Ministrstva za pravosodje in predstavnika Ministrstva za finance, ki bodo imeli po enega namestnika.

K 33. členu (način delovanja sveta):

S predlagano določbo se ureja način delovanja sveta. Seja sveta bo skliceval in vodil predstavnik državnega odvetništva, ki je bil za člana sveta imenovan z odločbo vlade. Po mnenju predlagatelja okoliščina, po kateri bi bil državni odvetnik kot član sveta hkrati tudi nosilec obravnavane zadeve v predhodnem postopku, ne predstavlja posebnega razloga za njegovo izločitev pri delu sveta za poravnave. Nasprotno, to po pomenilo, da bo z zadevo temeljito seznanjen in bo delo sveta učinkoviteje.

Z namenom uravnotežene predstavitve stališč se določa, da se bosta seje sveta za poravnave v vsaki posamezni zadevi lahko udeležila tudi generalni državni odvetnik in predstojnik zastopanelega subjekta, ki bosta lahko predstavila svoja stališča in predloge o obravnavanih zadevah.

Administrativno-tehnična opravila za svet bo opravljalo državno odvetništvo. Gre predvsem za opravila, ki zajemajo zagotavljanje prostora za seje sveta, vabljenje na seje, vodenje dokumentacije, informacijska podpora in podobno.

K 34. členu (mnenje sveta):

Določa se, da člani sveta na seji oblikujejo mnenje glede smotrnosti mirne rešitve spora v predhodnem postopku. Z mnenjem seznanijo državno odvetništvo, ki je v zvezi z nadaljnjim postopanjem v predhodnem postopku nanj vezano.

Za posebej pomembne zadeve ali zadeve z visoko vrednostjo predmeta (nad 100.000 eurov) se predvideva, da bo o odločitvi sveta lahko naknadno odločila tudi Vlada, če bosta tako zahtevala generalni državni odvetnik ali predstojnik zastopanelega subjekta, ki se ne bosta strinjala s podanim mnenjem.

K 35. členu (konec predhodnega postopka):

³⁶ Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14.

Zaradi nastanka morebitnih pravnih posledic se s predlogom zakona jasno določa časovni trenutek konca predhodnega postopka.

Predhodni postopek se konča z dnem sklenitve sporazuma o mirni rešitvi spora, ali z dnem, ko državno odvetništvo prejme pisno izjavo stranke, da predhodnega postopka ne želi nadaljevati, ali z dnem, ko predlagatelj prejme pisno izjavo državnega odvetnika, da nadaljevanje postopka ni smiselno, ali po poteku treh mesecev od dneva začetka predhodnega postopka, če stranke niso sklenile sporazuma o mirni rešitvi spora.

Če do sklenitve sporazuma ni prišlo, državno odvetništvo v roku osmih dni od konca postopka izda potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora.

K 36. členu (stroški predhodnega postopka):

V predhodnem postopku vsaka stranka postopka nosi svoje stroške.

K 37. členu (izvršilni naslov):

S predlogom zakona se določa, da je sporazum, sklenjen v predhodnem postopku, izvršilni naslov, če je terjatev iz sporazuma zapadla. Navedena ureditev sledi veljavnemu 14. členu ZDPra in pomeni, da če dolжник prostovoljno ne izpolni obveznosti iz sporazuma, upniku ni treba začeti predhodnega (pravdnega) postopka za ugotovitev obstoja terjatve, temveč lahko neposredno na podlagi sporazuma predlaga izvršbo.

K 38. členu (zagotavljanje pogojev za delovanje državnega odvetništva):

Skladno z novim konceptom državnega odvetništva kot posebnega državnega organa se določa, da državno odvetništvo samo opravlja naloge, s katerimi se zagotavljajo splošni pogoji za njegovo delovanje. Iz razlogov gospodarnejšega in učinkovitejšega opravljanja teh nalog pa lahko posamezne naloge, s katerimi se zagotavljajo pogoji za delovanje državnega odvetništva, prevzame ministrstvo.

K 39. členu (generalni sekretar):

Predlagani člen določa delovno mesto generalnega sekretarja državnega odvetništva. Po veljavni ureditvi ima Državno pravobranilstvo generalnega sekretarja, ki izvršuje zadeve pravobranilske uprave in je položajno uradniško delovno mesto (tako 39. člen ZDPra). Drugih določb glede generalnega sekretarja ZDPra ne vsebuje.

S predlagano določbo se razbremenjuje generalnega državnega odvetnika, ki se bo lahko popolnoma posvetil osnovnim pristojnostim državnega odvetništva, katerih uspešna izvedba bo porok za kar najboljše in kakovostno delo.

V predlagani določbi so po novem zajete naloge, ki jih bo generalni sekretar državnega odvetništva na podlagi pooblastila generalnega državnega odvetnika samostojno opravljati. Gre za opravljanje, usklajevanje in nadzorovanje splošnih administrativnih in kadrovskih del, finančno-računovodska opravila ter tehnična in druga spremljajoča dela za potrebe državnega odvetništva.

Mesto generalnega sekretarja bo tako kot doslej položajno uradniško delovno mesto. Generalnega sekretarja bo imenoval in razreševal generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra za pravosodje. Generalni sekretar bo pridobil svoj položaj z odločbo o imenovanju za petletno obdobje z možnostjo ponovnega imenovanja. S predlogom zakona se določa tudi časovni okvir izvedbe javnega natečaja na mesto generalnega sekretarja.

K 40. členu (kolegij državnega odvetništva):

Kolegijsko delo je bilo že doslej poznana oblika dela Državnega pravobranilstva, urejeno v podzakonskem predpisu. S predlogom zakona se pojem kolegijskega dela dviguje na zakonsko raven, s tem ko se določa, da je kolegij državnega odvetništva strokovno posvetovalno telo, ki sprejema zlasti stališča o vprašanih, pomembnih za enotno uporabo zakonov in enotno izvrševanje pristojnosti državnega odvetništva.

Člani kolegija državnega odvetništva so generalni državni odvetnik, njegov namestnik, vodje oddelkov na sedežu in zunanji oddelki ter generalni sekretar državnega odvetništva.

Podrobnejša pravila o pristojnostih, sestavi in organiziranju dela razširjenega kolegija se določijo v podzakonskem predpisu, ki ureja poslovanje državnega odvetništva.

K 41. členu (organiziranost državnega odvetništva):

Predlog določbe opredeljuje organiziranost državnega odvetništva, ki bo naloge iz svoje pristojnosti opravljalo na sedežu v Ljubljani in zunanjih oddelkih.

V drugem odstavku tega člena se določa, da se delo na sedežu organizira v oddelkih, ki so notranje organizacijske enote, mednarodni oddelek pa je stalni specializirani oddelek državnega odvetništva. Tudi že doslej je bilo delo na sedežu Državnega pravobranilstva organizirano v oddelkih (oddelki na sedežu Državnega pravobranilstva so vzpostavljeni z letnim razporedom dela in sicer civilnopravni in gospodarski oddelek, delovnopravni in socialnopravni oddelek, nepravdni oddelek in oddelek za evropske zadeve), vendar veljavni ZDPRa ne vsebuje zakonske podlage za njihovo ustanovitev. Mednarodni oddelek je edini, ki ga kot stalnega določa predlog zakona, s čimer se opravljanju pristojnosti mednarodnega oddelka namenja poseben pomen.

V tretjem odstavku se enako kot doslej določa, da so zunanji oddelki zunanje organizacijske enote državnega odvetništva. Veljavni 17. člen ZDPRa določa, da so zunanji oddelki Državnega pravobranilstva v Mariboru, Celju, Kopru, Kranju, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in

na Ptuju. Novost pa predstavlja rešitev, po kateri bodo zunanji oddelki po novem ustanovljeni s podzakonskim predpisom, ki ga izda minister za pravosodje na predlog generalnega državnega odvetnika ter v njem določi tudi stvarno in krajevno pristojnost sedeža in zunanjih oddelkov državnega odvetništva. Predlagatelj je ustanovitev zunanjih oddelkov s podzakonskim aktom predvidel iz razloga večje fleksibilnosti v primeru neenakomerne obremenjenosti posameznih zunanjih oddelkov.

K 42. členu (izključna pristojnost sedeža):

S predlogom zakona se po vzoru 18. člena ZDPra določa izključna pristojnost sedeža državnega odvetništva v Ljubljani. Zadnja alineja, po kateri se izključna pristojnost sedeža določa za opravljanje nalog, ki jih iz razlogov smotnosti ali boljše usposobljenosti sedeža državnega odvetništva določi generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra, je dodana zaradi omogočanja večje fleksibilnosti pri odzivanju na potrebe delovanja državnega odvetništva v praksi.

K 43. členu (pristojnost za zastopanje pred upravnimi organi):

Vsebina predlaganega člena ustreza veljavnemu 20. členu ZDPra in sicer je določeno, da je v upravnih postopkih za zastopanje subjektov pristojna organizacijska enota državnega odvetništva, ki na območju, kjer odloča upravni organ, zastopa te subjekte pred sodišči.

K 44. členu (akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest):

Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest se splošno opredeljuje kot akt, ki določa delovna mesta, potrebna za izvajanje nalog, s čimer postane ta akt podlaga za vodenje in organizacijo dela v organu. Prav tako pa je to akt, ki vsebuje opis nalog na delovnem področju posamezne organizacijske enote in opis nalog na posameznem delovnem mestu s pogoji za zasedbo tega delovnega mesta. Glede na to, da gre torej pri sistemizaciji delovnih mest za določanje organizacijske strukture in delitve dela ter nalog po posameznih organizacijskih enotah in posameznih delovnih mestih, kar je nedvomno pomemben element za učinkovito in kakovostno izvajanje nalog, je pristojnost za njegov sprejem prepuščena generalnemu državnemu odvetniku, ki kot predstojnik državnega organa odgovarja za njegovo delo, torej mora imeti tudi možnost vplivanja na organizacijo dela v organu ter na upravljanje s kadri, vendar pa k aktu poda predhodno soglasje minister za pravosodje.

K 45. členu (letni raspored dela):

Predlog zakona določilo o letnem rasporedu dela zaradi njegove pomembnosti iz razloga večje preglednosti in jasnosti delovanja državnega odvetništva povzdiguje z dosedanje podzakonske na zakonsko raven (glej veljavne določbe 39. do 43. člen Državnopravobranilskega reda).

Generalni državni odvetnik bo z letnim rasporedom dela določil rasporeditev višjih državnih odvetnikov, državnih odvetnikov in kandidatov za državne odvetnike v oddelke oziroma notranje

organizacijske enote, njihovo pravno področje dela, vodje oddelkov oziroma notranjih organizacijskih enot, nadomeščanje in čas izrabe letnih dopustov.

Predlog zakona zaradi zagotavljanja preglednosti opredeljuje obvezno objavo na spletni strani državnega odvetništva najpozneje do 15. decembra za naslednje koledarsko leto.

Predlog zakona dopušča tudi možnost sprememb letnega razporeda med letom. Spremembe letnega razporeda dela med letom so dovoljene, če se pri državnem odvetništvu izprazni ali zasede eno ali več delovnih mest, če jih narekujejo spremembe v pripadu zadev in v drugih primerih, določenih v podzakonskem aktu. Podobno možnost sprememb letnega razporeda ureja 43. členu Državnopravobranilskega reda, s to razliko, da se po novem v drugem odstavku določbe jasneje določa, da spremembe letnega razporeda ne morejo začeti veljati prej kakor v petih dneh po njihovi objavi.

K 46. členu (javnost dela):

V prvem odstavku predlaganega člena se določa, da državno odvetništvo obvešča javnost o svojem delu. Gre za že uveljavljeno ureditev, saj javnost dela Državnega pravobranilstva ureja II. poglavje Državnopravobranilskega reda. Tudi po predlagani ureditvi se natančnejše določbe glede javnosti dela državnega odvetništva prenašajo na podzakonski predpis (predlagani tretji odstavek).

Po mnenju predlagatelja je ustrežnejše, da se pravilo iz predloga prvega odstavka, po katerem morajo biti obvestila javnosti sestavljena tako, da varujejo ugled, zasebnost, tajnost in druge zakonite interese strank ter drugih udeležencev v postopku oziroma da ne škodujejo interesom postopka, dvigne na zakonsko raven. Po veljavni ureditvi namreč tako določa četrti odstavek 6. člena Državnopravobranilskega reda.

Predlagatelj zakona meni, da drugi odstavek predlaganega člena predstavlja bistven doprinos k večji transparentnosti izvajanja pristojnosti. Določa namreč, da državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani javno objavlja in redno posodablja podatke o izvajanju nalog, ki jih opravlja v okviru svoje pristojnosti.

K 47. členu (letno poročilo):

Ena pomembnejših novosti predlaganega zakona je uvajanje natančnejših določb glede letnih poročil, saj veljavni 24. člen ZDPRa le skopo določa, da generalni državni pravobranilec na podlagi letnih poročil sedeža in zunanjih oddelkov Državnega pravobranilstva pripravi skupno letno poročilo za preteklo leto do 31. maja tekočega leta in ga pošlje Ministrstvu za pravosodje in Državnemu zboru Republike Slovenije. Letno poročilo s takšno določbo kljub pomembnosti in uporabnosti svojih podatkov po ocenah predlagatelja ni imelo prave teže.

Odslej bo letno poročilo vsebovalo vsaj podatke o številu višjih državnih odvetnikov, državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva, ki so v preteklem letu dejansko

opravljali delo, o številu prenesenih nerešenih zadev iz prejšnjih let, o številu zadev, ki predstavljajo letni pripad, o skupnem številu zadev v delu, o številu rešenih zadev in načinu rešitve, o številu nerešenih zadev, o udeležbi višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov na narokih, o opravljenih procesnih dejanjih in vloženi predlogih, ki niso zajeti med rešenimi zadevami, o številu zadev, v katerih je bilo vloženo pravno sredstvo in odločitev o pravnem sredstvu. Poleg tega bodo v letnem poročilu po novem navedene tudi analize in ocene zahtevnejših primerov ter strateške usmeritve za nadaljnje delo državnega odvetništva. Podrobnejšo obliko letnega poročila o poslovanju državnega odvetništva bo po predhodnem mnenju generalnega državnega odvetnika določil minister s podzakonskim predpisom.

Glede postopka sprejema in obravnavanja letnega poročila predlog zakona določa, da državno odvetništvo Ministrstvu za pravosodje predloži predlog letnega poročila do 28. februarja tekočega koledarskega leta. Minister lahko po prejemu predloga letnega poročila zahteva, da državno odvetništvo najkasneje v 15 dneh v letno poročilo navede dodatne podatke, pojasnila ali oceno stanja. Vlada bo poročilo predvidoma obravnavala najpozneje do konca maja tekočega koledarskega leta, nato pa se bo letno poročilo objavilo na spletni strani državnega odvetništva, s čimer bo zagotovljen dostop javnosti do navedenih podatkov in s tem večja transparentnost dela.

K 48. členu (obveščanje ministrstva):

Obravnavani člen ureja obveščanje Ministrstva za pravosodje in izhaja iz splošnega razmerja med ministrstvom in državnim odvetništvom, v katerem ima minister pomembne in odgovorne naloge glede njegovega delovanja. S predlaganim členom se določa, da državno odvetništvo z navedbo izvršenih in načrtovanih ukrepov redno obvešča ministrstvo o zadevah, v katerih opravlja naloge zastopanja pred mednarodnimi sodišči, arbitražnimi sodišči ter v pomembnejših zadevah pred sodišči v Republiki Sloveniji ali tujimi sodišči.

V drugem odstavku predlaganega člena je natančno določeno v katerih primerih državno odvetništvo nemudoma obvesti ministrstvo.

Podrobnejša pravila glede obveščanja bodo predpisana s splošnimi navodili, ki jih bo izdal generalni državni odvetnik, ter s Pravilnikom o poslovanju državnega odvetništva.

K 49. členu (posvetovanja s posameznim državnim organom ali drugim subjektom):

Predlagana določba predstavlja eno pomembnejših rešitev novega zakona in sicer daje možnost generalnemu državnemu odvetniku, da ob zaznavi kakršnegakoli problema v zvezi z opravljanjem pristojnosti in nalog državnega odvetništva pri posameznem državnem organu izvede področno predstavitev dela državnega odvetništva in predstavi predloge glede možnih ukrepov na predmetnem delovnem področju.

Poleg tega je določeno, da predstojnik organa, kateremu je generalni državni odvetnik predstavil predloge možnih ukrepov, najpozneje v enem mesecu od izvedbe tovrstne

predstavitve Vladi in generalnemu državnemu odvetniku posreduje povzetek poročila o izvedbi posvetovanja. S tem je posvetovanjem po tej določbi dana posebna teža, saj bodo po oceni predlagatelja tovrstna posvetovanja omogočila zaznavo pomembnih pravnih vprašanj.

K 50. členu (generalni državni odvetnik):

S predlogom zakona se glede generalnega državnega odvetnika določa, da je funkcionar, ki vodi in predstavlja državno odvetništvo, organizira in usklajuje delo državnih odvetnikov ter odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela državnega odvetništva.

Generalnega državnega odvetnika imenuje Vlada RS na obrazložen predlog ministra za pravosodje po predhodni pridobitvi mnenja komisije za presojo ustreznosti kandidatov.

S predlogom zakona se spreminja pristojni organ za imenovanje generalnega državnega odvetnika glede na pristojni organ za imenovanje generalnega državnega pravobranilca po ZDPra. Generalnega državnega pravobranilca po veljavni ureditvi na predlog Vlade Republike Slovenije imenuje Državni zbor Republike Slovenije. Po predlogu zakona bo skladno s splošnimi razmerji v organu v sestavi ministrstva pristojni organ za imenovanje generalnega državnega odvetnika Vlada, toda na obrazložen predlog ministra za pravosodje in po pridobitvi mnenja komisije za presojo ustreznosti kandidatov. Gre za predhodno mnenje, ki ga pridobi minister pred predlaganjem v imenovanje na Vladi RS, in ne šele Vlada v postopku odločanja. Trajanje mandata bo predvidoma enako kot doslej za generalnega državnega pravobranilca in prav tako je ohranjena možnost ponovnega imenovanja po izteku mandata (glej 29. člen ZDPra).

Predlagani zakon v nasprotju z veljavnim ZDPra ne vsebuje več pogoja, da se generalni državni odvetnik imenuje izmed državnih odvetnikov. Po mnenju predlagatelja je taka ureditev ustrežnejša od ureditve v ZDPra, po kateri se generalni državni pravobranilec imenuje izmed državnih pravobranilcev, saj omogoča nov (objektiven) pogled na organizacijo in delo znotraj institucije.

Enako kot doslej generalni državni odvetnik daje splošna navodila za delo, s katerimi se zagotavlja enotna uporaba predpisov in enotno opravljanje nalog državnega odvetništva (glej 28. člen Zakona o državnem pravobranilstvu).

Državno pravobranilstvo je zakoniti zastopnik Republike Slovenije v sodnih in upravnih zadevah, za razliko od Vlade RS, ki je splošni oziroma generalni zakoniti zastopnik Republike Slovenije. Iz navedenega izhaja poseben odnos med Vlado RS kot predstavnico izvršilne veje oblasti in Državnim pravobranilstvom kot zastopnikom Republike Slovenije (in s tem tudi Vlade RS) v sodnih in upravnih postopkih. Z namenom približanja državnega odvetništva delu vlade predlog zakona določa, da generalni državni odvetnik lahko sodeluje na sejah vlade in njenih delovnih teles ter da o obravnavanih zadevah lahko poda svoje stališče. Predlagatelj zakona se sicer zaveda, da navedena materija ustrežneje sodi v Poslovník Vlade Republike Slovenije, ki v 21. členu določa osebe, ki lahko sodelujejo na redni seji vlade, vseeno pa na podlagi izkušenj v

praksi meni, da je potrebnost tovrstno možnost generalnega državnega odvetnika jasno predvideti tudi v področnem zakonu.

K 51. členu (namestnik generalnega državnega odvetnika):

S predlagano ureditvijo se spreminja veljavna ureditev glede namestnikov generalnega državnega pravobranilca. Predlaga se namreč ureditev, po kateri ima generalni državni odvetnik namestnika, ki je tudi funkcionar in ga na predlog generalnega državnega odvetnika s soglasjem ministra imenuje Vlada. Namestnik generalnega državnega odvetnika se imenuje izmed višjih državnih odvetnikov. Glede na pričakovano dobro sodelovanje med generalnim državnim odvetnikom in njegovima namestnikoma se zdi predlagatelju ustrezno, da ima vsakokratni generalni državni odvetnik možnost predlagati namestnika po svoji izbiri zaradi njihovega čim boljšega sodelovanja.

S predlogom zakona se ureja tudi nadomeščanje generalnega državnega odvetnika v primeru njegove odsotnosti. V takem primeru naloge iz njegove pristojnosti opravlja njegov namestnik. Dodaja se možnost izdaje pooblastila namestniku za obravnavanje posameznih zadev tudi v drugih primerih, ko generalni državni odvetnik ni odsoten ali zadržan. V teh primerih namestnik opravlja naloge iz njegove pristojnosti na podlagi in v okviru pooblastila.

K 52. členu (pravice in obveznosti generalnega državnega odvetnika in njegovega namestnika):

Zaradi jasne ureditve položaja generalnega državnega odvetnika in njegovega namestnika se s predlogom zakona jasno določa, da imata navedena poleg posebej zanj določenih pravic in obveznosti, ki izhajajo iz funkcije ki jo zasedata, tudi pravice in obveznosti, ki veljajo za višje državne odvetnike. To bo v praksi pomenilo, da generalni državni odvetnik in njegov namestnik opravljata vse navedene pristojnosti po tem zakonu (zastopanje, pravno svetovanje in izvajanje drugih pristojnosti državnega odvetništva).

K 53. členu (začasno vodenje državnega odvetništva):

Prvi odstavek predlagane določbe ureja položaj, ko državno odvetništvo nima predstojnika (če nihče ni imenovan na mesto generalnega državnega odvetnika, če je generalnemu državnemu odvetniku funkcija prenehala ali je bil razrešen ali suspendiran). V teh primerih začasno vodenje državnega odvetništva s sklepom vlade prevzame namestnik generalnega državnega odvetnika.

S predlagano določbo se institut začasnega vodenja časovno zamejuje in sicer za dobo šestih mesecev in se lahko podaljša za največ šest mesecev.

K 54. členu (pogoji za imenovanje):

S predlogom zakona se določa, da bo na mesto generalnega državnega odvetnika lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje za izvolitev na sodniško mesto na višjem sodišču po Zakonu o sodniški službi (ZSS).³⁷ Navedeno pomeni, da navedene kriterije izpolnjuje oseba, ki je poleg izpolnjevanja splošnih pogojev iz 8. člena ZSS uspešno opravljala sodniško funkcijo v trajanju najmanj šest let ali ima najmanj devet let delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu. Navedene pogoje izpolnjuje tudi univerzitetni učitelj prava, če je izvoljen najmanj v naziv docenta, in izpolnjuje splošne pogoje iz 8. člena ZSS.

K 55. členu (objava):

Ohranja se dosedanja ureditev, po kateri Ministrstvo za pravosodje razpiše prosto mesto generalnega državnega pravobranilca. Ministrstvo bo po novi ureditvi še naprej pristojno za razpis prostega mesta za predstojnika državnega odvetništva, vendar se ustrezneje kot doslej določa daljši rok (najpozneje šest mesecev pred iztekom mandata generalnega državnega odvetnika).

K 56. členu (prijava na razpis):

S predlogom zakona se ureja tudi prijava za razpis na mesto generalnega državnega odvetnika, kateri morajo kandidati predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za to mesto, življenjepis z opisom svoje strokovne dejavnosti ter šestletni strateški program dela.

V zvezi s pogojem predložitve strateškega programa dela predlagatelj meni, da tudi zunanji kandidati lahko izdelajo ustrezno oceno stanja, oceno tveganj in priložnosti za izboljšanje delovanja institucije, način zagotavljanja javnosti in preglednosti dela ter navedbo ukrepov in rokov za doseganje zastavljenih ciljev. Po mnenju predlagatelja strateški program dela predstavlja institut, ki bo izboljšal delo državnega odvetništva in hkrati okreplil položaj predstojnika organa.

K 57. členu (komisija za presojo ustreznosti kandidatov):

Predlagatelj se je po vzoru tujih ureditev odločil za ustanovitev *sui generis* komisije za presojo ustreznosti kandidatov, ki bo sodelovala v postopku imenovanja generalnega državnega odvetnika in postopku izbire višjih državnih odvetnikov. Zaradi zagotavljanja izbire najustreznjšega kandidata je predvideno, da v postopku sodeluje organ, ki ne deluje znotraj institucije (komisijo bodo sestavljali višji ali vrhovni sodnik, višji ali vrhovni državni tožilec, višji državni odvetnik ter pravni strokovnjak). Komisija odločitve sprejema z večino vseh glasov, v primeru neodločenega izida pa prevlada stališče predsednika komisije.

Predlog zakona določa tudi, da imajo predsednik in člani komisije pravico do povrnitve potnih stroškov in sejnine.

³⁷ Uradni list RS, št. 94/07 – UPB, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPPJS15 in 17/15.

K 58. členu (postopek imenovanja generalnega državnega odvetnika):

Minister za pravosodje bo po obravnavanju vseh kandidatur s kandidati za imenovanje na mesto generalnega državnega odvetnika opravil ustni razgovor. Nato bo izbral kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši in njegovo izbiro predložil v mnenje komisiji za presojo ustreznosti kandidatov. Ta bo izbranega kandidata povabila na razgovor, kjer bo predstavil svoj strateški program in dal morebitna dodatna pojasnila v zvezi s svojo prijavo, kar bo podlaga za oceno komisije o njegovi primernosti.

V primeru, ko bi komisija v svojem mnenju podala oceno o neprimernosti izbranega kandidata, ima minister dve možnosti: lahko vztraja pri izbranem kandidatu in njegovo izbiro dodatno obrazloži ali pa izbere drugega kandidata. Komisija mora opraviti razgovor in podati mnenje tudi glede kandidata, katerega minister naknadno predlaga.

Predlagatelj v predlogu zakona posebej opredeli, kdaj se bo razpis štel za neuspešen: v primeru, če komisija tudi po dodatni obrazložitvi izbire kandidata poda oceno o njegovi neprimernosti, se bo štelo, da je razpis za mesto generalnega državnega odvetnika neuspešen.

S predlogom zakona se ureja tudi sodno varstvo v postopku imenovanja generalnega državnega odvetnika. Zoper odločbo Vlade, s katero ta ne imenuje predlaganega kandidata na mesto generalnega državnega odvetnika, je dovoljeno sprožiti upravni spor o katerem mora pristojno sodišče odločiti v 30 dneh od prejema tožbe.

K 59. členu (prisega):

Predlog zakona vsebuje tudi določila o prisegi generalnega državnega odvetnika ter pristojno osebo, pred katero se izreče prisega (predsednik Vlade RS). Veljavni ZDPra prisega sicer ne predvideva niti za državnega pravobranilca, niti za generalnega državnega pravobranilca. S predlagano ureditvijo pa se iz razloga povečanja zavedanja glede prizadevanja za vestno in strokovno opravljanje nalog (npr. po vzoru policistov in zdravnikov ter sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev) uvaja prisega.

Kljub temu, da je prisega generalnega državnega odvetnika predvidena relativno splošno (»Prisegam, da bom svoje delo opravljal/-a vestno in v skladu z ustavo in zakoni ter pri tem varoval/-a premoženjske in ustavne interese Republike Slovenije, javni interes ter ugled države in državnega odvetništva.«), je po oceni predlagatelja izredno pomembna, saj daje težo tako pomembnemu delu, kot je vodenje državnega odvetništva, ter strokovnemu delu, kot je zastopanje premoženjskih pravic in drugih interesov države.

K 60. členu (prenehanje funkcije generalnega državnega odvetnika):

Po oceni predlagatelja predlog zakona bolj jasno kot veljavna ureditev loči med prenehanjem funkcije generalnega državnega odvetnika in razrešitvijo generalnega državnega odvetnika.

Generalnemu državnemu odvetniku bo funkcija prenehala če se ji odpove, če izgubi državljanstvo Republike Slovenije, če umre, če izgubi poslovno sposobnost ali zdravstveno zmoglost za opravljanje službe ter po poteku obdobja, za katerega je bil imenovan.

S predlogom zakona so natančno določeni roki nastopa razlogov za prenehanje, pri čemer velja omeniti, da je za razlog odpovedi funkciji določeno, da ta nastopi 60. dan po prispetju odpovedi na Vlado RS. Šestdeset dni se zdi predlagatelju primeren čas za zagotovitev nemotenega dela organa (enako je npr. v Zakonu o sodniški službi).

K 61. členu (razrešitev generalnega državnega odvetnika iz razloga nesposobnosti):

Ugotovitev nesposobnosti predstojnika organa je razlog za poseg v funkcijo, saj je potrebno zagotoviti kar se da kvalitetno opravljanje nalog državnega odvetništva. Nesposobnost ni vezana na krivdno ravnanje generalnega državnega odvetnika, celo nasprotno, lahko je vložil veliko napora in se zavzeto trudil opravljati svoje naloge, vendar kljub temu ni uspel doseči pričakovanih delovnih rezultatov. Kljub temu, da generalnemu državnemu odvetniku ni mogoče očitati krivde, pa je zaradi zahtevnih pristojnosti državnega odvetništva treba doseči spremembo, ki bo omogočila imenovanje druge osebe na mesto generalnega državnega odvetnika.

Generalni državni odvetnik kot predstojnik državnega organa opravlja naloge, povezane z vodenjem, usklajevanjem in organizacijo dela v organu. Zato je njegovo delo toliko bolj odgovorno in s tem podvrženo višjim standardom presoje. Kot določa drugi odstavek predlagane določbe je generalni državni odvetnik nesposoben za opravljanje funkcije generalnega državnega odvetnika, če državno odvetništvo ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, ki bi zagotavljali kakovostno in učinkovito delovanje v skladu s programom dela ali če na delovnem področju državnega odvetništva prihaja do ponavljajočih napak pri poslovanju oziroma če pride do hujše strokovne napake pri poslovanju.

Kljub temu se generalnega državnega odvetnika ne razreši s funkcije, če dokaže, da je s skrbnostjo dobrega strokovnjaka storil vse, kar je bilo v njegovi pristojnosti, da bi preprečil, odpravil oziroma odvrnil slabo delovanje oziroma napake. Povedano drugače, če je ravnal, kot bi ravnal dober strokovnjak na njegovem delovnem mestu ob upoštevanju pravil, stroke in običajev (npr. 6. člen Obligacijskega zakonika) in mu torej ni mogoče očitati, da je zanemaril svojo dolžnost, potem je dokazal, da ni nesposoben za položaj, saj tudi drug strokovnjak na njegovem delovnem mestu ne bi mogel doseči boljših rezultatov.

K 62. členu (razrešitev generalnega državnega odvetnika iz krivdnega razloga):

Razrešitev iz krivdnega razloga pozna tudi veljavna ureditev (61. člen ZDPra), ko določa, da se državni pravobranilec razreši, če je obsojen za kaznivo dejanje, storjeno z zlorabo svoje funkcije ali za drugo kaznivo dejanje na zaporno kazen, daljšo od šestih mesecev, ali na krajšo zaporno ali neprostostno kazen, če gre za kaznivo dejanje, zaradi katerega je osebnostno neprimeren za opravljanje funkcije državnega pravobranilca.

S predlagano ureditvijo se določa, da se generalni državni odvetnik razreši, če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno z zlorabo funkcije ali za naklepno kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šestih mesecev. V navedenih primerih je razrešitev obligatorna. Fakultativno pa lahko pride do razrešitve, če je generalni državni odvetnik pravnomočno obsojen za naklepno ali nenaklepno kaznivo dejanje na kazen zapora do šestih mesecev ali na drugo kazen ali mu je bila izrečena pogojna obsodba ali za nenaklepno kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šestih mesecev.

Določa se obveznost sodišča, da v navedenih primerih pravnomočno sodbo nemudoma posreduje Ministrstvu za pravosodje.

K 63. členu (odločba o razrešitvi in prepoved razrešitve):

Določba sledi predlaganemu načinu imenovanja generalnega državnega odvetnika, po katerem generalnega državnega odvetnika imenuje Vlada na predlog ministra za pravosodje po predhodnem mnenju komisije za presojo ustreznosti kandidatov. Po enakem postopku bo generalni državni odvetnik ob izpolnjevanju zakonsko določenih pogojev iz prejšnjih dveh členov tudi razrešen.

Ustrezno se ureja tudi vprašanje sodnega varstva v postopku razrešitve generalnega državnega odvetnika.

K 64. členu (splošno):

S predlaganim členom se opredeljuje nazive javnih uslužbencev, ki bodo opravljali naloge državnega odvetništva, in sicer so to višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike. Delovna mesta in nazivi bodo določeni v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

Predlagani zakon je zasnovan na izhodišču, po katerem za višje državne odvetnike veljajo določbe tega zakona, ki veljajo za državne odvetnike, če ta zakon ne določa drugače. Tovrstno normiranje na področju državnega pravobranilstva ni novost, saj enako »logiko« vsebuje tudi veljavni zakon v tretjem odstavku 3. člena (»Če s tem zakonom ni drugače določeno, veljajo za pomočnike državnega pravobranilca določbe tega zakona, ki veljajo za državne pravobranilce«).

Predlog Zakona o državnem odvetništvu ni matična podlaga, ki bi urejala položaj, pravice, obveznosti in druga vprašanja, povezana z javnimi uslužbenci, ki so zaposleni pri državnem odvetništvu. Njihov status in ostala delovnopravna vprašanja primarno ureja ZJU, če ta zakon ne določa drugače.

K 65. členu (višji državni odvetniki in državni odvetniki):

S predlaganim členom se razmejujejo pristojnosti državnih odvetnikov in višjih državnih odvetnikov. V splošnih določbah je že uvodoma navedeno, kateri subjekti opravljajo naloge državnega odvetništva, 65. člen pa splošno določbo konkretizira.

V prvem odstavku se uvodoma določa, da višji državni odvetniki in državni odvetniki opravljajo vse strokovne naloge v okviru pristojnosti državnega odvetništva, če ta zakon ne določa drugače. V tem odstavku so zaobjete vse pristojnosti državnega odvetništva: zastopniška, svetovalna, poravnalna in institucionalna pristojnost.

Posebej pa drugi in tretji odstavek razmejujeta pristojnosti med državnimi odvetniki in višjimi državnimi odvetniki v okviru zastopniške funkcije. Določa se, da bodo državni odvetniki praviloma zastopali v zadevah, ki sodijo v pristojnost okrožnih in okrajnih sodišč, delovnih in socialnih sodišč ter upravnih organov, v drugih zadevah pa bodo zastopali v okviru pooblastila generalnega državnega odvetnika ali višjega državnega odvetnika. Višji državni odvetniki bodo *ex lege* zastopali subjekte tudi pred višjimi sodišči, Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije, Ustavnim sodiščem Republike Slovenije, tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

S predlagano določbo se zasleduje karierni sistem zaposlovanja pri državnem odvetništvu kot izhodiščno načelo predlaganega zakona.

K 66. členu (kandidati za državne odvetnike):

Predlagatelj zakona se je s preimenovanjem dosedanjih strokovnih sodelavcev in višjih strokovnih sodelavcev v kandidate za državne odvetnike odločil približati organizacijo državnega odvetništva odvetniški pisarni, v kateri delujejo odvetniški kandidati. Kandidati za državne odvetnike bodo v posameznih zadevah pripravljali strokovne podlage za delo državnih odvetnikov, predloge vlog, nadomeščali državne odvetnike pri zastopanju pred splošnimi sodišči prve stopnje, delovnimi in socialnimi sodišči ter upravnimi organi, spremljali in proučevali prakso sodišč in arbitraž ter opravljali druge strokovne naloge po navodilu državnih odvetnikov. Glede pogojev za zasedbo, napredovanja in ocenjevanja kandidatov za državne odvetnike se uporabljata zakona, ki urejata položaj javnih uslužbencev, in sistem plač v javnem sektorju.

K 67. členu (pripravniki):

Glede pripravništva predlagatelj meni, da veljavna ureditev v ZDPra ne zadošča za ustrezno izvajanje tega instituta v praksi. Veljavni tretji odstavek 39.a člena ZDPra namreč določa le, da ima Državno pravobranilstvo potrebno število pripravniških mest za pripravnike, ki se v skladu z zakonom, ki ureja pravniški državni izpit, usposablja za delo v Državnem pravobranilstvu. Iz podatkov sistema MFERAC izhaja, da se na Državnem pravobranilstvu v času priprave predloga tega zakona ne usposablja noben pripravnik.

S predlogom zakona se sicer podobno kot doslej določa, da se pri državnem odvetništvu določi ustrezno število mest za pripravnike, ki imajo pravno izobrazbo, pridobljeno po študijskih

programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustreza izobrazbi druge stopnje.

Natančneje kot doslej pa se določa, da bo število teh mest določil minister na predlog generalnega državnega odvetnika, da se v času pripravništva pripravnik usposablja po določenem programu pod mentorstvom mentorja, ki ga določi generalni državni odvetnik. Mentor pripravnika sicer ves čas spremlja in usmerja in skrbi, da strokovno usposabljanje pripravnika poteka po programu. Druga vprašanja glede mentorstva in podrobnejše določbe glede programa usposabljanja pa so urejena v področni zakonodaji.

Po opravljenem pripravništvu se s pripravnikom brez javnega natečaja sklene delovno razmerje za mesto kandidata za državnega odvetnika, če je bil pripravnik izbran na javnem natečaju ali če gre za pripravnika štipendista, ki je bil izbran na javnem natečaju. Podrobnejša določba glede pripravništva pri državnem odvetništvu po mnenju predlagatelja namenja večjo pozornost mladim ambicioznim kadrom, ki bodo imeli predvidoma širše pristojnosti pri svojem delu ter jim bo omogočen karierni sistem zaposlitve.

K 68. členu (pogoji za sklenitev delovnega razmerja v državnem odvetništvu):

Drugi oddelek V. poglavja ureja pogoje za sklenitev delovnega razmerja pri državnem odvetništvu za opravljanje nalog višjega državnega odvetnika, državnega odvetnika in kandidata za državnega odvetnika. Določa se, da sta splošna pogoja za opravljanje navedenih delovnih mest dva in sicer, da ima kandidat v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali strokovna naslova diplomirani pravnik in magister prava oziroma je v tujini končal primerljivo izobraževanje s področja prava, ki se dokazuje s tujo listino o izobraževanju in priloženim mnenjem o izobraževanju ali z odločbo o priznavanju izobraževanja za namen zaposlitve ali z odločbo o nostrifikaciji, ter da je opravil pravniški državni izpit.

Za opravljanje dela v mednarodnem oddelku so predvideni posebni pogoji in sicer da kandidat aktivno obvlada angleški ali francoski jezik (da izkazuje znanje navedenih tujih jezikov po stopnji B2 evropske jezikovne lestvice) ter da ima pridobljena posebna znanja ali tri leta delovnih izkušenj s področja mednarodnega prava, evropskega prava človekovih pravic ali prava Evropske unije.

K 69. členu (posebni pogoji):

Ureditev glede delovnih izkušenj vsebinsko bistveno ne posega v veljavno ureditev (26. in 27. člen ZDPra). Določa se, da kandidat, ki izpolnjuje navedene splošne pogoje, lahko sklene delovno razmerje za opravljanje nalog višjega državnega odvetnika, če ima najmanj devet let delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu ali je najmanj tri leta opravljal naloge državnega odvetnika. Kandidat, ki izpolnjuje navedene splošne pogoje,

pa lahko sklene delovno razmerje za opravljanje nalog državnega odvetnika, če ima najmanj tri leta delovnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu.

K 70. členu (objava prostega delovnega mesta):

Prosta mesta višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov bo razpisalo Ministrstvo za pravosodje na predlog generalnega državnega odvetnika. Podobno določa veljavni 30. člen ZDPra, da prosto mesto državnega pravobranilca in pomočnika državnega pravobranilca razpiše Ministrstvo za pravosodje najkasneje v enem mesecu po prejemu obrazloženega predloga generalnega državnega pravobranilca. S predlogom zakona se tako ohranja vloga generalnega državnega odvetnika oziroma predstojnika organa kot predlagatelja razpisa.

K 71. členu (postopek izbire višjega državnega odvetnika):

V postopku izbire najustrežnejših kandidatov za mesta višjih državnih odvetnikov smo predvideli pridobitev mnenja komisije iz vrste neodvisnih strokovnjakov. Komisija bo delovala v enaki sestavi kot komisija v postopku izbire generalnega državnega odvetnika, sestavljena bo iz višjega ali vrhovnega sodnika, višjega ali vrhovnega državnega tožilca, višjega državnega odvetnika ter pravnega strokovnjaka, saj je bil predlagatelj zakona v preteklosti večkrat pozvan k vnosu varovalk pred zlorabami politične oblasti, ki so se dogajale pri imenovanju državnih pravobranilcev. Zato se je predlagatelj (tudi po vzoru nekaterih tujih ureditev) odločil za ustanovitev *sui generis* komisije za presojo ustreznosti kandidatov, ki bo sodelovala v postopku izbire generalnega državnega odvetnika in višjih državnih odvetnikov.

Po mnenju predlagatelja je navedena rešitev skladna s 122. členom Ustave RS, po katerem je zaposlitev v upravnih službah mogoča samo na temelju javnega natečaja, razen v primerih, ki jih določa zakon. Po mnenju predlagatelja gre v primeru višjih državnih odvetnikov za izjemo od navedenega pravila, ki jo določa predlagani zakon. Pozitivno mnenje *sui generis* komisije bo po oceni predlagatelja pomembno okrepilo položaj višjih državnih odvetnikov, ki bodo bistveno bolj samostojni in avtonomni pri svojem delu, kot drugi javni uslužbenci.

K 72. členu (sklenitev delovnega razmerja):

Skladno z določbami zakona, ki ureja javne uslužbence, se določa, da se izbrani kandidat imenuje v naziv najkasneje v osmih dneh od dokončnosti sklepa o izbiri in se mu najkasneje v nadaljnjih osmih dneh ponudi sklenitev pogodbe o zaposlitvi. V skladu s 66. členom Zakona o javnih uslužbencih je imenovanje v naziv in ponudba sklenitve pogodbe o zaposlitvi omejena na določen čas od končanega izbirnega postopka, da bi se postopek zaposlitve čim prej izvedel, kar je tako v interesu delodajalca kot tudi posameznega kandidata.

K 73. členu (prisega):

Pred nastopom dela državnega odvetnika in višjega državnega odvetnika se predvideva podajanje prisega, kar je novost v primerjavi z veljavnim ZDPra, ki ne predvideva prisega za

državne pravobranilce. Prisega se glasi: "Prisegam, da bom spoštoval/-a pravni red Republike Slovenije, svoje delo opravljal/-a vestno, pošteno in odgovorno ter pri tem varoval/a premoženjske in ustavne interese Republike Slovenije ter javni interes."

K 74. členu (začasna napotitev):

Predlagana ureditev z namenom učinkovitejšega zastopanja koristi države predvideva možnost začasne napotitve državnega odvetnika v drug organ (npr. na določeno ministrstvo), kjer bo v daljšem časovnem obdobju opravljal zahtevnejše strokovne naloge.

Predlagatelj zakona je bil ravno s strani Državnega pravobranilstva obveščen, da imajo določeni organi (npr. Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije) nesorazmerno veliko število sodnih sporov. Z začasno napotitvijo bi omogočili učinkovitejše zasledovanje skupnega cilja zmanjšanja števila sporov pri določenem organu ali učinkovitejše obravnavanje manjšega števila zahtevnejših sporov.

Državni odvetnik bo lahko napoten najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev. Neposredno po zaključku začasne napotitve bo državni odvetnik lahko ponovno začasno napoten le, če s tem soglaša. Odločba o začasni napotitvi bo morala biti državnemu odvetniku vročena najmanj sedem dni pred nastopom dela in bo morala vsebovati obrazložitev, zakaj bo z napotitvijo zagotovljeno učinkovitejše opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog.

K 75. členu (službeno oblačilo):

Višjemu državnemu odvetniku in državnemu odvetniku (enako kakor doslej državnemu pravobranilcu in pomočniku državnega pravobranilca) pripada službeno oblačilo, to je državnoodvetniška toga.

Vrste službenih oblačil za državne odvetnike v posameznih nazivih ter nošenje pa bodo predpisani v podzakonskem aktu (zdaj Pravilnik o obliki in načinu nošenja službenega oblačila državnega pravobranilca in pomočnika državnega pravobranilca).³⁸

K 76. členu (službena izkaznica):

Predlog zakona določa, da imajo višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike službeno izkaznico, s katero se izkažejo pri izvrševanju svojih pristojnosti. Predlagana ureditev sledi veljavni ureditvi v ZDPra, po kateri državni pravobranilci, pomočniki državnih pravobranilcev ter strokovni sodelavci izkazujejo svoj položaj z izkaznico, ko pred sodišči in drugimi organi nastopajo v imenu Državnega pravobranilstva (tako drugi odstavek 56. člena ZDPra).

³⁸ Uradni list RS, št. 5/09.

Podzakonski akt, ki bo podrobneje določil postopek izdajanja in uničevanja ter evidentiranja službene izkaznice bo kot doslej izdajal minister za pravosodje (zdaj Pravilnik o uradni izkaznici državnega pravobranilca, pomočnika državnega pravobranilca ter višjih strokovnih sodelavcev in strokovnih sodelavcev).³⁹

K 77. členu (omejitev uporabe informacij):

Gre za novo določbo na področju državnega pravobranilstva (državnega odvetništva), po kateri državnim odvetnikom ni dovoljeno v neslužbene namene uporabljati informacij, podatkov ali spoznanj, do katerih imajo dostop pri opravljanju nalog državnega odvetništva. Uporaba navedenih informacij, podatkov ali spoznanj je izjemoma dopustna v raziskovalne ali izobraževalne namene, s soglasjem generalnega državnega odvetnika, pri čemer pa se ne sme razkriti osebnih podatkov, podatkov, ki so davčna tajnost in drugih varovanih podatkov.

Celoviteje kot doslej se določa, da obveznost iz tega člena velja tudi za kandidate za državne odvetnike, druge javne uslužbence državnega odvetništva in druge osebe, ki jih državni odvetnik pritegne v postopek.

Takšna obveznost bo skladno s četrnim odstavkom predloga veljala tudi po prenehanju delovnega razmerja.

K 78. členu (opravljanje nalog med stavko):

Pravica do stavke je ustavno zajamčena (77. člen Ustave RS). Ustava dopušča možnost omejitve te pravice z zakonom, če tako zahteva javna korist, upoštevajoč vrsto in naravo dejavnosti. Predlog zakona zato predpisuje takšno omejitev za uslužbence državnega odvetništva.

Višji državni odvetniki, državni odvetniki, kandidati za državne odvetnike, pripravniki in strokovno tehnično osebje bodo morali med stavko opravljati nujna dela in naloge iz svoje pristojnosti, kar bo zagotovilo nemoteno delovanje državnega odvetništva. Po mnenju predlagatelja je navedena določba v sorazmerju z javno koristjo, ki se zagotavlja z nemotnim opravljanjem nalog državnega odvetništva.

Predlog zakona predvideva, da se generalni državni odvetnik in stavkovni odbor s posebnim pisnim sporazumom dogovorita o podrobnem načinu opravljanja delovnih nalog. Če dogovora ni, generalni državni odvetnik z upoštevanjem pravice do stavke s splošnim aktom določi način opravljanja nalog, ki jih mora državno odvetništvo opravljati med stavko, da se ne ogrozijo premoženjske in druge pravice in interesi države.

K 79. členu (splošno):

³⁹ Uradni list RS, št. 16/04.

Predlagani šesti oddelek V. poglavja ureja disciplinsko odgovornost državnih odvetnikov. Predlagani člen je splošna določba, ki opredeljuje, kdaj je državnemu odvetniku mogoče izreči disciplinsko sankcijo, sledi načelo neizključevanja med vrstami odgovornosti, vsebuje tudi splošno pravilo, po katerem v okviru disciplinskega postopka ni dovoljeno posegati v samostojnost državnega odvetnika pri izvrševanju posameznih pristojnosti državnega odvetništva in izrecno določa, da je disciplinski postopek hiter.

K 80. členu (disciplinske kršitve):

Predlog zakona, upošteva načelo zakonitosti, taksativno določa dejanja, ki pomenijo kršitev službenih dolžnosti državnega odvetnika. Gre za 23 vrst kršitev službenih dolžnosti, od katerih jih je 13 (+1 pogojno) vrst opredeljenih kot hujših. Veljavni ZDPra disciplinskih kršitev ne določa taksativno, saj v 63. členu le splošno določa, da državni pravobranilec disciplinsko odgovarja, če je kršil dolžnost državnega pravobranilca ali ugled in dostojanstvo funkcije državnega pravobranilca.

Hujše kršitve so predvidene zlasti glede ravnanja, ki ima znake kaznivega dejanja, glede nevestnega, nepravočasnega, malomarnega opravljanja službe, zlorabe položaja, nedoseganja pričakovanih delovnih dosežkov ipd., medtem ko se med lažje uvrščajo kršitve manjšega pomena (zloraba pravice do odsotnosti z dela, zanemarjanje ali opustitev mentorskih nalog ipd.).

Obravnavani predlog zakona predstavlja celovito prenovo organa, ki zastopa premoženjske in druge koristi države, kar se kaže tudi na področju določanja disciplinskih kršitev državnih odvetnikov, kar je pomembno z vidika pomena vloge državnega odvetnika.

K 81. členu (disciplinske sankcije):

Predlog zakona loči med disciplinskimi sankcijami za lažje disciplinske kršitve (pisni opomin in denarna kazen v višini največ 50% plače državnega odvetnika za polni delovni čas) in disciplinsko sankcijo za težje disciplinske kršitve (denarna kazen v višini največ 80% plače državnega odvetnika za polni delovni čas).

Disciplinske sankcije se bodo izrekale kot glavne, denarna kazen pa se lahko izreče tudi kot stranska sankcija. Pomembna določba, ki jo predlog zakona vsebuje, je, da se disciplinska sankcija izreče sorazmerno teži storjene disciplinske kršitve, kar izhaja iz sicer uveljavljenega načela kaznovalnega prava (načelo sorazmernosti).

S predlogom zakona se določa tudi, da se pravnomočni sklep o izrečenih disciplinskih sankcijah pošlje ministrstvu in generalnemu državnemu odvetniku, ki bo sankcijo izvršil.

K 82. členu (disciplinski organi):

Predlog zakona v tem členu opredeli disciplinske organe (disciplinski tožilec in njegov namestnik, disciplinsko komisija prve stopnje in disciplinska komisija druge stopnje), ki se imenujejo za štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

K 83. členu (disciplinski tožilec):

Eden izmed disciplinskih organov je tudi disciplinski tožilec, ki je pristojen za uvedbo postopka in za zastopanje disciplinskega predloga.

Obravnavani člen določa, da sta disciplinski tožilec in njegov namestnik višja državna odvetnika, ki ju z njunim soglasjem imenuje generalni državni odvetnik.

K 84. členu (disciplinska komisija prve stopnje):

S predlogom zakona se določa, da ima disciplinska komisija prve stopnje devet članov, kar omogoča sestavo treh (različnih) senatov. Predsednika in njegova dva namestnika bo izmed višjih državnih odvetnikov določil generalni državni odvetnik, člana senata pa bosta določena izmed sodnikov in uslužbencev ministrstva.

Sestavo senata v vsakokratnem primeru bo določil predsednik disciplinske komisije prve stopnje (enako določbo poznata Zakon o sodniški službi ter Zakon o državnem tožilstvu).

K 85. členu (disciplinska komisija druge stopnje):

Določa se, da disciplinsko komisijo druge stopnje sestavljajo člani komisije za presojo ustreznosti kandidatov, ki sodelujejo v postopku izbire generalnega državnega odvetnika ter višjih državnih odvetnikov. Komisijo sestavljajo predsednik in trije člani. Predsednik komisije je višji ali vrhovni sodnik, člani komisije pa so višji ali vrhovni državni tožilec, višji državni odvetnik ter pravni strokovnjak, ki ga z njegovim soglasjem imenuje minister.

K 86. členu (uvedba disciplinskega postopka):

Predlagani člen ureja način uvedbe disciplinskega postopka. Postopek uvede disciplinski tožilec, ko prejme pisno zahtevo generalnega državnega odvetnika ali ministra. Na takšni podlagi (zahteva) mora disciplinski tožilec zahtevati uvedbo disciplinskega postopka. Disciplinski tožilec pa lahko uvede postopek tudi, če je na kakršenkoli način izvedel za dejstva ali dokaze, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da je državni odvetnik kršil službene dolžnosti. V navedenem primeru pa disciplinski tožilec ni dolžan zahtevati uvedbe postopka.

Predlagana določba poleg navedenega predvideva še, da se sklep o uvedbi postopka vroči državnemu odvetniku.

K 87. členu (potek disciplinskega postopka):

S predlogom določbe se podrobno ureja disciplinski postopek. Za vprašanja glede vabljenja, vročanja, izvedbo obravnave na prvi stopnji in zapisnik se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja kazenski postopek.

V disciplinskem postopku na prvi stopnji se opravi obravnava, na kateri ima državni odvetnik pravico do zagovora. V roku 15 dni od izdaje disciplinske odločbe prve stopnje je dovoljena pritožba, ki jo lahko vložijo državni odvetnik, zoper katerega teče disciplinski postopek, generalni državni odvetnik ali minister.

O pritožbi na seji brez obravnave odloči disciplinska komisija druge stopnje, ki svoje odločitve sprejema z večino glasov. V primeru neodločenega izida prevlada stališče predsednika komisije.

K 88. členu (zastaralni roki):

V veljavnem ZDPra so zastaralni roki pomanjkljivo urejeni, zato predlog zakona v tem delu sledi ureditvi Zakona o sodniški službi in Zakona o državnem tožilstvu in analogno določa, da disciplinskega postopka zoper državnega odvetnika ni mogoče uvesti, ko pretečeta dve leti od dneva kršitve. Ne glede na to določbo se lahko uvede disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ki je bil pravnomočno obsojen, najpozneje v treh mesecih od dneva pravnomočnosti kazenske obsodilne odločbe.

Predlog zakona ureja tudi pretrganje zastaranja, določa absolutni zastaralni rok za disciplinski pregon (štiri leta od storitve disciplinske kršitve) in ustrezneje opredeljuje, da se izrečena disciplinska sankcija ne sme začeti izvrševati, če preteče eno leto od dneva, ko je odločba postala pravnomočna.

K 89. členu (suspenz):

Veljavni ZDPra v 68. členu določa, da mora v primeru, če je zoper državnega pravobranilca uveden kazenski postopek iz 61. člena ZDPra, generalni državni pravobranilec odločiti, da se državni pravobranilec začasno odstrani z opravljanja funkcije. Če pa je zoper državnega pravobranilca uveden disciplinski postopek zaradi disciplinske kršitve iz 65. člena ZDPra, generalni državni pravobranilec zoper državnega pravobranilca lahko odredi suspenz. Zoper odločbo o suspenzu ni pritožbe.

Po predlagani ureditvi bo v primeru, če bo zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek po uradni dolžnosti zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja, storjenega pri izvrševanju pristojnosti državnega odvetništva, generalni državni odvetnik moral izreči suspenz. Če pa bo zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora, daljšo od dveh let, bo izrek suspenza fakultativen.

Posebej je določeno, da o suspenzu generalnega državnega odvetnika odloči Vlada na obrazložen predlog ministra po predhodnem mnenju komisije za presojo ustreznosti kandidatov in da mora državno odvetništvo obveščati pristojne organe o uvedbi kazenskih postopkov.

K 90. členu (pritožba zoper suspenz):

Odločitev o suspenzu bo morala biti obrazložena, da bo državni odvetnik lahko vložil pritožbo na Vlado RS. Pritožba ne bo zadržala izvršitve odločbe, kar je v sorazmerju s težo okoliščin, ki so omogočale izrek suspenza.

K 91. členu (izvajanje nadzora):

Nadzor nad delom državnega odvetništva bo izvajal generalni državni odvetnik s splošnim, delnim ali posamičnim strokovnim pregledom dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva. Nadzor se bo uvedel z odredbo o nadzoru, ki jo bo generalni državni odvetnik lahko izdal na lastno pobudo, moral pa jo bo izdati na pobudo ministra za pravosodje.

V četrtem odstavku predlaganega člena se določa, kaj je cilj in namen takšnega nadzora. Gre za pregled in oceno zakonitosti in pravočasnosti dela in oceno smotrnosti uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev glede na izdana navodila, ki jih daje generalni državni odvetnik za zagotovitev enotne uporabe predpisov in enotnega opravljanja nalog državnega odvetništva.

O vsakem opravljenem nadzoru se izdela poročilo. Določa se tudi način vložitve in obravnavanje ugovora zoper poročilo o pregledu. Ugovor bo obravnaval višji državni odvetnik, ki ni opravljal pregleda, kar pripomore k objektivnosti postopka nadzora.

Končno poročilo o vsakem opravljenem nadzoru se pošlje Ministrstvu za pravosodje.

K 92. členu (vrste pregledov):

S predlaganim členom se natančneje določajo vrste pregledov in sicer splošni pregled dela posameznega oddelka na sedežu državnega odvetništva in zunanjega oddelka (ta se opravi najmanj enkrat na tri leta), delni pregled ter posamični pregled.

K 93. členu (odprava pomanjkljivosti in napak):

Predlagatelj zakona meni, da je navedena določba eden bistvenih doprinosov k večjemu učinku nadzorstvenih pregledov.

Gre za posledice ugotovljenih hujših pomanjkljivosti ali ugotovitve večjega obsega nepravilnosti, glede katerih je v dokončnem poročilu o pregledu treba predlagati ustrezne ukrepe in določiti rok za njihovo izvedbo. Dodatnega pomena je tudi določitev kontrolnega pregleda, s katerim se bo preveril učinek prej omenjenih ukrepov.

Ugotovitve strokovnih pregledov o pomanjkljivostih in napakah pri delu državnih odvetnikov bodo hkrati podlaga, na kateri bosta Center za izobraževanje v pravosodju ter državno odvetništvo izvajala ustrezne izobraževalne oblike.

K 94. členu (začetek dela Državnega odvetništva Republike Slovenije):

Zaradi nove organizacijske umestitve državnega odvetništva je treba v prehodnih določbah ustrezno urediti nadaljevanje dela in nemoten ter postopen prehod na novo ureditev. Zato se določa, da Državno odvetništvo Republike Slovenije začne z delovanjem z dnem začetka uporabe tega zakona v prostorih, kjer deluje Državno pravobranilstvo Republike Slovenije, ki istega dne preneha z delom.

K 95. členu (generalni državni pravobranilec, državni pravobranilci, pomočniki državnih pravobranilcev in drugi javni uslužbenci Državnega pravobranilstva):

Gre za prehodno določbo, ki podrobneje ureja novo poimenovanje generalnega državnega pravobranilca, državnih pravobranilcev in pomočnikov državnih pravobranilcev ter potek njihovih mandatov. Navedeni funkcionarji, ki so bili imenovani po določbah Zakona o državnem pravobranilstvu, bodo do poteka svojih mandatov nadaljevali delo kot generalni državni odvetnik, višji državni odvetniki in državni odvetniki, pri čemer bodo do konca svojih mandatov ohranili tudi dosežene plačne razrede in položaj.

Glede javnih uslužbencev Državnega pravobranilstva se določa, da bodo nadaljevali delo pri Državnem odvetništvu Republike Slovenije, kamor se premestijo po določbah, ki veljajo za trajne premestitve javnih uslužbencev v okviru istega delodajalca zaradi delovnih potreb.

K 96. členu (uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih):

S prehodno določbo se določa, da se Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih uskladi z določbami tega zakona v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

K 97. členu (sprejem akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest):

Ker je treba zaradi nove organizacijske umestitve državnega odvetništva in sistemizacije novih delovnih mest ustrezno urediti nemoten ter postopen prehod na novo ureditev, se določa rok za sprejem akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest z določbami tega zakona najpozneje do začetka uporabe tega zakona.

K 98. členu (všetje):

S prehodno določbo se določa, da se čas opravljanja funkcije državnega pravobranilca ali pomočnika državnega pravobranilca glede pravic in dolžnosti po zakonu šteje za čas opravljanja dela višjega državnega odvetnika ali državnega odvetnika.

K 99. členu (izrazi v drugih zakonih):

S prehodno določbo se ureja preimenovanje dosedanjega »Državnega pravobranilstva«, dosedanjega »generalnega državnega pravobranilca« ter dosedanjih »državnih pravobranilcev, ter »pomočnikov državnih pravobranilcev« v drugih zakonih in podzakonskih aktih v državno odvetništvo, generalnega državnega odvetnika ter višje državne odvetnike in državne odvetnike.

K 100. členu (službene izkaznice):

Predlog zakona določa, da imajo višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državne odvetnike službeno izkaznico, s katero se izkažejo pri izvrševanju svojih pristojnosti. Upoštevajoč, da zdaj službene uradne izkaznice vsebujejo nazive »državni pravobranilec, pomočnik državnega pravobranilca in strokovni sodelavec«, predlog zakona pa navedene nazive preimenuje v »višje državne odvetnike, državne odvetnike in kandidate za državne odvetnike« je prehodna določba glede izkaznic potrebna. Višjim državnim odvetnikom, državnim odvetnikom in kandidatom za državne odvetnike bo treba izdati izkaznice, ki bodo prilagojene novostim, dotlej pa se bodo lahko uporabljale sedanje uradne izkaznice.

K 101. členu (disciplinski organi):

Zaradi nemotenega začetka dela se določa, da se disciplinski organi po določbah tega zakona (disciplinska komisija 1. stopnje in disciplinska komisija 2. stopnje) imenujejo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 102. členu (dokončanje že začelih disciplinskih postopkov):

S prehodno določbo se zagotavlja nemoteno dokončanje že začelih disciplinskih postopkov.

K 103. členu (dokončanje že začelih nadzorstvenih pregledov):

S prehodno določbo se zagotavlja nemoteno dokončanje že začelih nadzorstvenih pregledov.

K 104. členu (uskladitev razporejanja dela in dodeljevanja zadev):

Predvidena je uskladitev razporeda dela, organizacije oddelkov in dodeljevanja zadev z določbami tega zakona do začetka njegove uporabe.

K 105. členu (dokončanje začelih zadev):

Za vse zadeve, ki so v delu pri Državnem pravobranilstvu Republike Slovenije, se v skladu z načelom predvidljivosti s prehodno določbo zagotavlja njihovo dokončanje po dosedanjih predpisih.

K 106. členu (dopolnitev zakona, ki ureja zemljiško knjigo):

Za prehodno obdobje, do uveljavitve dopolnitve zakona, ki ureja zemljiško knjigo, velja da se izvensodna poravnava, sklenjena med državnim odvetnikom in nasprotno stranko v predhodnem poskusu mirne rešitve spora, šteje za listino, ki je podlaga za vknjižbo pravice v zemljiško knjigo.

K 107. členu (imenovanje članov sveta vlade za poravnave):

Določba ureja obveznost Vlade Republike Slovenije, da v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona imenuje člane Sveta vlade za poravnave (višjega državnega odvetnika, predstavnika Ministrstva za finance in predstavnika Ministrstva za pravosodje).

K 108. členu (imenovanje članov komisije za presojo ustreznosti kandidatov):

Določba ureja obveznost predstojnikov organov iz 57. člena tega zakona (predsednik Sodnega sveta, predsednik Državnotožilskega sveta, generalni državni odvetnik in minister za pravosodje), da v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona predlagajo člane komisije za presojo ustreznosti kandidatov. Komisija bo nato imenovana v nadaljnjih treh mesecih.

K 109. členu (izdaja podzakonskih predpisov):

Podzakonski akti po tem zakonu, ki bodo na izvedbeni ravni omogočili njegovo uveljavitev in uporabo, bodo izdani v šestih mesecih po začetku njegove veljavnosti, kolikor ni v drugih določbah tega zakona drugače določeno.

K 110. členu (prenehanje veljavnosti in uporaba predpisov):

S predlogom zakona se Državno pravobranilstvo nadomešča z Državnim odvetništvom. Glede na novi zakon, ki bo celovito urejal državno odvetništvo, je določeno, da z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zdaj veljavni Zakon o državnem pravobranilstvu.

Poleg tega bodo z dnem uveljavitve tega zakona prenehali veljati tudi vsi podzakonski akti, ki so bili sprejeti na njegovi podlagi.

Ne glede na navedeno pa se bo Zakon o državnem pravobranilstvu uporabljal še do začetka uporabe tega zakona, vsi navedeni podzakonski predpisi pa do izdaje novih podzakonskih predpisov.

K 111. členu (uveljavitev in začetek uporabe):

Določen je rok za uveljavitev in začetek uporabe zakona. Uveljavitev je določena na 15. dan po objavi akta v Uradnem listu, kajti od tega dne bo mogoče izdati potrebne podzakonske akte na njegovi podlagi in prilagoditi notranje akte (kadrovski načrti, akti o notranji organizaciji in sistemizaciji, potrebne odločbe, ki izhajajo iz prehodnih določb, ipd.). Uporaba pa je določena na šest mesecev pozneje, kar je po presoji predlagatelja zakona primeren rok, do katerega je treba pripraviti vse potrebno za njegovo uporabo.

IV. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

V. PRILOGE

/